

341.1
พ ๒๒3 ส
๐.3

สมรรถภาพของครูประถมศึกษาที่ส่งมอบต่อการในจังหวัดสกลนคร และนครพนม

18 ส.ค. 2520

ปริญญานิพนธ์

ของ

นางพ ภาณุวิไลธรรม

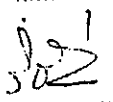
สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ตูลุฉวิท ๒๖ พระโขนง กรุงเทพฯ ๒ โทร. ๓๑๒๑๖๗๕. ๓๑๒๑๐๕๘

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้า
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

กุมภาพันธ์ ๒๕๒๐

63767

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตได้พิจารณาปัญหานี้นั้นแล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้.

..... เสนอให้ ภาณุกร น้อยคุณ ประธาน
..... วอรัสิต กรรมการ

๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๐

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงไปด้วยดี ก็เนื่องจากได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย ทุนมูลนิธิ
และทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ทั้งได้รับการแนะนำช่วยเหลือ
อย่างดียิ่ง จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชมพันธุ์ ฤกษ์ ญ.อยุธยา ประธานกรรมการ
ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่ กรรมการ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณ และขอกราบขอพระคุณเป็นอย่างสูง
ไว้ ณ.ที่นี้ด้วย

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้บริหารระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ครูใหญ่ ครู นักเรียน และ
ผู้ปกครองนักเรียน ที่ได้ให้ความร่วมมือช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล
เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณสุเทพ การฤกษ์จร คุณไพจิตร สหสัจจิกา คุณสุวัฒน์ เหมะขูลิน
คุณสมศักดิ์ ภูวิภาคารวรรณ คุณสุลลิตา ลอยฟ้า คุณกัลยา ภาษิตวิไลธรรม และทุก ๆ ท่านซึ่งไม่
สามารถกล่าวนามได้หมด ที่ได้ให้ความช่วยเหลือแนะนำในการวิจัยครั้งนี้ จนสำเร็จลงได้ในที่สุด

มาณฑ ภาษิตวิไลธรรม

สารบัญ

บทที่

หน้า

๑	บทนำ	๑
	ภูมิหลัง	๑
	ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	๓
	สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า	๓
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	๔
	ข้อตกลงเบื้องต้น	๔
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	๔
	คำนิยามศัพท์เฉพาะ	๕
๒	ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖
	ทฤษฎีเกี่ยวกับการฝึกหัดครูแบบสมรรถฐาน	๖
	ความเป็นมาของการฝึกหัดครูแบบสมรรถฐาน	๖
	สาระสำคัญของการฝึกหัดครูแบบสมรรถฐาน	๘
	หลักเกณฑ์การกำหนดจุดมุ่งหมายและการวัดผลสมรรถภาพ	
	ในการเป็นครู	๑๑
	กำหนดสมรรถภาพในการเป็นครู	๑๕
	เอกสารและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๑๘
	ผลงานวิจัยในประเทศไทย	๒๒
	ผลงานวิจัยในต่างประเทศ	๒๕
๓	วิธีดำเนินการ	๓๐
	การเลือกกลุ่มตัวอย่าง	๓๐
	การสร้างแบบสอบถามเพื่อเป็นเครื่องมือในการวิจัย	๓๒
	ลักษณะของแบบสอบถาม	๓๓

	การรวบรวมข้อมูล	๓๖
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๓๖
๔	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๓๘
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๓๘
	ลำดับขั้นของการวิเคราะห์ข้อมูล	๔๐
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๔๑
	ความต้องการของกลุ่มครู นักเรียน ผู้ปกครอง และ ผู้บริหารการศึกษาเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูประถมศึกษา	๔๑
	การเปรียบเทียบความแตกต่างของความต้องการระหว่างกลุ่มครู นักเรียน ผู้ปกครองและผู้บริหารการศึกษาเกี่ยวกับ สมรรถภาพของครูประถมศึกษา	๔๔
	การเปรียบเทียบสมรรถภาพของครูประถมศึกษาที่ครูต้องการ กับการปฏิบัติของครู	๔๕
๕	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	๖๑
	ความมุ่งหมายในการศึกษา	๖๑
	กลุ่มตัวอย่าง	๖๑
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	๖๑
	การวิเคราะห์ข้อมูล	๖๒
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๖๒
	อภิปรายผล	๖๓
	ข้อเสนอแนะ	๖๓

บทที่

หน้า

บรรณานุกรม

๗๓

ภาคผนวก

๘๒

ภาคผนวก ก.

(๑)

แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูประถมศึกษา

ที่สำนักงาน

(๒)

แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านวิชาชีพครู

ประถมศึกษา

(๑๐)

ภาคผนวก ข.

(๑๔)

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
๑	กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย แยกตามสังกัดและการตอบแบบสอบถาม	๓๒
๒	ค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการของกลุ่มครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษา ต่อสมรรถภาพของครูประถมศึกษา	๔๒
๓	ค่าคะแนนเฉลี่ยและลำดับความสำคัญของความต้องการของกลุ่มครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษา ต่อสมรรถภาพของครูประถมศึกษา	๔๓
๔	เปรียบเทียบความแตกต่างของความต้องการระหว่างกลุ่มครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษา ต่อสมรรถภาพด้านการสอนของครู ประถมศึกษา	๔๔
๕	เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการระหว่างกลุ่มครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษา ต่อสมรรถภาพด้านการสอนของครู ประถมศึกษา	๔๕
๖	เปรียบเทียบความแตกต่างของความต้องการระหว่างกลุ่มครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษา ต่อสมรรถภาพด้านวิชาการ ของครูประถมศึกษา	๔๗
๗	เปรียบเทียบความแตกต่างของความต้องการระหว่างกลุ่มครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษา ต่อสมรรถภาพด้านการแนะแนว และปกครองชั้นเรียนของครูประถมศึกษา	๔๘
๘	เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการระหว่างกลุ่มครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษา ต่อสมรรถภาพด้านการแนะแนว และปกครองชั้นเรียนของครูประถมศึกษา	๕๐
๙	เปรียบเทียบความแตกต่างของความต้องการระหว่างกลุ่มครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษา ต่อสมรรถภาพด้านมนุษยสัมพันธ์ ของครูประถมศึกษา	๕๒

๙๐	เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการระหว่างกลุ่มครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษา ต่อสมรรถภาพด้านมนุษยสัมพันธ์ ของครูประถมศึกษา	๕๓
๙๑	เปรียบเทียบความแตกต่างของความต้องการระหว่างกลุ่มครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษา ต่อสมรรถภาพด้านการเป็นผู้นำ ของครูประถมศึกษา	๕๕
๙๒	เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการระหว่างกลุ่มครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษา ต่อสมรรถภาพด้านการเป็นผู้นำ ของครูประถมศึกษา	๕๖
๙๓	เปรียบเทียบความแตกต่างของความต้องการระหว่างกลุ่มครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษา ในการจัดลำดับความสำคัญ ของสมรรถภาพของครูประถมศึกษา	๕๘
๙๔	เปรียบเทียบความแตกต่างของการจัดลำดับความสำคัญระหว่างการปฏิบัติของครู กับสมรรถภาพของครูประถมศึกษาที่ครูต้องการ	๖๐
(๑)	ค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการของกลุ่มครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษา ต่อสมรรถภาพของครูประถมศึกษา พิจารณาเป็นรายข้อ	(๒๔)
(๒)	กลุ่มตัวอย่างโรงเรียนประถมศึกษาแยกตามจังหวัด อำเภอก และสังกัด	(๒๖)
(๓)	การทำ Post - hoc Comparision	(๒๘)

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ		หน้า
๑	พื้นฐานการจัดการอย่างมีระบบ	๕
๒	ขั้นตอนการตัดสินใจในการจัดการอย่างมีระบบ	๕
๓	หลักเกณฑ์ในการวัดผลสมรรถภาพในการ เป็นครู	๑๑
๔	องค์ประกอบของหน่วยการสอน	๑๓
๕	ลำดับขั้นของงานในการสร้างหน่วยการสอน	๑๔
๖	ตัวอย่างการกำหนดสมรรถภาพโดยการดัดแปลงโปรแกรม	๑๕
๗	แผนตัวอย่างของการฝึกหัดครูประถม ที่อาศัยการกำหนดสมรรถภาพ จากการสำรวจความต้องการของนักเรียน	๑๗
๘	คะแนนเฉลี่ยของสมรรถภาพของครูประถมศึกษาที่ครูต้องการ กับการปฏิบัติของครู	๕๕
๙	องค์ประกอบของการให้และรับบริการทางการศึกษา พิจารณาในแง่โรงเรียน เป็นสถานที่ให้บริการทางการศึกษา	๕๘
๑๐	กลุ่มตัวอย่างที่สามารถใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับสมรรถภาพของครู	๗๒

บทที่ .

บทนำ

ภูมิหลัง

แรงงานมนุษย์เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในทุกระบบเศรษฐกิจ ประเทศไทยแม้มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ แต่หากขาดแคลนแรงงานมนุษย์ที่จะนำทรัพยากรธรรมชาติเหล่านั้นมาจัดแปลงและปรับปรุงให้เป็นสิ่งบริโภคนุเคราะห์ได้ ทรัพยากรธรรมชาติเหล่านั้นย่อมจะไร้ความหมาย ไม่ก่อให้เกิดผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจแต่อย่างใด (บุญชนะ อัครถาวร, ๒๕๑๔ : ๓๓๕ - ๓๔๓) ดังนั้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อสร้างสมรรถภาพมนุษย์ที่มีคุณภาพสูงให้กับประเทศด้วยการให้การศึกษาจึงเป็นเรื่องที่จำเป็นอย่างยิ่ง (ชัคคิยา กรรณสูตร, ๒๕๑๕ : ๔๓๖) เพราะความมั่นคงของชาติขึ้นอยู่กับความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ทางการศึกษา วัฒนธรรมและการศึกษา (สายหยุด จำปาทอง อ้างจาก สวัสดิ์ ทรัพย์จำนงค์, ๒๕๑๔ : ๔๑)

สำหรับการจัดการประถมศึกษาถือว่าเป็นกระบวนการทางการศึกษาที่มีความสำคัญต่อผู้เรียนและประเทศชาติอย่างยิ่ง เพราะมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับความรู้และพัฒนาการขั้นมูลฐาน อันจะนำไปสู่การเรียนรู้และการปฏิบัติในระดับสูงขึ้น ผู้เรียนจะได้รับการหล่อหลอมบุคลิกภาพ การปลูกฝังทัศนคติและค่านิยมที่ดีงาม ตลอดจนฝึกการเผชิญและแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยการวิเคราะห์หาวิธีที่ชอบด้วยเหตุผล ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเติบโตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข และเป็นกำลังสำคัญของชาติอย่างสมภาคภูมิ โดยเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนา (เขาวพา เกษะคุปต์, ๒๕๑๓ : ๑) แต่จากสรุปผลความก้าวหน้าของการพัฒนาการศึกษา ในช่วงของแผนพัฒนาการศึกษามหัพที่ ๒ ชี้ให้เห็นว่าการศึกษาระดับประถมศึกษาประสบกับปัญหาเรื่อง ความสูญเปล่าทางการศึกษาและประสิทธิภาพทางการศึกษา ด้วยมีจำนวนนักเรียนสอบตกซ้ำชั้น และออกกลางคันเป็นจำนวนมาก (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๑๔ : ๓๕) ในด้านคุณภาพของการศึกษาจากรายงานการวิจัยของกรมสามัญศึกษาปรากฏว่าผู้จบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ซึ่งออกจากโรงเรียนไปแล้วและมีความรู้ ความสามารถในการอ่าน เขียนและเลขคณิต ที่พอจะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ มีเพียงร้อยละ ๒๗ เท่านั้น ส่วนที่ยังไม่ถึงขั้นมีความรู้เท่าชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

มีถึงร้อยละ ๓๓ (กรมสามัญศึกษา, ๒๕๑๒ : ๔๐) กรณีนี้ ครู ผู้บริหารการศึกษา มีความคิดที่เกี่ยวข้องกับตัวครูว่า เป็นผลจากการที่มีจำนวนครูไม่พอกับจำนวนเด็ก ครูขาดความกระตือรือร้น ครูขาดความรู้ความชำนาญในการสอน และครูขาดวิธีวัดผลที่ดี (สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก, ๒๕๐๕ : ๕๔) สภาพที่การประถมศึกษาต้องอาศัยในคุณภาพเช่นนี้ ข้อเท็จจริงอย่างหนึ่งคือ มาตรฐานของครูประถมศึกษายังไม่ได้มาตรฐานเท่าที่ควรจะเป็น (เกรียง เอี่ยมสกุล, ๒๕๑๓ : ๒๒๖) ด้วยเหตุนี้ในการปฏิรูปการศึกษา ทั้งระดับประถมศึกษาและระดับอื่น ๆ การปรับปรุงการฝึกหัดครูควรได้รับความสนใจเป็นประการแรกสุด เพราะการผลิตครูเป็นการสร้างกำลังคนเพื่อออกไปสร้างคน (บุญถิ่น อัตถากร, ๒๕๑๕ : ๔๕๓)

ในโครงการศึกษา รศ. ๑๐๗ (พ.ศ. ๒๕๔๑) ได้กล่าวไว้ในภาคหนึ่ง หมวด ๔ ตอนหนึ่งว่า "...การศึกษาในกรุงเทพมหานครในปัจจุบันนี้และในอนาคต ก็ต้องครูเป็นที่ตั้งครูก็แล้วทำให้การเล่าเรียนที่ดี การใหญ่สำคัญของกรมศึกษาธิการก็คือฝึกหัดครูให้ดีกว่าเป็นทางจริง ๆ ที่จะให้การศึกษาเล่าเรียนในบ้านเมืองดำเนินสู่ทางเจริญ..." (พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, ๒๕๑๑ : ๒๓๑) เมื่ออนาคตของประเทศขึ้นอยู่กับครู การผลิตครูที่มีคุณลักษณะเหมาะสมที่จะเป็นครูให้แก่โรงเรียน จึงนับว่าได้ทำประโยชน์อย่างใหญ่หลวงให้แก่ประเทศชาติ (ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์, ๒๕๑๓ : ๒๒๑)

ในปัจจุบันกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานหนึ่งของรัฐที่มีหน้าที่ในการผลิตครู โดยมีวิทยาลัยครูกระจายอยู่ทั่วทุกภาคการศึกษาของประเทศ จำนวน ๓๖ สถาบัน ทุกสถาบันใช้หลักสูตรผลิตครูหลักสูตรเดียวกัน คือหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๑๔ เพื่อฝึกอบรมผู้ที่จะทำการสอนในโรงเรียนชั้นประถมศึกษา ลักษณะเช่นนี้ทำให้ครูที่สำเร็จการศึกษาไม่สามารถจะประยุกต์หลักสูตรให้เข้ากับความต้องการของท้องถิ่นได้ และหลักสูตรที่กำหนดไว้ก็ไม่ตรงกับความต้องการของท้องถิ่น (Robert Gurich อ้างจาก วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์, ๒๕๑๔ : ๗๓) วิทยาลัยครูสกลนคร เป็นสถาบันผลิตครูสถาบันเดียวในเขตจังหวัดสกลนครและนครพนม ซึ่งเป็นเขตแทรกซึมและบ่อนทำลายของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ที่มีความรุนแรงถึงขั้นจับอาวุธเข้าต่อสู้กับเจ้าหน้าที่รัฐบาล ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๔ สมรรถภาพของครูประถมศึกษา (Elementary Teacher Competencies) ของผู้สำเร็จจากสถาบันฝึกหัดครู เพื่อออกไปเป็นครูในชนบทและทำหน้าที่เป็นผู้นำที่เหมาะสมในท้องถิ่นของจังหวัดสกลนครและนครพนม

จึงเป็นเรื่องที่ควรศึกษา และการที่ได้ทราบว่าสมรรถภาพของครูเป็นเช่นไรก็จะเป็นแนวทางเสนอแนะ
 โครงการการฝึกหัดครู ในการจัดการฝึกหัดครูแบบสมรรถฐาน (Competency - Based Teacher
 Education) ที่มุ่งเน้นสมรรถภาพของครูเป็นสำคัญ (ชมพันธุ์ ฤกษ์ ฌ.อยุธยา, ๒๕๑๕ : ๕)
 อันสัมพันธ์กับข้อเสนอแนะของ NCERD (The National Center for Education Research
 and Development) ที่เสนอรูปแบบของการจัดการฝึกหัดครู สำหรับช่วง พ.ศ. ๒๕๑๓ ถึง ๒๕๒๓
 ข้อหนึ่งว่า โปรแกรมของการฝึกหัดครูควรกำหนดบนพื้นฐานของรายละเอียดที่เกี่ยวกับสมรรถภาพ
 ของครู ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการทำให้การสอนประสบผลอย่างแท้จริง ทั้งการผลิตครูในระบบและ
 การอบรมครูประจำการ (pre - service and in - service) ควรจะจัดตามแนวทางของ
 ข้อมูลที่สำรวจได้จากชุมชนนั้น (Johnson and Shearron, 1971 : 4)

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

๑. เพื่อศึกษาความต้องการของกลุ่มคนในจังหวัดสกลนครและนครพนมเกี่ยวกับสมรรถภาพ
 ของครูประถมศึกษาที่ต้องการ
๒. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูประถมศึกษา ระหว่างกลุ่มบุคคล
 เหล่านี้คือ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษา
๓. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถภาพของครูประถมศึกษาที่ครูต้องการ กับการปฏิบัติของครู

สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า

๑. ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษา มีความต้องการเกี่ยวกับสมรรถภาพ
 ของครูประถมศึกษาในถิ่นต่าง ๆ แตกต่างกัน
๒. สมรรถภาพของครู ประถมศึกษาที่ครูต้องการ กับการปฏิบัติของครูแตกต่างกัน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

๑. ผลการวิจัยจะทำให้ทราบว่าสมรรถภาพของครูประถมศึกษาในกลุ่มบุคคลเหล่านี้คือ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษาในจังหวัดสกลนครและนครพนมต้องการนั้น มีลักษณะเป็นอย่างไร อันจะเป็นประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาฝึกหัดครู ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยัง เป็นแนวทางอันหนึ่งที่ครูประจำการในระดับประถมศึกษาภายในจังหวัดสกลนครและนครพนมจะยึดถือในการปฏิบัติตน

๒. ผลการวิจัยจะทำให้ทราบข้อเปรียบเทียบด้านความต้องการเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูประถมศึกษา ระหว่างกลุ่มบุคคลในจังหวัดสกลนครและนครพนม และทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ครูปฏิบัติกับสมรรถภาพของครูประถมศึกษาในกลุ่มครูต้องการ อันจะเป็นแนวทางในการพิจารณาจัดการฝึกหัดครูแบบสมรรถฐานที่มีประสิทธิภาพ

ข้อตกลงเบื้องต้น

๑. สมรรถภาพของครูซึ่งนำมาจากการแปลผลของแบบสอบถามถือเป็นตัวแทนสมรรถภาพที่สำคัญของครู
๒. คำตอบของผู้ตอบแบบสอบถามทุกคนมีความสำคัญเท่ากันโดยไม่คำนึงถึงเพศ อายุ ปีที่รับราชการ วุฒิ หรือสถานภาพสมรส
๓. ผู้ตอบแบบสอบถามทุกคนตอบคำถามในแบบสอบถามโดยมีความรู้สึนึกคิดเป็นของตนเอง

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

๑. สมรรถภาพของครูประถมศึกษาที่นำมาศึกษาค้นคว้าในการวิจัยครั้งนี้ ๕ ด้านคือ
 - ๑) สมรรถภาพด้านการสอน
 ๒. สมรรถภาพด้านวิชาการ
 ๓. สมรรถภาพด้านการแนะแนวและปกครองชั้นเรียน
 ๔. สมรรถภาพด้านมนุษยสัมพันธ์
 ๕. สมรรถภาพด้านการเป็นผู้นำ

๒. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจำกัดขอบเขตอยู่ในจังหวัดสกลนครและนครพนม
ซึ่งประกอบด้วยเขตการปกครอง ๒๑ อำเภอ และ ๔ กิ่งอำเภอ

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

ครู หมายถึง ผู้ที่สอนประจำในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด
กรมสามัญศึกษา เทศบาล หรือโรงเรียนราษฎร์

นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

ผู้ปกครอง หมายถึง ผู้ที่มรดุกลาน หรือญาติที่อยู่ในความปกครองกำลังเล่าเรียนอยู่
ในโรงเรียนประถมศึกษา

ผู้บริหารการศึกษา หมายถึง ครูใหญ่ หัวหน้าหมวดการศึกษา ศึกษาธิการอำเภอ
ศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารในระดับสูงของครู ระดับจังหวัด

โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง โรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนประชาบาล โรงเรียนเทศบาล
และโรงเรียนราษฎร์ ซึ่งจัดสอนตามหลักสูตรประถมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

สมรรถภาพของครู หมายถึง ความรู้ ทักษะ เจตคติ ที่ผู้เป็นครูพึงมีในการที่จะช่วยให้
นักเรียนได้พัฒนาทั้งทางด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์ และร่างกาย.

ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีเกี่ยวกับการฝึกหัดครูแบบสมรรถฐาน

การเคลื่อนไหวเพื่อปรับปรุงการฝึกหัดครูโดยการจัดการฝึกหัดครูแบบสมรรถฐานนั้นเป็นแนวทางใหม่
แนวทางหนึ่งที่มีการตื่นตัวอย่างมากในสหรัฐอเมริกาและปัจจุบันก็ยังเป็นที่ถกเถียงกันว่า ควรจะใช้คำว่า
Performance - based teacher education หรือ Competency - based teacher education
เพราะคำว่า Performance - based นี้ หมายถึง วิธีการที่ครูแสดงความรู้และทักษะในการสอน
(Houston, 1972 : 25) หรือ การแสดงความสามารถอย่างเต็มที่ในการสนับสนุนให้นักเรียนมี
ผลสัมฤทธิ์ตามจุดหมายของการศึกษา ซึ่งผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในความหมายนี้เน้นในด้านความรู้
(cognitive) ด้านอารมณ์และสังคม (social - emotional) และด้านทักษะ (psychomotor)
(Broudy อ้างจาก N.L. Gage and Philip H. Winne, 1975 : 145 - 147)

ส่วน Competency - based หมายถึง เกณฑ์มาตรฐานตัวสุกซึ่งแสดงถึงระดับพื้นฐาน
ของคุณค่าที่จะแสดงออกและคุณสมบัติที่ให้อบเชตของการปฏิบัติ (Houston, 1972 : 25) หรือความรู้
ทักษะ และเจตคติที่ผู้เป็นครูพึงมีในการที่จะช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาทั้งทางด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์
และร่างกาย (ชมพันธุ์ ฤทธิช ฌ.อยุธยา, ๒๕๑๔ : ๑๐) โดยสรุปแล้วกลุ่มที่ต้องการใช้คำ
Competency - based เห็นว่าคำ Performance นั้นเป็นเพียงพฤติกรรมภายนอกแต่สมรรถภาพ
ของครูนั้นมีไ้หมายถึงพฤติกรรมภายนอกเท่านั้น แต่ยังรวมถึงเจตคติและค่านิยมที่มีต่อการ เป็นครูด้วย
คำว่า Competency จึงมีความหมายกว้างกว่าคำว่า Performance อย่างไรก็ตามทั้งสองคำนี้
ก็หมายถึงวิธีการในการจัดการฝึกหัดครูแบบเดียวกันคือ คำนี้ถึงสมรรถภาพของครูเป็นสำคัญ

ความเป็นมาของการฝึกหัดครูแบบสมรรถฐาน (N.L. Gage and Philip H. Winne,
1975 : 148 - 151)

แหล่งหนึ่งที่ถือเป็นต้นกำเนิดของการฝึกหัดครูแบบสมรรถฐานนั้นได้แก่ จิตวิทยาว่าด้วย
พฤติกรรม (behavioral psychology) และการใช้แนวคิดของจิตวิทยากลุ่มนี้ สำหรับการฝึกโดยเฉพาะ

ในขอบข่ายทางการทหารและอุตสาหกรรม ในการฝึกดังกล่าวได้มีการนำเอากระบวนทักษะที่พึงบรรลุผล มาวิเคราะห์อย่างมีระบบเพื่อที่จะให้รายละเอียดเกี่ยวกับบรรดาองค์ประกอบด้านพฤติกรรมที่มีความซับซ้อน น้อยลง ส่วนการฝึกนั้นจะเริ่มด้วยการสอนด้านทฤษฎี แล้วตามด้วยการฝึกพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นและ ข้อมูลย้อนกลับเพื่อการพิจารณาแก้ไขในขั้นสุดท้าย ซึ่งวงจรของการฝึกการสอนแบบนี้จะจัดให้มีขึ้นเพียงเท่าที่ จำเป็นกับองค์ประกอบของพฤติกรรมเฉพาะกรณีเท่านั้น

ยุทธวิธีการสอนแบบนี้เริ่มแรกที่เกิดขึ้นได้แสดงออกในรูปของการจัดการสอนแบบโปรแกรม (program instruction) ซึ่งแม้จะไม่ได้รับความสำเร็จในรูปแบบหรือขอบเขตของการฝึกที่ได้กล่าว ในตอนแรก แต่การสอนแบบโปรแกรมก็ได้ก่อให้เกิดสาระประโยชน์ที่ประจักษ์ชัดในด้าน

- (ก) การวิเคราะห์รายละเอียดของวัตถุประสงค์ทางการศึกษาในแบบพฤติกรรม
- (ข) การจัดลำดับที่และข้อมูลด้านความรู้ทักษะที่พึงแสวงหา
- (ค) การพิจารณาอัตราการพัฒนาของนักเรียนเป็นรายบุคคล

ในระยะตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๖๐ แบบตัวอย่าง (model) ดังกล่าวได้ถูกนำมาปรับให้ เหมาะกับการฝึกหัดครูในรูปของการสอนแบบจุลภาค (Microteaching) ซึ่งยุทธวิธีการสอนได้เน้น ทักษะการสอนเฉพาะรายบุคคล ดังนั้นผู้เข้ารับการอบรมจึงต้องฝึกทักษะที่กำหนดเป็นราย ๆ กับจำนวน นักเรียนกลุ่มเล็ก ๆ จำนวนหนึ่งในระยะเวลาอันสั้น ผู้รับการฝึกจะต้องนำข้อมูลย้อนกลับมาพิจารณาแก้ไข ข้อบกพร่องของตนในการสอนแบบจุลภาค และต้องทำการสอนแบบจุลภาคเพิ่มเติมด้วย

ต่อมาได้มีการนำการสอนแบบจุลภาคมาจัดอย่างมีระเบียบแบบแผน เป็นหลักสูตร การฝึกหัดครูในรูปของ รายวิชาเรียนเป็นชุดสั้น ๆ (Minicourses) อันประกอบด้วยชุดสำเร็จ (Packages) ที่เน้นถึงการฝึกเป็นรายบุคคล ซึ่งเป็นลักษณะพิเศษอย่างหนึ่งของการจัดการฝึกหัดครู แบบสมรรถฐานในระยะแรก และได้มีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็วในลำดับต่อมาอันเป็นผลจากความไม่ พึงพอใจในการจัดการฝึกหัดครูในอดีตและที่ยังคงเป็นอยู่ในปัจจุบันของการฝึกหัดครู

สำหรับข้อความที่ว่า การฝึกหัดครูแบบสมรรถฐานนี้เกิดขึ้นครั้งแรกที่ใด เมื่อไรนั้น ไม่อาจ จะระบุได้แน่ชัดได้ อย่างไรก็ตามสิ่งที่พิมพ์จำนวนมาก การประชุม โครงการวิจัย และกรณีต่าง ๆ ได้สะท้อนให้เห็นถึงการพิจารณายอมรับหรือกำลังวางแผนที่จะรับวิธีการจัดการฝึกหัดครูแบบสมรรถฐานและ รวมถึงการพิจารณาให้ประกาศนียบัตรด้านวิชาชีพครูด้วย ในมลรัฐประมาณ ๒๐ รัฐ ของสหรัฐอเมริกา

๘

โครงการฝึกหัดครูแบบสมรรถฐานได้พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ควบคู่ไปกับภาวะการชักแย้งภายใน
การวิพากษ์วิจารณ์ในประเด็นพื้นฐาน

สาระสำคัญของการฝึกหัดครูแบบสมรรถฐาน

ในเรื่องนี้ แสตนเลย์ อีแลม (Stanley Elam, 1971 : 6 - 7) สรุปว่า
การจัดการฝึกหัดครูแบบสมรรถฐานนั้นจะมีลักษณะดังนี้ :-

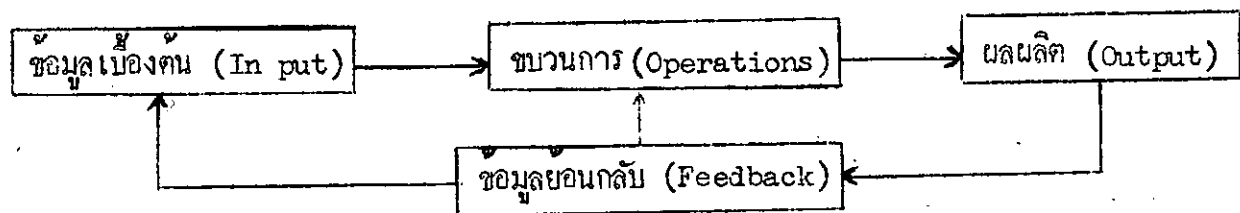
๑. สมรรถภาพในการ เป็นครูที่นิสิตนักศึกษาต้องการมีนั้น
 - ๑.๑ กำหนดจากบทบาทและหน้าที่ของครู
 - ๑.๒ ระบุสมรรถภาพในการ เป็นครูอย่างชัดเจนเพื่อให้สามารถวัดและประเมินผล
พฤติกรรมของนิสิตนักศึกษาที่จะออกไปเป็นครู โดยให้สัมพันธ์กับสมรรถภาพในการ เป็นครูที่กำหนดไว้
 - ๑.๓ แจกให้นิสิตนักศึกษาทราบล่วงหน้า
๒. หลักเกณฑ์ที่จะใช้ในการ ประเมินผลสมรรถภาพในการ เป็นครูนั้นจะต้อง
 - ๒.๑ สัมพันธ์กับสมรรถภาพในการ เป็นครูที่ระบุไว้
 - ๒.๒ ระบุไว้อย่างชัดเจนถึงระดับความสามารถที่จะใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการ ประเมินผล
ในสถานการณ์การ เรียนการสอนเฉพาะอย่าง
 - ๒.๓ แจกให้นิสิตนักศึกษาทราบล่วงหน้า
๓. การวัดและประเมินผลสมรรถภาพในการ เป็นครูจะต้อง
 - ๓.๑ ถือการ ปฏิบัติของผู้ที่จะออกไปเป็นครู เป็นหลักเกณฑ์สำคัญอันดับแรก
 - ๓.๒ พิจารณาถึง ความรู้ของนิสิตนักศึกษว่าในเรื่องที่เกี่ยวกับการวางแผนงาน
การวิเคราะห์และตีความหมาย หรือการวัดผลสถานการณ์การ เรียนการสอน หรือพฤติกรรมต่าง ๆ ของ
นักเรียน
 - ๓.๓ มุ่งให้เป็นปรนัย
๔. อัตราพัฒนาการทางการ เรียนของนิสิตนักศึกษาที่จะออกไปเป็นครูนั้น กำหนดจาก
สมรรถภาพในการ เป็นครูที่แสดงออก มี ๒ จากากการกำหนดเวลาหรือการเรียนครบรายวิชา

๕. จัดการสอนเพื่อช่วยให้นิสิตนักศึกษาได้บรรลุถึงสมรรถภาพในการเป็นครูตามที่กำหนดไว้

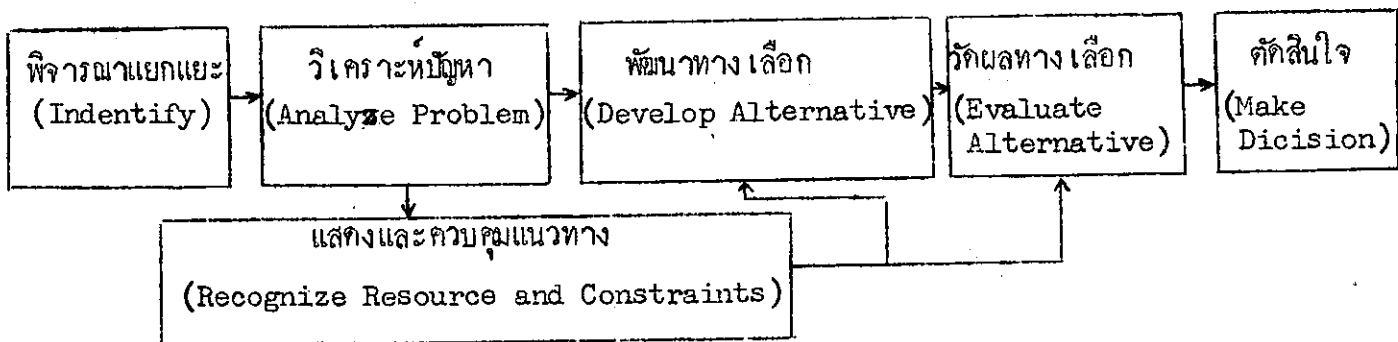
นอกจากลักษณะที่สำคัญทั้ง ๕ ประการนั้นแล้ว ชมพันธุ์ ฤๅชกร ณ.อยุธยา (ชมพันธุ์ ฤๅชกร ณ.อยุธยา, ๒๕๑๕ : ๑๑ - ๑๓) ได้เสนอว่าการฝึกหัดครูแบบสมรรถฐานการจะมีลักษณะอื่น ๆ ประกอบด้วยคือ :-

๑. การสอนควรจัดเป็นรายบุคคล โดยคำนึงถึงความรู้และความสามารถของแต่ละบุคคล
๒. นำข้อมูลย้อนกลับจากการวัดและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนของนิสิตนักศึกษาแต่ละคน

๓. จัดการฝึกหัดครูอย่างมีระบบ (Systems Approach) ซึ่งในเรื่องนี้ Devault (M. Vere Devault, 1975 : 22 - 24) ได้เสนอภาพประกอบเพื่อพิจารณา ดังนี้

ภาพประกอบที่ ๑ พื้นฐานการจัดการอย่างมีระบบ

ภาพประกอบที่ ๒ ขบวนการตัดสินใจในการจัดการอย่างมีระบบ

๔. เน้นหนักในกฎเกณฑ์ที่จะให้นิสิตนักศึกษาสำเร็จการศึกษามากกว่ากฎเกณฑ์ในการคัดเลือกนิสิตนักศึกษาเข้าเรียน

๕. การสอนอาจจัดเป็นหน่วยการสอน (Instructional Modules) เพื่อฝึกสมรรถภาพในการเป็นครูหรือทักษะในการสอนเฉพาะอย่าง

๖. นิสิตนักศึกษจะต้องรับผิดชอบต่อการปฏิบัติการสอนของตน และจะสำเร็จการศึกษาได้ก็ต่อเมื่อได้แสดงสมรรถภาพในการเป็นครูตามที่กำหนดไว้

๗. หลักสูตรเน้นหนักในเรื่องการฝึกสอนและฝึกงานในโรงเรียน การวัดผลและประเมินผลเน้นการปฏิบัติการสอนของนิสิตนักศึกษาในโรงเรียนจริง ๆ

๘. การวางแผนและการตัดสินใจในการจัดการฝึกหัดครูต้องได้รับความร่วมมือจากบุคคลหลาย ๆ กลุ่ม อาทิเช่น อาจารย์ในมหาวิทยาลัย ครูในโรงเรียน ผู้บริหารการศึกษา และนิสิตนักศึกษา

๙. อุปกรณ์การศึกษาและกิจกรรมการเรียนรู้เน้นหนักในเรื่องสิ่งก้ำกั๊ ทักษะ และความรู้ที่สามารถเรียนได้ในสถานการณ์การสอนเฉพาะอย่าง

อุปกรณ์การศึกษามี ๒ ประเภทคือ

๙.๑ อุปกรณ์ฝึกความคิดรวบยอด (Protocol Materials)

๙.๒ อุปกรณ์ฝึกทักษะ (Training Materials) ความแตกต่างระหว่างอุปกรณ์ฝึกความคิดรวบยอดและอุปกรณ์ฝึกทักษะก็คือ อุปกรณ์ฝึกความคิดรวบยอดสร้างขึ้นเพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้เข้าใจถึงสิ่งก้ำกั๊ในการสอน ส่วนอุปกรณ์ฝึกทักษะสร้างขึ้นเพื่อให้นิสิตนักศึกษาสามารถใช้สิ่งก้ำกั๊ต่าง ๆ ในการสอน

๑๐. อาจารย์และนิสิตนักศึกษาช่วยกันจัดเตรียมการเรียนการสอน

๑๑. จัดให้มีการวิจัยเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของหลักสูตร และจัดการฝึกหัดครูแบบเปิด มีการยืดหยุ่นได้ โดยให้มีการปรับปรุงแก้ไขอยู่เสมอ

๑๒. การฝึกหัดครูเป็นการเรียนที่ต่อเนื่องกันไปตลอดชีวิตของการเป็นครู ดังนั้นจึงควรจัดหลักสูตรของผู้ที่จะออกไปเป็นครู (Preservice Training) ให้ต่อเนื่องสัมพันธ์กันกับหลักสูตรฝึกหัดครูของครูประจำการ (In - service Training)

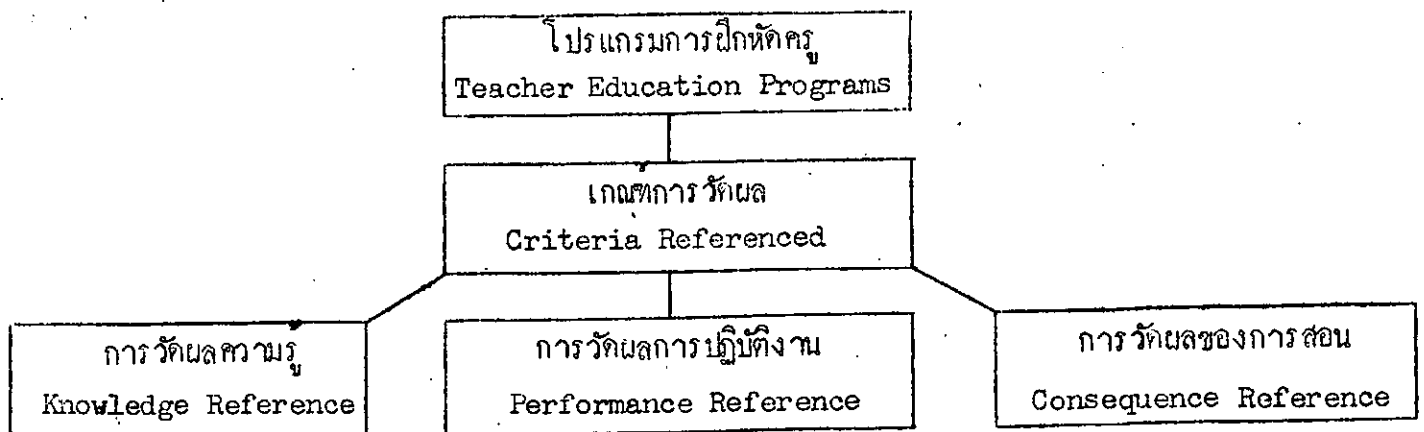
๑๓. เมื่อนิสิตนักศึกษาเข้าใจถึงจุดมุ่งหมายของการสอนแล้ว การเรียนการสอน
ควรเริ่มจากการสอนให้นิสิตนักศึกษามีความสามารถในการสอนเฉพาะอย่าง ในขั้นต่อไปจึงสอนให้
สามารถวิเคราะห์และเลือกวิธีการสอนชนิดต่าง ๆ มาใช้ในการสอนให้ถูกต้อง ให้รู้จักแก้ปัญหาต่าง ๆ
ในการสอน

หลักเกณฑ์การกำหนดจุดมุ่งหมายและการวัดผลสมรรถภาพในการเป็นครู

ในการกำหนดจุดมุ่งหมายสำหรับการฝึกหัดครูแบบสมรรถฐานนั้น จะประกอบด้วย
จุดมุ่งหมาย ๓ ประเภทคือ :-

๑. จุดมุ่งหมายด้านความรู้ (Cognitive - Based Objective) ซึ่งเน้น
ในด้านความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียนและที่จะสอน
๒. จุดมุ่งหมายด้านการปฏิบัติงาน (Performance - Based Objective)
ซึ่งเน้นในด้านการปฏิบัติหรือพฤติกรรมที่แสดงที่สามารถสังเกตได้ มากกว่าการมีเพียงความรู้เท่านั้น
๓. จุดมุ่งหมายด้านผลของการสอน (Consequence - Based Objective)
จะเน้นในด้านการเปลี่ยนแปลงหรือผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน อันเป็นผลจากความสามารถในการสอนของครู
(Houston, 1972 : 5)

ส่วนการวัดผลสมรรถภาพในการเป็นครูนั้น ก็จะวัดผลให้ตรงตามจุดมุ่งหมาย
ดังภาพประกอบที่ ๓ (Anderson, Dan W. and Others, 1975 : 2)

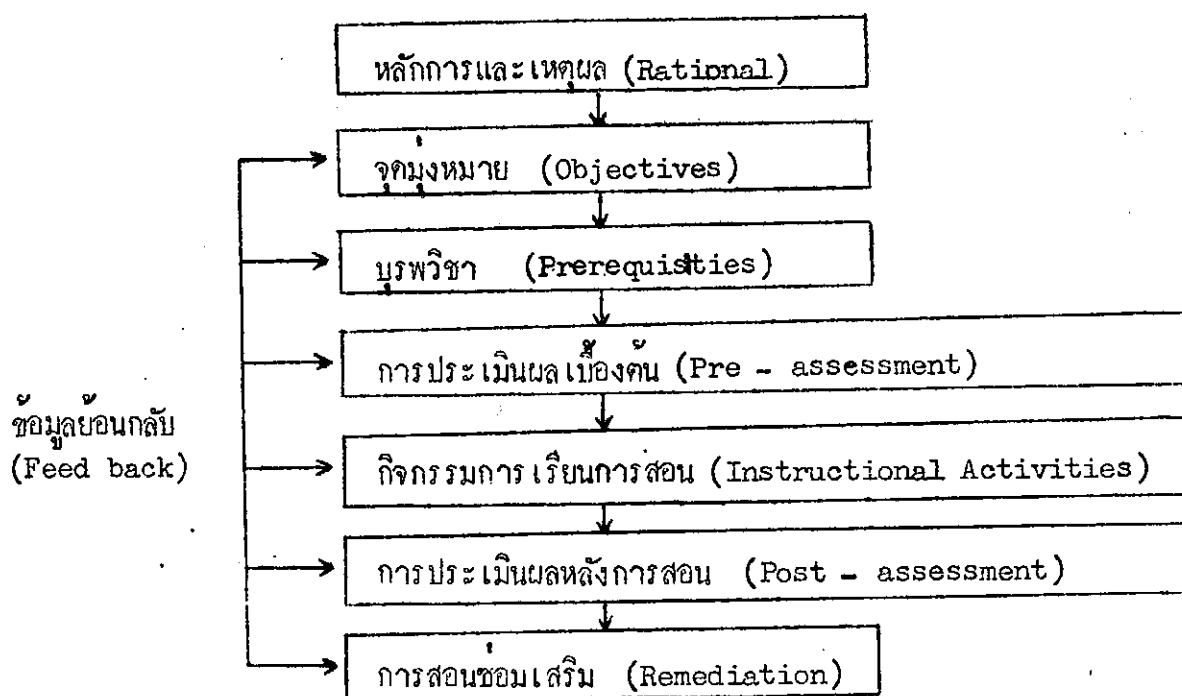

ภาพประกอบที่ ๓ หลักเกณฑ์ในการวัดผลสมรรถภาพในการเป็นครู

การจัดการสอนในการฝึกหัดครูแบบสมรรถฐาน (ชมพันธุ์ ฤกษ์ ฌ.อยุธยา, ๒๕๑๔ : ๑๔ - ๑๕) จะมีลักษณะดังนี้ :-

๑. การจัดการสอนนั้นจัดเพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้บรรลุถึงสมรรถภาพการเป็นครูตามที่กำหนดไว้ ดังนั้นการสอนจึงจัดขึ้นเพื่อให้สนองความต้องการ ความสนใจ ความสามารถ และวิธีเรียนของผู้เรียนแต่ละบุคคล
๒. อาจารย์ผู้สอนจะต้องทำการวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน และช่วยแนะให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเลือกและจัดการเรียนของตนเอง
๓. ในการสอนจะต้องนำข้อมูลย้อนกลับมาปรับปรุงการสอนและหลักสูตร
๔. การสอนไม่จำเป็นต้องจัดเป็นรายวิชา (course) อาจจัดเป็นหน่วยการสอน (instructional modules) เพื่อสอนทักษะในการสอนอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ หรือเพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้บรรลุถึงสมรรถภาพในการเป็นครูเฉพาะอย่าง
๕. จัดการสอนให้มีความหลากหลาย ๆ ทางเพื่อให้ผู้เรียนได้บรรลุถึงจุดหมายอย่างเดียวกัน โดยให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความถนัดของตน
๖. จัดให้ผู้เรียนได้ใช้ระยะเวลาการเรียนตามความสามารถของตน (self - pacing) ไม่จำเป็นต้องใช้เวลาเท่ากัน
๗. การสอนควรใช้เทคนิควิทยาในการสอนใหม่ ๆ ประกอบการสอน เช่น ใช้การสอนแบบจุลภาค (microteaching) การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง (simulation) การสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ การสอนแบบโปรแกรม (programmed instruction) การวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน (interaction analysis) การเรียนด้วยตนเอง (independent study) และการฝึกมนุษยสัมพันธ์ (human relations training)

สำหรับหน่วยการสอนที่กล่าวไว้ในข้อที่ ๔ นั้น (James M. Cooper and Wilford A. Weber, 1975 : 17) หมายถึง ชุดหรือกลุ่มของกิจกรรมการเรียนที่มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยสะดวก พร้อมทั้งแสดงถึงรายละเอียดของสมรรถภาพ สมรรถภาพหนึ่งหรือหลาย ๆ สมรรถภาพที่หน่วยการสอนที่กล่าวถึงนี้จะประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ ๗ องค์ประกอบด้วยกัน ดังภาพประกอบที่ ๔

ภาพประกอบที่ ๔ องค์ประกอบของหน่วยการสอน

นอกจากนั้นแล้ววิธีการของหน่วยสอนยังมีลักษณะที่แตกต่างจากวิธีการสอนโดยทั่ว ๆ ไป หลายประการ เช่น

๑. จะมีการพิจารณาโครงการทั้งหมดโดยส่วนรวมก่อนการตั้งชื่อส่วนต่าง ๆ ทางการสอนซึ่งในอดีตมีบ่อยครั้งที่ครูผู้สอนแต่ละคนได้ขยายขอบเขตวิชาของตน โดยไม่ได้คำนึงถึงวิธีการที่ควรจะเหมาะสมกับประสบการณ์การเรียนรู้อื่น ๆ
๒. หน่วยการสอนเน้นในตัวผู้เรียนยิ่งกว่าผู้สอน นักเรียนซึ่งเป็นฝ่ายต้องการจะเป็นผู้ตัดสินใจจะศึกษาอะไรดี

๓. หน่วยการสอนเน้นเรื่องวัตถุประสงค์เป็นอันดับแรก วัตถุประสงค์จะถูกกำหนดขึ้นก่อน แล้วจึงตามด้วยกิจกรรมที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้นได้โดยสะดวก และเหมาะสมกับตัวผู้เรียน

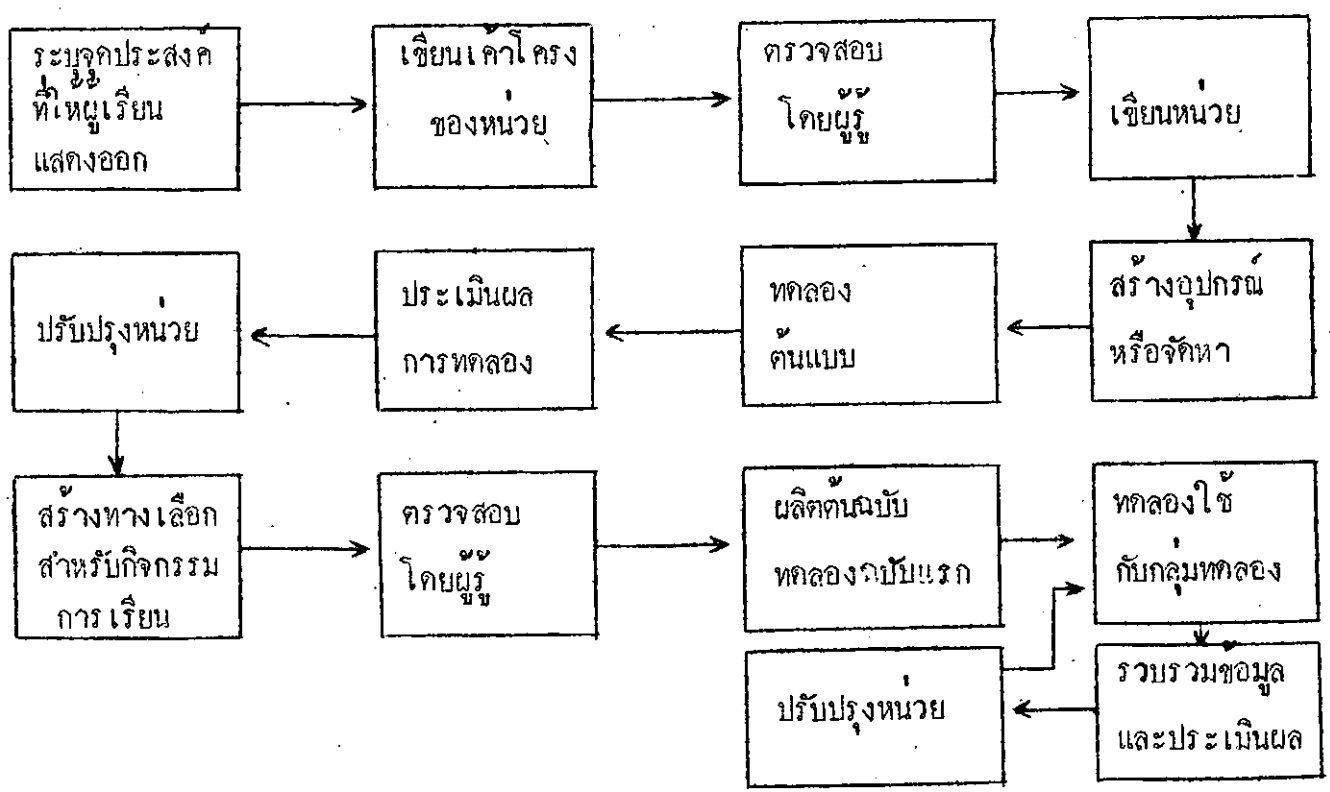
๔. หน่วยการสอนจะทำการแยกแยะเป็นเฉพาะรายบุคคล โดยที่จะสนับสนุนให้นักเรียน ได้พัฒนาไปตามอัตราความก้าวหน้าของตน นักเรียนแต่ละคนจึงบรรลุวัตถุประสงค์ในเวลาที่แตกต่างกัน ในโปรแกรมแบบเดิมจะมีการ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนทั้งหมด แต่การสอนโดยหน่วยการสอนจะ ทำการ เปรียบเทียบการพัฒนาของนัก เรียนกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้าแล้ว

๕. หน่วยการสอนได้รวบรวมกิจกรรมทางการสอนต่าง ๆ ไว้ นับแต่กิจกรรมที่มีขอบเขต จำกัดในการสัมพันธ์ภายในกลุ่มเล็ก ๆ ไปจนถึงการสร้างเสริมการศึกษาด้วยประสบการณ์ที่สมบูรณ์

๖. หน่วยการสอนถือเป็นขบวนการอย่างหนึ่งซึ่งจะมีการ เปลี่ยนแปลงได้โดยตลอดเวลา สามารถนำมาย้ายขอบเขตใหม่และปรุงแต่งจัดเกลาได้เรื่อย ๆ (Houston, 1972 : 74 - 75)

ส่วนลำดับขั้นในการสร้างหน่วยการสอนนั้น จะประกอบด้วยงานตามขั้นตอนต่าง ๆ

ดังภาพประกอบที่ ๕ (Houston, 1972 : 76)

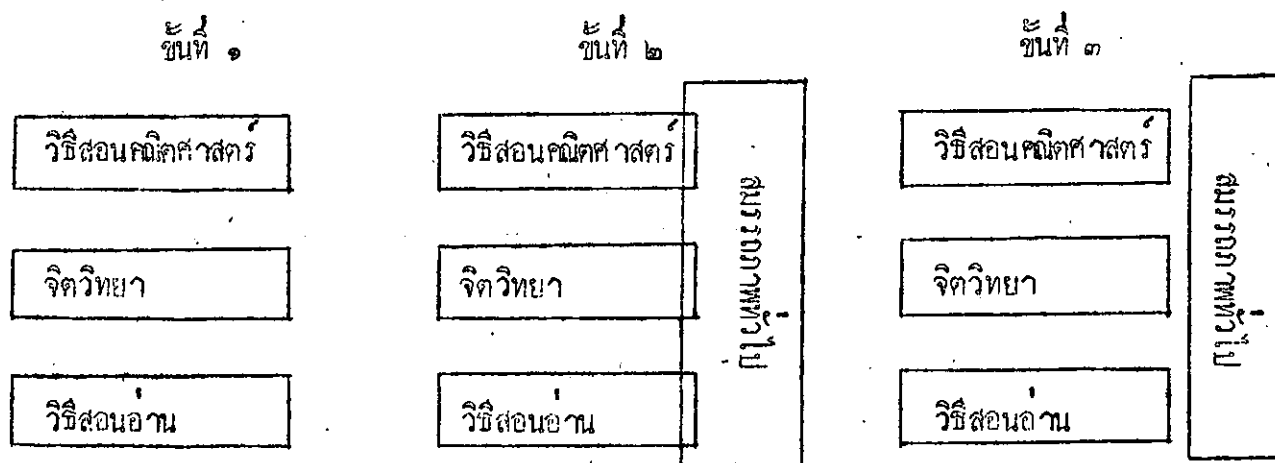

ภาพประกอบที่ ๕ ลำดับขั้นของงานในการสร้างหน่วยการสอน

การกำหนดสมรรถภาพในการ เป็นครู

การกำหนดสมรรถภาพในการ เป็นครู นับเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการฝึกหัดครู แบบสมรรถฐาน คำว่า สมรรถภาพมีใช้คำใหม่ แต่อาจารย์ที่สอนในสถาบันฝึกหัดครูก็ได้เคยกำหนด ให้เฉพาะเจาะจงลงไปว่า ครูที่จะทำหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพนั้นจะต้องมีสมรรถภาพอย่างไรบ้าง ในการจัดหลักสูตรฝึกหัดครูแบบสมรรถฐานการกำหนดสมรรถภาพในการ เป็นครูกระทำได้หลายวิธี ฮุสตัน (Houston) ได้เสนอวิธีการในการกำหนดสมรรถภาพในการ เป็นครูไว้ ๖ วิธีด้วยกัน (Houston อ้างจาก ชมพันธุ์ ฤกษ์ น.อยุธยา, ๒๕๑๔ : ๑๔ - ๒๑) ดังนี้ :-

วิธีที่ ๑. การคัดแปลงโปรแกรมที่มีอยู่ (Program Translation) การกำหนด สมรรถภาพในการ เป็นครูอาจจะทำได้โดยการเอารายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรปัจจุบันมาเขียนใหม่ โดยกำหนดความมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมไว้ให้ชัดเจน ว่าผู้เรียนจะต้องมีสมรรถภาพในการ เป็นครูอย่างไรบ้าง เมื่อเรียนจบวิชานั้น ๆ แล้ว ข้อดีของวิธีนี้ก็คือ เป็นการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรฝึกหัดครูให้เป็นแบบสมรรถฐาน อย่างง่าย ๆ ข้อเสียก็คือวิธีนี้เป็น การเปลี่ยนเป็นรายวิชา แต่ละวิชาไป ไม่ได้คำนึงถึงโปรแกรมทั้งหมด เป็นส่วนรวมและไม่ได้เอาหลักสูตรส่วนรวมมาพิจารณา

ภาพประกอบที่ ๒ ตัวอย่างการกำหนดสมรรถภาพโดยการคัดแปลงโปรแกรม

จากภาพประกอบแสดงถึงการนำเอาวิชาวิธีสอนคณิตศาสตร์ วิชาจิตวิทยาและวิชา การสอนอ่านมารวมกันเพื่อหาสมรรถภาพทั่ว ๆ ไปของครู (generic teaching competencies) และจัดสมรรถภาพทั่วไปนี้เป็นอีกวิชาหนึ่ง แล้วจึงจัดวิชาวิธีสอนวิชาเฉพาะ การฝึกสอนและวิชาจิตวิทยา หรือสังคมวิทยาจากสมรรถภาพที่เป็นแกนกลางนี้

วิธีที่ ๒ การวิเคราะห์งานหรือบทบาทของครู (Task Analysis or Role Analysis)
การกำหนดสมรรถภาพในการเป็นครูวิธีนี้อาจกระทำได้หลายแบบเช่น

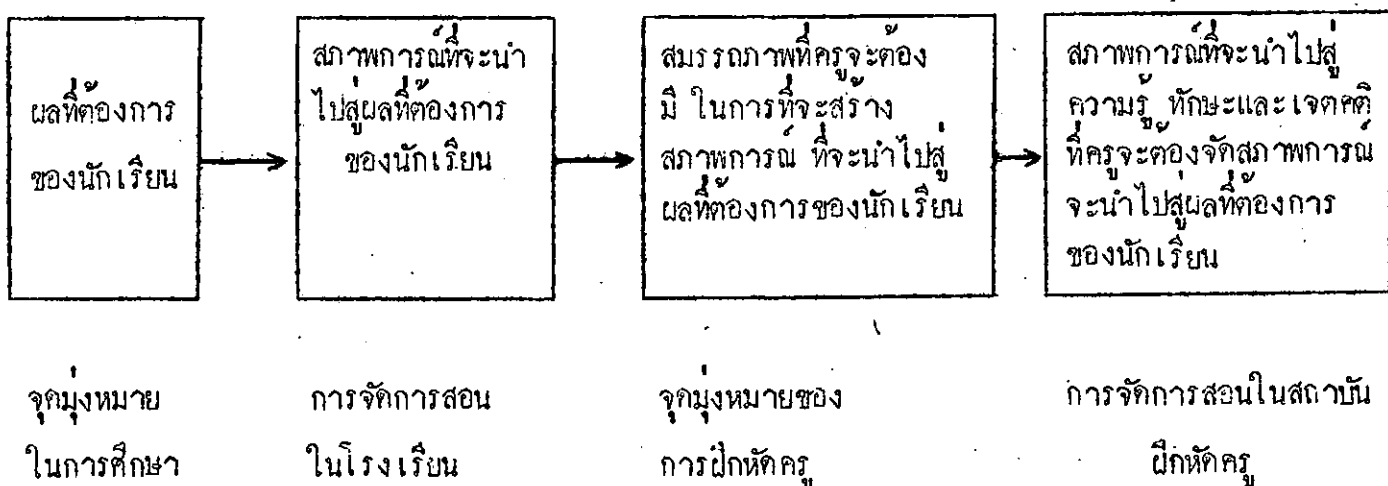
แบบที่ ๑ เริ่มต้นด้วยการไปสังเกตการสอนของครูตามโรงเรียนแล้วนำเอา พฤติกรรมของครู ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการสอนของครู อาจแปลให้เป็นสมรรถภาพของครูได้โดยการ แบ่งออกเป็น ๓ ชั้น ดังนี้ ๑.๑ พฤติกรรมของครู ๑.๒ บันทึกของผู้สังเกต ๑.๓ สมรรถภาพ ของครู

แบบที่ ๒ อาจทำได้โดยให้ครูจากบันทึกของตัวเองถึงกิจกรรมที่กระทำเป็นประจำ แล้วพิจารณาว่า ในการประกอบกิจกรรมการสอนนั้นจะต้องมีสมรรถภาพในการเป็นครูที่สำคัญอะไรบ้าง

แบบที่ ๓ ครูและนักการศึกษาอื่น ๆ อาจช่วยกันสำรวจว่าครูที่สอนอย่างมี ประสิทธิภาพนั้นทำอย่างไรบ้าง แล้วจึงนำไปเขียนเป็นจุดมุ่งหมายเฉพาะในการสอนต่อไป

แบบที่ ๔ การวิเคราะห์งานหรือบทบาทของครูอาจทำได้ โดยรวมครูที่มีวิธีการสอน คล้ายคลึงกันแล้วพิจารณาว่าการสอนที่จะได้ผลก็มีประสิทธิภาพนั้นควรจะมีรูปแบบอย่างไรใด แล้วจึงนำวิธีสอน แบบนั้นมาจัดเป็นวิธีการสอนที่สำคัญสำหรับใช้ฝึกนิสิตนักศึกษาที่จะออกไปเป็นครูต่อไป

วิธีที่ ๓ สำรวจความต้องการของนักเรียน (Needs of School Learners)
วิธีนี้เริ่มจากการศึกษาตัวเด็กเอง โดยสำรวจความไป่ดัน ค่านิยม และความหวังของเด็ก แล้วนำมาเป็น พื้นฐานในการสร้างหลักสูตรในโรงเรียน ต่อจากนั้นจึงมาพิจารณาว่าครูควรจะมีสมรรถภาพในการเป็นครู อย่างไรบ้าง เพื่อช่วยให้เด็กได้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่ต้องการ Oregon College of Education ได้ใช้วิธีนี้สร้างแบบตัวอย่าง (model) ของการฝึกหัดครูประถมขึ้น โดยพิจารณาดังนี้ :-

ภาพประกอบที่ ๗ แผนตัวอย่างของการฝึกหัดครูประถม ที่อาศัยการกำหนดสมรรถภาพจาก
การสำรวจความต้องการของนักเรียน

วิธีนี้เป็นการจัดการฝึกหัดครู โดยคำนึงถึงความสัมพันธ์โดยตรงระหว่างนักเรียน
ครูผู้สอน และการจัดหลักสูตรฝึกหัดครูตามหลักการวิธีนี้เป็นวิธีที่ดี แต่การปฏิบัติทำได้ยากเนื่องจากอาจมี
ตัวแปรหลายประการ ระหว่างการจัดการฝึกหัดครูกับพัฒนาการของนักเรียนในโรงเรียน

วิธีที่ ๔ การประเมินความต้องการ (Needs Assessment) วิธีนี้คล้ายคลึงกับวิธีที่ ๓
คือเป็นการสำรวจผลของพฤติกรรมของครู แล้วนำมาสร้างหลักสูตรฝึกหัดครู วิธีนี้สำรวจความต้องการ
ของสังคม ความต้องการของโรงเรียนแต่ละโรงเรียน โดยเฉพาะหรือความต้องการของชุมชน หรือ
ของชนกลุ่มน้อย เป็นต้น แล้วจึงจัดหลักสูตรฝึกหัดครูเพื่อฝึกหัดครูให้มีสมรรถภาพที่จะสนองความต้องการ
เหล่านั้นได้ เป็นการสำรวจความต้องการที่แท้จริงของสังคม ข้อเสียของวิธีนี้ก็คือ การฝึกหัดครูใช้ระยะ
เวลานาน ดังนั้นอาจจะผลิตครูออกมาเพื่อสนองความต้องการบาง ครั้งความต้องการเหล่านั้นอาจกลายเป็น
อดีตไปแล้วก็ได้ เนื่องจากสังคมเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

วิธีที่ ๕ วิธีการทางทฤษฎี (Theoretical Approach) วิธีนี้สร้างหลักสูตร

ฝึกหัดครูโดยพิจารณาจากทฤษฎีการศึกษา โดยตั้งสมมุติฐานขึ้นว่า ครูที่มีประสิทธิภาพนั้น จะต้องมีความสามารถอย่างไบบ้าง ตัวอย่างเช่น มหาวิทยาลัย Michigan State สร้างหลักสูตรฝึกหัดครู โดยเริ่มต้นจากกำหนดข้อสันนิษฐาน ให้เป็นพื้นฐานของหลักสูตรเสียก่อน โดยมีภาคทฤษฎีสับสนับสนุน แล้วจึงสร้างโปรแกรมสำหรับฝึกหัดครูขึ้น เพื่อจะฝึกให้ครูเป็นนักพฤติกรรมศาสตร์ผู้ซึ่งทำการสอนและตัดสินใจโดยใช้วิธีการแก้ไขทางพฤติกรรม

วิธีที่ ๖ วิธีรวมกลุ่ม (Cluster Approach) วิธีนี้เริ่มต้นด้วยการที่ผู้จัดหลักสูตร

ช่วยกันจำแนกสาขาวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตร แล้วกำหนดเนื้อหาให้แคบเข้า และเฉพาะเจาะจงมากขึ้น จนกระทั่งเขียนได้เป็นจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม การเขียนจุดมุ่งหมายอาจทำเป็น ๔ ระดับคือ ในขั้นแรก รวมกลุ่มวิชาเสียก่อน (Cluster) แล้วจึงจำแนกออกเป็นสมรรถภาพของครู (Competency) ต่อจากนั้นจึงแยกเป็นองค์ประกอบของสมรรถภาพ (Competency Component) และในขั้นสุดท้ายจึงเขียนให้เป็นจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม วิธีนี้เหมาะสมในการจัดหลักสูตร เพื่อฝึกคนในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง โดยเฉพาะ เช่นหลักสูตรของศึกษานิเทศก์ หรือของนักพัฒนาหลักสูตร

จากทฤษฎีพื้นฐานเกี่ยวกับการฝึกหัดครูแบบสมรรถฐานที่ได้กล่าวถึงแล้วนั้น สามารถให้ข้อสรุปในความแตกต่างระหว่างการจัดการฝึกหัดครูแบบสมรรถฐานกับการฝึกหัดครูทั่ว ๆ ไป (ชมพันธุ์ ฤกษ์พร ฌ.อยุธยา, ๒๕๑๔ : ๑๓ - ๑๔) ได้ดังนี้ :-

๑. การจัดการฝึกหัดครูทั่ว ๆ ไป คำนึงถึงเวลาเป็นส่วนใหญ่ ความสำเร็จของผู้เรียนขึ้นอยู่กับเวลา ส่วนใหญ่หลักสูตรกำหนดเวลา ๔ ปี สำหรับปริญญาตรี นิศิตนักศึกษาจะต้องเรียนให้ครบหน่วยกิต และรายวิชาที่หลักสูตรกำหนดไว้

การจัดการฝึกหัดครูแบบสมรรถฐานถือว่าความสำคัญของผู้เรียนสำคัญกว่าเวลา หลักสูตรจะกำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าผู้ที่สำเร็จการศึกษาจะต้องมีความสามารถในการ เป็นครูอย่างไรบ้าง และมีหลักเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลอย่างไร นิศิตนักศึกษาสามารถเรียนตามความสามารถของตนเอง จะช้าหรือเร็วขึ้นอยู่กับความสามารถของตนเอง กำหนดระยะเวลาเรียนไม่ตายตัวลงไป

๒. การเรียนการสอนของการฝึกหัดครูแบบสมรรถฐานนี้ จัดโดยคำนึงถึงแต่ละบุคคล เป็นสำคัญ (Personalized Instruction) คือให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดโปรแกรม การเรียนของตนเอง หลักสูตรก็จัดให้มีวิชาเลือก หรือทางเลือกหลาย ๆ ทาง เพื่อให้นักศึกษาได้ เลือกเรียนตามความถนัดและความสามารถของตน

๓. การจัดการฝึกหัดครูทั่ว ๆ ไปเน้นกฎเกณฑ์ในการคัดเลือกเข้าเรียน ส่วนการจัดการฝึกหัดครูแบบสมรรถฐานเน้นกฎเกณฑ์ที่จะพิจารณาให้นักศึกษสำเร็จการศึกษา

๔. การจัดการฝึกหัดครูแบบสมรรถฐานเน้นการฝึกงานในโรงเรียนจริง ๆ มากกว่า ที่การจัดการฝึกหัดครูทั่ว ๆ ไปในปัจจุบันจัดทำอยู่ นิสิตนักศึกษาจะใช้เวลาส่วนใหญ่ฝึกงานในโรงเรียน และการวัด การประเมินผลก็กระทำในโรงเรียนจริง ๆ มีชีวิตผลนิสิตนักศึกษาแต่เพียงในชั้นเรียน ของสถาบันฝึกหัดครูเท่านั้น

๕. การจัดการฝึกหัดครูแบบสมรรถฐาน ระบุความมุ่งหมายไว้อย่างชัดเจน คือ ระบุ สมรรถภาพในการ เป็นครูที่นิสิตนักศึกษาจะต้องมีเมื่อสำเร็จการศึกษา โดยพิจารณาจากบทบาทและหน้าที่ ของครูแล้วจึงจัดการ เรียนการสอนเพื่อช่วยให้นักศึกษาได้บรรลุถึงสมรรถภาพในการ เป็นครูตามที่กำหนดไว้ การวัดผลและการสร้าง เครื่องมือในการวัดผลก็ให้สัมพันธ์โดยตรงกับสมรรถภาพในการ เป็นครูตามที่กำหนดไว้

เอกสารและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในเรื่องคุณภาพของการฝึกหัดครูนั้น รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญ จึงได้ระบุไว้ในแผน การศึกษาแห่งชาติ ๒๕๐๓ ว่า รัฐเป็นผู้จัดการฝึกหัดครูและพึงสนับสนุนการฝึกหัดครูเป็นพิเศษ เพื่อให้ สถานศึกษาต่าง ๆ มีผู้ทรงคุณวุฒิสามารถให้การศึกษได้ผลสมบูรณ์ สมความมุ่งหมายตามแผนการศึกษา แห่งชาติ (ราชกิจจานุเบกษา, ๒๕๐๓ : ตอนที่ ๔๖) ทั้งนี้เพราะคุณภาพของการฝึกหัดครูหมายถึง การผลิตครูที่มีคุณภาพสูงเพื่อออกไปดำเนินงานการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ (วิทยาลัยครูสกลนคร, ๒๕๑๓ : ๓๗๕) ส่วนคุณลักษณะของครูที่เป็นผลผลิตของสถาบันฝึกหัดครูควรจะเป็นเช่นไรนั้น ได้มีผู้ ให้ความเห็นไว้หลายท่าน เช่น ส. ศิวรักษ์ (ส. ศิวรักษ์, ๒๕๑๓ : ๔๖ - ๔๘) ได้กล่าวถึงครูที่ดีว่า จะต้องมีความรู้ มีคุณธรรม ความอดทนและมีพรหมวิหารธรรมอยู่ในตัวพร้อมบริบูรณ์ ครูต้อง

เป็นตัวอย่างที่ดีที่สุดสำหรับศิษย์ ต้องเป็นมิตรกับศิษย์ ต้องเป็นพ่อแม่ และสมณะของศิษย์ด้วย การสอนก็ควรมีรสชาด มีความสนุกเป็นที่ตั้ง ไม่ใช่ทำสงครามกับเด็ก ไม่ใช่เอายานอนหลับให้เด็ก

ส่วน ไพบูลย์ อินทริวิชา (ไพบูลย์ อินทริวิชา, ๒๕๑๕ : ๕๔) กล่าวถึงคุณลักษณะของครูที่ดีไว้ ๗ ประการ ได้แก่

๑. เป็นผู้ดีคือเป็นสุภาพชน เป็นพลเมืองดี มีคุณธรรม วัฒนธรรม
๒. เป็นผู้หนักแน่นคือรู้จักควบคุมภาวะทางจิต และรับผิดชอบ
๓. เป็นผู้พัฒนาทั้งตนเองและสังคม
๔. เป็นผู้มีความสามารถในการเป็นผู้ให้การศึกษาและผู้บริหารการศึกษา
๕. เป็นผู้อดทนที่จะพัฒนามนุษย์ให้เจริญ
๖. เป็นผู้ปฏิบัติโดยครูจะเป็นผู้ปฏิบัติและพิสูจน์ตนเองก่อน
๗. เป็นผู้แนะแนวเพื่อช่วยให้เด็กรู้จักช่วยตนเอง

บุญถิ่น อัตถากร (บุญถิ่น อัตถากร, ๒๕๑๕ : ๔๕๓) ได้บรรยายในขณะที่ยังดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมการฝึกหัดครู เกี่ยวกับลักษณะของครูที่ดีว่าควรมีอย่างน้อย ๓ ประการ คือ ครูควรเป็นผู้มีความรู้คือมีทั้งความรู้ในเนื้อหาวิชา ซึ่งจะต้องสั่งสมเพิ่มพูนอยู่เสมอและมีปัญญา ครูควรเป็นผู้เปี่ยมด้วยคุณธรรมและวัฒนธรรม มีสุคตินิยม ครูควรเป็นผู้มีความสามารถในการเลือกวิธีการสอน สามารถถ่ายทอดความรู้และวิถีทางแห่งปัญญา และอบรมชักนำเด็กไปสู่หนทางอันดีงาม

สำหรับ กอ สวัสดิ์พานิชย์ (กอ สวัสดิ์พานิชย์, ๒๕๑๗ : ๒๒๑) เน้นว่าลักษณะของครูที่ผู้ใช้ครูต้องการนั้น ประกอบด้วย

๑. ครูต้องรักเด็ก เข้าใจเด็กและเห็นอกเห็นใจเด็ก
๒. ครูต้องมีความรู้ในวิชาที่ตนสอนอย่างลึกซึ้ง
๓. ครูต้องสามารถจัดหลักสูตรหรือบทเรียนให้เหมาะสมกับวุฒิภาวะของเด็ก
๔. ครูต้องเชี่ยวชาญในการสอนวิชาประเภทต่าง ๆ
๕. ครูต้องเอาใจใส่เด็กทั้งตัว มิใช่เอาใจใส่แต่เพียงว่าเด็กจะเรียนวิชานั้น วิชานี้

ได้หรือไม่

๖. ครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กในด้านวัฒนธรรม ศิลธรรม กิจนิสัย สุขนิสัย

และอุปนิสัย

สาโรช บัวศรี (สาโรช บัวศรี, ๒๕๑๒ : ๖๑ - ๖๒) ก็ได้กำหนดสมรรถภาพในการเป็นครูไว้ในประกาศวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๐๕ โดยตั้งเป็นจุดมุ่งหมายเฉพาะของวิทยาลัยวิชาการศึกษาในการฝึกหัดครูปริญญา ในจุดมุ่งหมายนั้นได้ระบุสมรรถภาพในการเป็นครูไว้ ๕ ประการคือ ความสามารถทำการสอนได้ผลดี สามารถอบรมแนะแนวและปกครองได้อย่างดี สามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนเป็นอย่างดี สามารถมีสัมพันธภาพอันดีร่วมกับชุมชนเป็นอย่างดี และสามารถเป็นครูชั้นอาชีพ แต่ในปัจจุบันมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้กำหนดความมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา ผลิตครูให้เป็นผู้ที่มีความรู้ดี มีมนุษยสัมพันธ์ดี สอนดีและสามารถรับใช้และพัฒนาสังคมได้ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๑๕)

ในกัมมจรรยามารยาทครูนั้น พระราชบัญญัติครู พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้กล่าวไว้ ๑๐ ประการด้วยกันคือ

๑. ครูควรมีศรัทธาในอาชีพครูและให้เกียรติแก่ครูด้วยกัน
๒. ครูควรบำเพ็ญตนให้สมกับที่ได้ชื่อว่าเป็นครู
๓. ครูควรใฝ่ใจศึกษาหาความรู้ความชำนาญอยู่เสมอ
๔. ครูควรตั้งใจฝึกสอนศิษย์ให้เป็นพลเมืองดีของชาติ
๕. ครูควรร่วมมือกับผู้ปกครองในการอบรมสั่งสอนเด็กอย่างใกล้ชิด
๖. ครูควรรู้จักเสียสละและรับผิดชอบในหน้าที่การงานทั้งปวง
๗. ครูควรรักษาชื่อเสียงของคณะครู
๘. ครูควรรู้จักมีชัยศักดิ์และพยายามสร้างฐานะของตนเอง
๙. ครูควรยึดมั่นในศาสนาที่ตนนับถือและไม่ลบหลู่ศาสนาอื่น
๑๐. ครูควรบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคม (เชื้อ สาริมาณ และสุรินทร์ สรศิริ,

๒๕๑๕ : ๔๒ - ๔๓)

แต่ วิทยุ สาทร (วิทยุ สาทร, ๒๕๑๕ : ๑๕) ให้เห็นว่า จรรยา มารยาทของครู ที่มีอยู่ ๓ ประการสำคัญที่ครูควรปฏิบัติให้มากคือ ครูต้องใฝ่ใจหา ความรู้เพิ่มเติม ครูต้องบำเพ็ญประโยชน์ ต่อสังคม ครูต้องรักษาความลับของศิษย์ ส่วนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาคือเป็นหลักสำหรับ ประกอบรูป ผู้ที่จะทำการสอนในโรงเรียนชั้นประถมศึกษา ก็ได้กำหนดคุณลักษณะพื้นฐานของผู้สำเร็จการศึกษา ด้านคุณภาพทางอาชีพไว้ดังนี้

๑. ให้ความรู้และความเข้าใจในวิชาการศึกษาสำหรับครูในชั้นประถมศึกษา
๒. ให้มีทักษะในการสอน
๓. ให้ความสามารถที่จะนำหลักการวิธีการและกลวิธีต่าง ๆ ในการ เรียนการสอน

ไปใช้ปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

๔. ให้อุทิศประเมิณผลการเรียนและการปฏิบัติของตน
๕. เพื่อสร้างเสริมบุคลิกภาพที่ดี สมรรถภาพในการ เป็นครู และปลูกฝังทัศนคติที่ดี

ต่ออาชีพครู (กรมการฝึกหัดครู, ๒๕๑๔ : ๗๖)

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า ครูได้รับการมุ่งหวังให้ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนและสังคม กอปรกันต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ดีซึ่งในที่นี้มิได้มีความหมายเพียง ความรู้ที่มีอยู่เดิมเท่านั้น แต่รวมถึงการค้นคว้า หาความรู้เพิ่มเติมให้ทันสมัยอยู่เสมอด้วย นอกจากนั้นแล้วความสามารถในกลวิธีการสอน เพื่อสนับสนุน ให้นักเรียนได้พัฒนาไปอย่างมีประสิทธิภาพก็เป็นสิ่งที่สำคัญมากสำหรับอาชีพครู

ผลงานวิจัยในประเทศไทย

มัทนา ปิยะมาตา (มัทนา ปิยะมาตา, ๒๕๐๕ : ๕๔) ได้ศึกษาคุณลักษณะของครู ในจังหวัดพระนครศรีบุรี โดยใช้แบบสำรวจคุณลักษณะของครู จากกลุ่มตัวอย่างครู ๔๐๐ คน พบว่า ครูไม่เพียงแต่จะต้องมีคุณสมบัติในด้านกาให้การอบรมแก่นักเรียนเท่านั้น แต่จะต้องประกอบด้วยคุณลักษณะ อื่น ๆ ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลสรุปเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูที่เป็นที่พึงปรารถนาของสังคม (บุญสนอง ไกรเนตร, ๒๕๑๖ : ๓๔) และข้อสรุปบุคลิกภาพที่ครูต้องการ จากผลงานวิจัยต่าง ๆ (วัลลีย์ หลีสันติพงษ์, ๒๕๑๖ : ๒๒) ว่าครูควรมีลักษณะเหล่านั้นด้วยคือ ความเป็นผู้นำ ความว่องไว ความแข็งแรงอดทน

ความก้าวร้าว ความรับผิดชอบ ความเข้าใจตนเองและผู้อื่น ความยืดหยุ่น ความคิดสร้างสรรค์ ความเชื่อมั่นในตนเอง ตลอดจนความคิดที่ทันสมัย ส่วนพรพิมล เพ็ญศรีทอง (พรพิมล เพ็ญศรีทอง, ๒๕๑๕ : ๓๑) ได้แบ่งครูออกเป็น ๓ กลุ่ม ตามลักษณะของครูทั่ว ๆ ไป ครูที่ประสบผลสำเร็จ และครูที่ไม่ประสบผลสำเร็จ สำหรับคุณลักษณะของครูที่ประสบผลสำเร็จนั้น พรพิมล เพ็ญศรีทอง สรุปว่า ประกอบด้วยคุณลักษณะต่าง ๆ หลายประการ เช่น มีความรู้กว้างขวาง มีเหตุผล มีความเมตตา กรุณา สนใจความก้าวหน้าของนักเรียน มีผลงานและมีความรับผิดชอบ

ในทัศนะของนักเรียนชายมัธยมศึกษาตอนต้นเกี่ยวกับลักษณะครูที่ดีนั้น จากการวิจัยของ สีส้ม ไชยศรี (สีส้ม ไชยศรี, ๒๕๑๑ : ๕๗ - ๕๘) พบว่า ๕๐ เปอร์เซ็นต์ ของนักเรียนทั้งหมดชอบครูที่พูดจาสุภาพ ทั้งเห็นว่าครูควรเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียนทุก ๆ กรณี เช่น เรื่องความสะอาดเรียบร้อย ความประพฤติ ความมีระเบียบวินัย และสำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำหนดคุณลักษณะที่ดีของผู้ที่จะสอนในระดับชั้นการศึกษาต่าง ๆ นั้น นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าวุฒิประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาคควรสอนชั้นประถมศึกษาตอนต้น วุฒิประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูงควรสอนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ส่วนวุฒิปริญญาตรีนั้นควรสอนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย (สายสมร ศรีสวัสดิ์, ๒๕๑๗ : ๓๗) และในทัศนะของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพของครูที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันฝึกหัดครูนั้น ครูใหญ่ส่วนมากมีความต้องการให้ครูมีความรู้ความสามารถในวิชาพิเศษคือ วิชาเกษตรกรรม พละงาน และศิลปะศึกษา ตามลำดับ (คณิง จันทวงศ์, ๒๕๑๖ : ๔๔) แต่ครูชายส่วนใหญ่เห็นว่า คุณลักษณะของครูที่ดี ที่สำคัญเป็นอันดับแรกคือ ต้องมีความรู้ดี และอันดับสองต้องสนใจ ตั้งใจสอน (วนิดา พงษ์ไชย, ๒๕๑๑ : ๕๓) ซึ่งงานวิจัยของกองการวิจัย กรมวิชาการก็ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการผลิตครูระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาไว้ว่า ในทางความรู้วิชานั้น ควรรู้หลักการสอนวิชาเฉพาะ หลักการสอนทั่วไป หลักการสอนวิทยาศาสตร์ โดยเฉพาะระดับประถมศึกษาและสามารถทำการทดลองได้ รู้จิตวิทยาเด็ก รู้จักอุปกรณ์การสอน รู้หลักการลงโทษ (กรมวิชาการ, ๒๕๐๕ : ๔๕ - ๕๑)

วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา (วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, ๒๕๑๔:๔-๕)

ได้วิจัยลักษณะของครูที่สังคมต้องการ โดยกำหนดคุณลักษณะของครูไว้ ๗ ด้านคือ ด้านความประพฤติ ด้านความรู้ทางวิชาการ ด้านความสามารถในการสอน ด้านการปกครองนักเรียน ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านบุคลิกภาพ ด้านการทำงานนอกเวลาและงานอดิเรก ซึ่งแตกต่างไปจากโครงการวิจัย คุณลักษณะครูที่ดี ของกรมการฝึกหัดครู (กรมการฝึกหัดครู, ๒๕๑๖ : ๔) ที่กล่าวถึงลักษณะครูไว้ ๔ ประการคือ ด้านการสอน ด้านวิชาการ ด้านสุขภาพทางกายและทางจิต ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรม และความประพฤติ ด้านบุคลิกลักษณะ ด้านการอบรมแนะแนวและการปกครอง ด้านการเป็นพลเมืองดี ในสังคมประชาธิปไตย

การวิจัยของวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยานั้น ใช้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ๑๔ กลุ่ม โดยจำกัดขอบเขตอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร และได้สรุปผลการวิจัยว่า สังคมปัจจุบันมองครูในทัศนะที่มีเหตุผลสอดคล้อง ตามกาลสมัยคือ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า ครูไม่น่าจะปฏิบัติตนเหมือนคนในอาชีพอื่น และเห็นว่าครูชั้นประถมไม่จำเป็นต้องมีปริญญา แต่ครูจะต้องมีความรู้กว้างขวางนอกเหนือจากวิชาที่ตนสอน และห้ความรู้ให้ทันสมัยอยู่เสมอ ทั้งชอบครูที่สอนให้เด็กเข้าใจและสนใจโดยใช้อุปกรณ์การสอนบ่อย ๆ สอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ช่วยเหลือแนะนำเมื่อเด็กทำงานไม่ทันหรือไม่ถูก ส่วนการปกครองนักเรียนนั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนมากเห็นว่า ครูจะต้องเข้มงวดกวดขัน ไม่ปล่อยปละละเลยต่อการที่นักเรียนกระทำผิดระเบียบของโรงเรียน หากเปรียบเทียบความสำคัญระหว่างความรู้กับความประพฤติแล้ว กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าความประพฤติที่สำคัญกว่า นอกจากนั้นแล้วครูจะต้องให้ความสนิทสนมกับเด็ก ให้คำแนะนำช่วยเหลือเมื่อประสบปัญหาต่าง ๆ ครูควรช่วยเหลือร่วมมือปรับปรุงชุมชน เชิญบุคคลอาชีพต่าง ๆ ในชุมชนร่วมให้คำปรึกษา และร่วมมือในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน สำหรับการมีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจของครูเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง การที่ครูจะทำงานพิเศษหรืองานอดิเรกที่สุจริต ไม่เกี่ยวข้องกับอบายมุขหรือประเภทที่ไม่ขัดต่อศีลธรรมนั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วย (วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, ๒๕๑๔ : ๓๐ - ๔๔)

ในด้านการวิจัยเพื่อปรับปรุงการจัดการฝึกหัดครู โดยนำแนวคิดการจัดการฝึกหัดครูแบบสมรรถฐาน มาใช้เพื่อปรับปรุงคุณภาพของครูนั้น ชมพันธุ์ ฤกษ์ ฌ.อยุธยา ได้ทำการวิจัยหลักสูตรฝึกหัดครู ระดับปริญญาตรีของคณะครุศาสตร์ และศึกษาศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย โดยการสอบถามความเห็นจากอาจารย์ผู้สอนวิชาการศึกษากลับไปโปรแกรมการจัดการฝึกหัดครูปัจจุบันและการจัดการฝึกหัดครูแบบสมรรถฐาน ซึ่งได้ผลสรุปว่าหลักสูตรฝึกหัดครูในมหาวิทยาลัยของไทยมิได้กำหนดให้ชัดเจนว่าต้องการให้นิสิตนักศึกษาที่มีสมรรถภาพในการเป็นครูอย่างไรบ้าง ซึ่งเป็นการยากต่อการที่จะวัดผลพฤติกรรมของผู้เรียน และผู้เรียนก็ไม่ได้รับทราบล่วงหน้าว่าตนจะต้องแสดงสมรรถภาพอะไรบ้างเมื่อสำเร็จการศึกษา ดังนั้นพัฒนาการทางการเรียนของนิสิตนักศึกษาที่กำหนดจากการเรียนรายวิชาที่ระบุไว้ในหลักสูตรจึงไม่ใช่เป็นการแสดงสมรรถภาพในการสอน นอกจากนั้นแล้วหลักสูตรและการสอนในมหาวิทยาลัยได้เน้นภาคทฤษฎีมากกว่าภาคปฏิบัติ ทั้งการจัดการฝึกหัดครูของมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ยังขาดการจัดและประเมินผลโปรแกรมและหลักสูตรที่กระทำต่อเนื่องกัน อย่างมีระบบ (ชมพันธุ์ ฤกษ์ ฌ.อยุธยา, ๒๕๑๔ : ๔๔)

ผลงานวิจัยในต่างประเทศ

ในต่างประเทศโดยเฉพาะสหรัฐอเมริกาได้มีการค้นคว้าที่จะปรับปรุงการจัดการฝึกหัดครู โดยคำนึงถึงสมรรถภาพในการเป็นครูเป็นสำคัญ ซึ่งเรียกว่าการจัดการฝึกหัดครูแบบสมรรถฐาน สำหรับสาเหตุของการค้นคว้าในการปรับปรุงการจัดการฝึกหัดครูแบบนี้ ที่สำคัญคือความไม่พอใจในหลักสูตรและการสอนของการฝึกหัดครูที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน (ชมพันธุ์ ฤกษ์ ฌ.อยุธยา, ๒๕๑๔ : ๕) ซึ่งความเคลื่อนไหวในการให้ความสำคัญแก่คุณลักษณะของครูหรือสมรรถภาพในการเป็นครูนั้นเมื่องานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

ในปี ค.ศ. ๑๙๔๖ ได้มีการอภิปรายถึงการวัดคุณลักษณะนอกเหนือความสามารถด้านปัญญา (Nonintellectual characteristics) ของครู และเริ่มการศึกษาโดยกองการสอนครูแห่งชาติสหรัฐอเมริกา (National Teacher Examination) เพื่อการวิจัยซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการจำแนก และ

เปรียบเทียบพฤติกรรมของครูที่เกี่ยวกับบุคคลและสังคม กล่าวโดยทั่วไปแล้ววิธีการเพื่อให้ได้ตัวเกณฑ์ในการวัดเพื่อศึกษาพฤติกรรมของครูประกอบด้วย ๓ ลักษณะคือ

๑. พฤติกรรมของครูในรูปของกระบวนการ (Process) ระหว่างตัวครูกับนักเรียน
๒. ผลที่ได้จากพฤติกรรมของครู (Product) เช่น ผลการเรียนรู้ของนักเรียน
๓. สิ่งที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของครู (Concomitant) (Ryans, 1960 : 318)

ในเรื่องนี้ อีเบล (Ebel, 1966 : 15 - 25) ให้ทัศนะว่างานของครูมี ๒ ลักษณะคือ

ลักษณะทางความรู้ (Intellectual) และลักษณะทางมนุษยสัมพันธ์ (Human Relationship)

ซึ่ง บิดเดิล (Biddle, 1967 : 346 - 374) ได้เพิ่มเติมว่า คุณลักษณะของครูที่ควรเน้นในการศึกษาค้นคว้าประการหนึ่งก็คือคุณลักษณะทางด้านการนิเทศ แต่ส่วนมากการค้นคว้าเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูนั้นมักจะเน้นอยู่ ๓ ประการคือ ประการแรกทางด้านการกระทำของครู ซึ่งอาจสังเกตได้จากกิจกรรมต่าง ๆ ของครูโดยตรง คุณลักษณะประเภทที่สองได้แก่ การที่ครูสามารถควบคุมความประพฤติของตนไว้ได้ ส่วนคุณลักษณะประการที่สามได้แก่ พฤติกรรมของครูขณะสอนในห้องเรียน

พีค (Peik, 1949 : 37 - 38) ได้รวบรวมลักษณะ ๑๐ ประการของครูที่ที่สำคัญมากได้แก่ ความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจ ความมั่นคงทางอารมณ์ ความสามารถประจำตัวที่เด่น ความรู้ทางวิชาการ การค้นคว้าแสวงหาความรู้อยู่เสมอ ความคล่องแคล่วว่องไว การมีวิจรรย์ญาณ และไตร่ตรองด้วยคามยุติธรรม ความเข้าใจในหลักการฝึกหัดให้นักเรียนเป็นพลเมืองดี และการส่งเสริมให้นักเรียนนิยมในระบอบประชาธิปไตย ส่วนคาร์ค และเอสตราบรูก (Karch and Estrabrook, 1956 : 19 - 23) ได้ทำการวิจัยโดยใช้วิธี Job Analysis ผลปรากฏว่าคุณลักษณะพื้นฐานของครูที่ดีมีอยู่ ๕ ด้านคือ ทางด้านความสัมพันธ์กับนักเรียน ทางด้านการสอน ทางด้านศีลธรรมจรรยา ทางด้านคุณสมบัติเฉพาะตัวและลักษณะท่าทาง เฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับนักเรียนนั้น ทั้งสองท่านมีความเห็นว่า ครูที่ดีต้องสนใจและพยายามที่จะเข้าใจปัญหาของนักเรียน ตอบปัญหาทุกปัญหา อย่าให้เรื่องส่วนตัวมาฉุดรั้งผลกับเจตคติที่มีต่อนักเรียน พยายามชักจูงเรื่องยุ่งยากและอุปสรรคต่าง ๆ พยายามควบคุมอารมณ์ตลอดเวลา

ในปี ค.ศ. ๑๙๕๐ - ๑๙๕๑ เคลลี (Kelly, 1954 : 67 - 72) ได้ทำการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับคุณสมบัติของครูใหม่ทั้งอาจารย์ใหญ่และผู้บริหารการศึกษาต้องการ โดยส่งแบบสอบถามไปยังสถาบันและโรงเรียนต่าง ๆ ได้ผลว่าครูที่อยู่ในความต่องการนั้น จะต้องได้รับการอบรม มีประสบการณ์ มีคุณลักษณะส่วนบุคคลดี และจะต้องมีความเป็นประชาธิปไตย และลีดส์ (Leeds, 1950 : 64) ได้ศึกษาครู ๓๐๐ คน ในรัฐเซาท์คาโรไลนา เขาสรุปว่าครูที่เข้ากับเด็กได้ดีจะต้องเป็นผู้ที่มีความร่วมมือเป็นมิตร ตรงไปตรงมา อารมณ์มั่นคง มีอารมณ์และความสนใจเอนเอียงไปในลักษณะของเพศชาย พอเข้าสังขมได้

ส่วน ไมเยอร์ (Myer, 1960 : 235 - 239) ใช้วิธีให้สมาชิกของแผนกการศึกษาตอบแบบสำรวจเกี่ยวกับคุณลักษณะที่ดีของครู เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกนักเรียนฝึกหัดครู พบว่าครูมีคุณลักษณะ ๔ ประการคือ ประการแรกมีคุณสมบัติทั่วไปดี ประการที่สอง มีความพร้อมที่จะเรียน ประการที่สามเข้ากับสังขมได้ดี และประการที่สี่มีการควบคุมอารมณ์ได้ดี สำหรับสติคแลนด์ (Stickland, 1963 : 4598 - 4599) ได้ใช้แบบสอบถามซึ่งมีอยู่ ๓๕ ข้อ ให้ครูในรัฐเซาท์คาโรไลนา เป็นผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความประพฤติดของตนเอง ซึ่งจะมีทั้งในด้านดีและไม่ดี ได้ผลการค้นคว้าว่า องค์ประกอบที่มีผลต่อศีลธรรมของครูในแง่ดีคือ ให้ความร่วมมือกับครูใหญ่ ช่วยเหลือครูใหญ่ คิดต่อร่วมมือกับผู้นปกครอง เป็นที่เชื่อถือของนักเรียน ช่วยเหลือโรงเรียนให้ก้าวหน้า สนใจงานของโรงเรียน ช่วยเหลือแนะนำด้านการศึกษ แต่เบ็ค (Beck, 1967 : 127 - 128) ทำการศึกษาคุณลักษณะของครู โดยการสอบถามนักเรียน ใช้แบบสอบถามเรื่องครูของฉันทน์ ซึ่งมีข้อความคำถามทั้งสิ้น ๑๐๐ ข้อ ไปถามนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๒,๑๐๔ คน ผลปรากฏว่าครูที่ดีในสายตาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ คือ ครูที่มีคุณสมบัติในด้านการให้ความรัก ความเอาใจใส่นักเรียนและมีคุณสมบัติที่จะให้ความรู้ ความช่วยเหลือ นักเรียนในด้านการเรียนพื้นฐานกับจะต้องรวมไปถึงการส่งเสริมให้กำลังใจนักเรียนในด้านการเรียนด้วย

วอกท์ (Vogt, 1970 : 2781 - A) ได้ศึกษาสมรรถภาพของครูประถมศึกษา และมัธยมศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจาก ACCK (Associated Colleges of Central Kansas) เพื่อหาข้อเสนอแนะในการปรับปรุงโครงการเตรียมครูของ ACCK การศึกษาครั้งนี้ได้ให้ครูประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

จำนวน ๔๔๓ คน และครูใหญ่อีก ๑๒๓ คน ตอบแบบสอบถาม California Definition of Teacher Competence ซึ่งได้สรุปว่า ครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาที่มีสมรรถภาพครูในด้านต่าง ๆ สูงกว่าครูใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษา และครูประถมศึกษาและมัธยมศึกษาต่างประเมินค่าสมรรถภาพในการเป็นครูของตนสูงกว่าสมรรถภาพในการเป็นครูที่ตนถูกประเมินจากครูใหญ่ ส่วนการสอนนักเรียนนั้นกลุ่มตัวอย่างเห็นว่า เป็นประสบการณ์ที่มีคุณค่ามากที่สุดในการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครู

ลิลลาเบลล์ (Lillabelle, 1974 : 7624 - A) ศึกษาถึงสมรรถภาพของครูประถมศึกษา ในโครงการศึกษานอกห้องเรียนแบบมีการพักแรม (programs of school camping or resident outdoor education) เพื่อแยกแยะสมรรถภาพที่ครูประถมศึกษาจำเป็นต้องมีเพื่อให้การทำงานในโครงการศึกษานอกห้องเรียนแบบมีการพักแรมประสบผลสำเร็จ และยังเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดสมรรถภาพพื้นฐานของครูประถมศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ประกอบด้วยสมรรถภาพด้านต่าง ๆ ๑๖๕ ประการ ให้ผู้อำนวยการศึกษานอกห้องเรียนในรัฐ โอไฮโอ และครูประถมศึกษาที่อยู่ในข่ายการบริการการศึกษาของมหาวิทยาลัย โอไฮโอ ประมาณค่าว่าสมรรถภาพใดที่ครูประถมศึกษาพึงมีได้ผลการค้นคว้าว่าผู้อำนวยการศึกษาเห็นว่าครูประถมศึกษาควรจะมีสมรรถภาพด้านการสอนนอกห้องเรียน ๑๑๕ ประการ แต่ครูประถมศึกษาเห็นว่าควรจะมีเพียง ๕๐ ประการเท่านั้น สำหรับการเสริมสร้างสมรรถภาพครูนั้น เห็นว่าควรจะทำเป็นในขณะที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย โดยจัดให้มีประสบการณ์ตรง

ส่วนสิฟเกนส์ และเพอคูวิช (Sipkens and Turkovich, 1974 : 4972 - A) ได้ค้นคว้าเกี่ยวกับปัญหาการพัฒนารูปแบบ เพื่อใช้ในโครงการฝึกหัดครูแบบสมรรถฐาน หรือโครงการฝึกหัดครูที่ยึดสมรรถภาพครูเป็นเกณฑ์ (Competency - Based Teacher Education : CBTE) ซึ่งผลการค้นคว้าสรุปได้ว่า รูปแบบของโครงการ CBTE ไม่สามารถจะพิจารณาได้ว่าเป็นชุดสำเร็จที่พร้อมสมบูรณ์ หรือเป็นพิมพ์เขียว (Blue prints) ที่สามารถนำไปใช้อย่างครบจักรวาล สำหรับปัญหาการพัฒนารูปแบบที่เสนอ เป็นเพียงแนะแนวทางให้ทิศทางสำหรับการพัฒนาการฝึกหัดครูแบบสมรรถฐานเท่านั้น ทั้งปรากฏว่ามีโครงการ CBTE หลายโครงการที่ได้ถูกนำมาใช้โดยไม่มีการวางแผนถึงความมุ่งหมายของโครงการอย่างชัดแจ้ง แต่โครงการ CBTE ที่ประสบผลสำเร็จส่วนมากนั้นมีคณะกรรมการที่มีการร่วมมือกันอย่างดี

พยายามนำผลย้อนกลับ (feedback) มาปรับปรุงโครงการและมีการฝึกอบรมแบบต่อเนื่องสำหรับบุคลากรทั้งหมดในโครงการ CBTE

ผลการศึกษาทั้งหมดที่นำมากล่าวไว้นั้น ได้แสดงให้เห็นว่าสมรรถภาพของครูอื่นเป็นที่พึงปรารถนานั้น จะประกอบไปด้วยสมรรถภาพในด้านต่าง ๆ หลายด้าน ที่สำคัญก็ได้แก่

๑. สมรรถภาพด้านการสอนซึ่งมุ่งหวังให้ครูสามารถสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
๒. สมรรถภาพด้านวิชาการอันได้แก่การมีความรู้กว้างขวาง ทั้งในวิชาที่ตนสอน และวิชาพิเศษอื่น ๆ ตลอดจนการค้นคว้าที่จะเสาะแสวงหาความรู้อยู่เสมอด้วย
๓. สมรรถภาพด้านบุคลิกลักษณะซึ่งหมายถึง สมรรถภาพด้านมนุษยสัมพันธ์ สมรรถภาพด้านการแนะแนว และปกครองชั้นเรียน สมรรถภาพด้านการเป็นผู้นำ และสมรรถภาพด้านศีลธรรมจรรยา อันเป็นคุณสมบัติเฉพาะตัวของครูแต่ละคน.

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการ

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเป็นขั้น ๆ ดังต่อไปนี้ :-

๑. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง
๒. การสร้างแบบสอบถามเพื่อเป็นเครื่องมือในการวิจัย
๓. ลักษณะของแบบสอบถาม
๔. การรวบรวมข้อมูล
๕. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยมีลำดับขั้นในการเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้ :-

๑.๑ ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งพวก (Stratified Random Sampling)

สำหรับเลือกโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดสกลนคร และนครพนม โดยที่

ก. โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเทศบาล ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Random Sampling) ไว้ ๕๐ เปอร์เซ็นต์ จากจำนวนโรงเรียนทั้งหมด

ข. โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ไว้ ๕๐ เปอร์เซ็นต์ จากจำนวนโรงเรียนทั้งหมด

ค. โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด เนื่องจากจังหวัดสกลนคร และนครพนมมีอาณาเขตกว้างขวาง ประกอบด้วยเขตการปกครอง ๒๑ อำเภอ และ ๔ กิ่งอำเภอ ผู้วิจัย จึงดำเนินการดังนี้ :-

(๑) แบ่งอำเภอทั้งหมดออกเป็น ๓ กลุ่ม ตามลักษณะที่ตั้งสภาพทางภูมิศาสตร์ และจำนวนประชากรของแต่ละอำเภอ เป็นกลุ่มอำเภอขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก แล้วสุ่มตัวอย่างแบบง่าย กลุ่มละ ๑ อำเภอ รวมเป็นอำเภอที่สุ่มได้ ๓ อำเภอ

(๒) นำรายชื่อโรงเรียนตามรายงานประจำเดือนของอำเภอทั้ง ๓ อำเภอ มาเลือกกลุ่มตัวอย่างโรงเรียน โดยสุ่มตัวอย่างแบบง่ายให้ได้จำนวนโรงเรียน ๑๐ เปอร์เซ็นต์ จากจำนวนโรงเรียนทั้งหมด

ง. โรงเรียนราษฎร์เลือกกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายให้ได้จำนวนโรงเรียน ๕๐ เปอร์เซ็นต์ จากจำนวนโรงเรียนทั้งหมด

จากการสุ่มตัวอย่างในข้อ ๑.๑ นี้ จึงได้กลุ่มตัวอย่างโรงเรียนประถมศึกษาเป็นจำนวนทั้งสิ้น ๓๓ โรงเรียน ทั้งนี้ได้เสนอรายชื่อโรงเรียน โดยแยกตามจังหวัด อำเภอ และสังกัด ในภาคผนวก ข.

๑.๒ นำเอารายชื่อโรงเรียนที่ได้จากการสุ่มตัวอย่าง มาทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เอาจำนวนครูใหญ่โรงเรียนละ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ จำนวนครูโรงเรียนละ ๕๐ เปอร์เซ็นต์ จำนวนนักเรียนโรงเรียนละ ๕ เปอร์เซ็นต์ และจำนวนผู้ปกครองตามจำนวนนักเรียน สำหรับศึกษานิเทศก์ ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ หัวหน้าส่วนการศึกษา หัวหน้าหมวดการศึกษา สุ่มไว้ ๕๐ เปอร์เซ็นต์ จากจำนวนทั้งหมด เพื่อตอบแบบสอบถามชุดที่ ๑ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามชุดที่ ๒ ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายในอัตราส่วนเดียวกัน

ตารางที่ ๑ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย แยกตามสังกัดและการตอบแบบสอบถาม

ตัวแปร	ตอบแบบสอบถามชุดที่ ๑					ตอบแบบสอบถามชุดที่ ๒					รวม
	เทศบาล	กรม สามัญ ศึกษา	องค์การ บริหาร ส่วน จังหวัด	โรง เรียน ราษฎร์	รวม	เทศบาล	กรม สามัญ ศึกษา	องค์การ บริหาร ส่วน จังหวัด	โรง เรียน ราษฎร์	รวม	
ครู	๓๐	๑๓	๕๓	๓๘	๑๓๔	๒๕	๑๓	๔๔	๓๑	๑๑๓	๒๕๕
นักเรียน	๒๐	๔๔	๓๖	๒๐	๑๒๐	๒๐	๔๖	๓๕	๓๘	๑๓๙	๒๖๔
ผู้ปกครอง	๒๐	๔๔	๓๖	๒๐	๑๒๐	๒๐	๔๖	๓๕	๓๘	๑๓๙	๒๖๔
ผู้บริหารการศึกษา	๓	๒๒	๒๔	๖	๕๕	๓	๒๓	๒๖	๕	๖๑	๑๑๖
รวม	๗๓	๑๓๓	๑๔๙	๘๔	๔๓๙	๖๘	๑๓๖	๑๔๐	๑๑๒	๔๕๖	๘๙๕

๒. การสร้างแบบสอบถามเพื่อเป็นเครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้ :-

๒.๑ ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามปลายเปิด ให้ครู นักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย และผู้ปกครอง ในเขตอำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร กลุ่มละ ๒๐ คน ให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูประถมศึกษาที่ตนต้องการ

๒.๒ นำข้อมูลที่ได้นำมาแยกกลุ่มของสมรรถภาพ

๒.๓ สร้างข้อคำถามโดยยึดข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิดเป็นแนวในการสร้าง และเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับคุณลักษณะหรือสมรรถภาพของครูประถมศึกษา

ที่เป็นที่พึงปรารถนา จากบทความต่าง ๆ จากผลการวิจัย จากผลการอภิปราย จากหลักวิชา และ ทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการฝึกหัดครูแบบสมรรถฐาน มาใช้เป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถามอีกด้วย

๒.๔ อาศัยความรู้ความเข้าใจที่ได้จากการศึกษาแบบสอบถาม ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert's Scale) และแบบจัดลำดับความสำคัญ นำมาเป็นแนวในการสร้างแบบสอบถาม

๒.๕ เพื่อให้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงในเนื้อหา ให้นิสิตปริญญาโท สาขาหลักสูตรและการสอน วิชาเอกคุณศึกษา และการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ช่วยพิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อและแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

๒.๖ นำแบบสอบถามที่ร่างเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษา คณาจารย์ แก่ภาษา และสำนวนที่ใช้ในแบบสอบถามให้ข้อความชัดเจนยิ่งขึ้น

๒.๗ นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มครูประถมศึกษาที่เข้ารับการอบรมวิชาชุดครู ป.ม. และ ป.กศ. ระหว่างภาคฤดูร้อน ประจำปีการศึกษา ๒๕๑๔ ที่วิทยาลัยครู สกลนคร จำนวน ๕๐ คน และผู้ปกครองนักเรียนซึ่งมีที่พักอาศัยในเขตเทศบาลเมืองสกลนคร จำนวน ๓๕ คน ระหว่างวันที่ ๖ ถึง ๒๓ เมษายน ๒๕๑๔ ผลจากการทดลองใช้แบบสอบถามครั้งนี้ช่วยให้พบ ข้อบกพร่องของการใช้ถ้อยคำในข้อคำถาม จึงได้ทำการแก้ไขแล้วนำไปทดสอบหาความเชื่อมั่นแบบสอบซ้ำ (test - retest) กับนักศึกษาวิทยาลัยครูสกลนคร จำนวน ๓๒ คน โดยสอบครั้งแรกในวันพุธที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๑๔ และสอบครั้งที่สองในวันศุกร์ที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๑๔ ผลปรากฏว่า

แบบสอบถามฉบับ ก.	ตอนที่ ๒	มีค่าความเชื่อมั่น	เท่ากับ	.๘๑๕๓
แบบสอบถามฉบับ ก.	ตอนที่ ๓	มีค่าความเชื่อมั่น	เท่ากับ	.๘๒๐๓
แบบสอบถามฉบับ ข.	ตอนที่ ๒	มีค่าความเชื่อมั่น	เท่ากับ	.๘๑๐๘
แบบสอบถามฉบับ ข.	ตอนที่ ๓	มีค่าความเชื่อมั่น	เท่ากับ	.๘๓๕๐

๓. ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถามที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นเองนั้นมี ๒ ชุดคือ

ชุดที่ ๑ แบบสอบถามความต้องการ เกี่ยวกับสมรรถภาพของครูประถมศึกษา

ชุดที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติของครูประถมศึกษา

แบบสอบถามทั้ง ๒ ชุดนี้ แต่ละชุดแบ่งเนื้อหาออกเป็น ๓ ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ ๑ สอบถามรายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบ โดยให้ผู้ตอบเขียนเครื่องหมาย ✓

ลงใน ☐ ให้ตรงกับความเป็นจริง

ตอนที่ ๒ ในตอนนี้แบบสอบถามจะแยกออกเป็น ๒ ลักษณะคือ

แบบที่ ๑ เป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ซึ่งมีจำนวนข้อคำถามรวมทั้งหมด ๖๕ ข้อ แยกตามสมรรถภาพด้านต่าง ๆ ได้ดังนี้

๑. สมรรถภาพด้านการสอน	5	๒๐ ข้อ
๒. สมรรถภาพด้านวิชาการ	5	๑๕ ข้อ
๓. สมรรถภาพด้านการแนะแนวและปกครองชั้นเรียน	5	๑๐ ข้อ
๔. สมรรถภาพด้านมนุษยสัมพันธ์	5	๑๐ ข้อ
๕. สมรรถภาพด้านการเป็นผู้นำ	5	๑๐ ข้อ

ในการตอบคำถามตอนที่ ๒ แบบที่ ๑ นี้ ได้กำหนดให้ผู้ตอบ ตอบเป็นน้ำหนักมากน้อยตามความรู้สึกของการเขียนเครื่องหมายวงกลมล้อมรอบตัวเลข ในช่องคำถามดังตัวอย่าง

โปรดแสดงความคิดเห็นต่อสมรรถภาพของครูประถมศึกษา โดยเขียนวงกลมล้อมรอบตัวเลขเพียงตัวเดียว ในแต่ละข้อความ	ไม่เห็นด้วยเลย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
(๐) ครูควรพูดจาตลกได้ทุกเวลาขณะสอน	๑	๒	๓	๔	๕
(๐๐) ครูควรมีความเชื่อมั่นในตนเอง	๑	๒	๓	๔	๕

เกณฑ์การให้คะแนน ใช้วิธีของลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งกำหนดค่าคะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	๕ คะแนน
เห็นด้วย	ให้	๔ คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	๓ คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	๒ คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	๑ คะแนน (Warner, 1965 : 6)

แบบที่ ๒ เป็นแบบคำถามปลายเปิด (Open - ended) เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบ
ได้แสดงความคิดเห็น หรือระบุความต้องการได้อย่างเสรี

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามแบบให้จัดลำดับความสำคัญ โดยให้ผู้ตอบเรียงลำดับสมรรถภาพ
ของครูประถมศึกษาที่ต้องการ หรือที่เห็นว่าครูประถมศึกษาปฏิบัติจากมากไปหาน้อย สมรรถภาพใดที่
ต้องการมากที่สุด หรือครูประถมศึกษาปฏิบัติมากที่สุด ให้ใส่หมายเลข ๑ ส่วนสมรรถภาพรองลงมาให้ได้
หมายเลข ๒, ๓, ๔, ๕ ตามลำดับ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่เกี่ยวกับสมรรถภาพ

เกณฑ์ในการให้คะแนน ได้กำหนดมาตราส่วนประมาณค่าของอันดับเป็นน้ำหนักคะแนนดังนี้

เลือกอันดับ ๑	ให้คะแนน	๕ คะแนน
เลือกอันดับ ๒	ให้คะแนน	๔ คะแนน
เลือกอันดับ ๓	ให้คะแนน	๓ คะแนน
เลือกอันดับ ๔	ให้คะแนน	๒ คะแนน
เลือกอันดับ ๕	ให้คะแนน	๑ คะแนน

๔. การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยผู้วิจัยไปทำการเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลด้วยตนเอง สำหรับกลุ่มครู นักเรียน ผู้ปกครองและครูใหญ่ ในระหว่างวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๔ ถึงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๔ และใช้วิธีส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์ สำหรับกลุ่มผู้บริหารการศึกษา ในระยะเวลาเดียวกัน จำนวน ๑๐๖ ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน ๘๖ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๑๓

๕. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๕.๑ การหาค่าคะแนนเฉลี่ย

$$\text{ใช้สูตร } \bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนครู นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้บริหารการศึกษา
ในกลุ่มตัวอย่าง (Mimun, 1970 : 57)

๕.๒ การหาความแปรปรวน (Variance)

$$\text{ใช้สูตร } s^2 = \frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ s^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

N แทน จำนวนครู นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้บริหารการศึกษา
ในกลุ่มตัวอย่าง (Ferguson, 1968 : 45)

๕.๓ การหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

$$\text{ใช้สูตร } S = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

N แทน จำนวนครู นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้บริหารการศึกษา
ในกลุ่มตัวอย่าง (Edwards, 1958 : 104)

๕.๔ การหาความแตกต่างระหว่างกลุ่ม (F - test)

$$\text{ใช้สูตร } F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ MS_b แทน ผลต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม

MS_w แทน ผลต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยในกลุ่ม (Quinn, 1967 : 258-324)

๕.๕ การพิสูจน์สมมุติฐาน ใช้ Post - hoc Comparision (S - Method)

ตามวิธีของ Glass (Glass, 1970 : 388 - 393) และหาความสัมพันธ์ของตัวแปร

โดยใช้สูตร

$$r = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{\{N \sum X^2 - (\sum X)^2\} \{N \sum Y^2 - (\sum Y)^2\}}}$$

เมื่อ	r	แทน	สัมประสิทธิ์ของสหสัมพันธ์
	N	แทน	จำนวนสมรรถภาพ
	X	แทน	คะแนนเฉลี่ยของสมรรถภาพที่กลุ่มครูต้องการ
	Y	แทน	คะแนนเฉลี่ยของสมรรถภาพที่กลุ่มครูปฏิบัติ
(ลวัน สายยศ, ๒๕๑๕ : ๑๖๔)			

แล้วทดสอบนัยสำคัญของ r โดยใช้สูตร
$$t = r \sqrt{\frac{N-2}{1-r^2}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่า t - distribution
	r	แทน	สัมประสิทธิ์ของสหสัมพันธ์
	N	แทน	จำนวนสมรรถภาพ (ลวัน สายยศ, ๒๕๑๕ : ๒๒๖)

๕.๖ หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ใช้สูตร
$$r_{tt} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{\{N \sum X^2 - (\sum X)^2\} \{N \sum Y^2 - (\sum Y)^2\}}}$$

เมื่อ	r_{tt}	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
	N	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม
	X	แทน	คะแนนในการสอบครั้งแรก
	Y	แทน	คะแนนในการสอบครั้งหลัง (ลวัน สายยศ, ๒๕๑๕ : ๑๗๖)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการศึกษาค้นคว้าปรากฏผลทั้งจะได้เสนอต่อไป เพื่อความสะดวกและเป็นที่เข้าใจตรงกัน จึงขอกำหนดสัญลักษณ์และข้อความย่อ ๆ ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของสมรรถภาพของครู ประถมศึกษาที่กลุ่มตัวอย่างต้องการ หรือการปฏิบัติของครู
$\bar{X}_1$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของสมรรถภาพด้านการสอน
$\bar{X}_2$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของสมรรถภาพด้านวิชาการ
$\bar{X}_3$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของสมรรถภาพด้านการแนะแนวและปกครองชั้นเรียน
$\bar{X}_4$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของสมรรถภาพด้านมนุษยสัมพันธ์
$\bar{X}_5$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของสมรรถภาพด้านการเป็นผู้นำ
R	แทน	ลำดับความสำคัญ
r	แทน	สัมประสิทธิ์ของสหสัมพันธ์
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
SS	แทน	Sum of Square
MS	แทน	Mean Square
df	แทน	degree of freedom
F	แทน	ค่าสถิติที่จะใช้พิจารณาใน F - distribution

S	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ใน Post - hoc Comparision
σ^2	แทน	ความแปรปรวน
ϕ	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
μ	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
μ_1	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยความต้องการของกลุ่มครู
μ_2	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยความต้องการของกลุ่มนักเรียน
μ_3	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยความต้องการของกลุ่มผู้ปกครอง
μ_4	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยความต้องการของกลุ่มผู้บริหารการศึกษา
χ	แทน	ผลต่างของค่าคะแนนเฉลี่ย
สอน	แทน	สมรรถภาพด้านการสอน
วิชาการ	แทน	สมรรถภาพด้านวิชาการ
แนะแนว	แทน	สมรรถภาพด้านการแนะแนวและปกครองชั้นเรียน
มนุษยสัมพันธ์	แทน	สมรรถภาพด้านมนุษยสัมพันธ์
ผู้นำ	แทน	สมรรถภาพด้านการเป็นผู้นำ
สมรรถภาพ	แทน	สมรรถภาพของครูประถมศึกษา

ลำดับชั้นของการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล จะได้เสนอตามลำดับชั้นดังนี้

ตอนที่ ๑ ความต้องการของกลุ่มครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษาเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูประถมศึกษา

๑.๑ ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า ได้กำหนดค่าเฉลี่ยเพื่อการแปลผลไว้ดังนี้

๔.๐๐ - ๕.๐๐ เท่ากับ ต้องการมากที่สุด
๓.๐๐ - ๔.๐๐ เท่ากับ ต้องการมาก

๒.๐๑ - ๓.๐๐	เท่ากับ	ต้องการเพียงปานกลาง
๑.๐๑ - ๒.๐๐	เท่ากับ	ต้องการน้อย
๐๐ - ๑.๐๐	เท่ากับ	ไม่ต้องการเลย

๑.๒ วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด โดยการเรียงลำดับค่าตอบตามความถี่มากไปหาน้อย

๑.๓ วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามแบบให้จัดลำดับความสำคัญ โดยหาค่าคะแนนเฉลี่ย และจัดลำดับตามคะแนนเฉลี่ยมากไปหาน้อย

ตอนที่ ๒ การเปรียบเทียบความแตกต่างของความต้องการระหว่างกลุ่มครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษา เกี่ยวกับสมรรถภาพของครูประถมศึกษา

ตอนที่ ๓ การเปรียบเทียบสมรรถภาพของครูประถมศึกษาที่ครูต้องการ กับการปฏิบัติของครู โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ ๑ ความต้องการของกลุ่มครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษาเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูประถมศึกษา

ตาราง ๒ ค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้งการของกลุ่มครู นักเรียน ผู้ปกครอง และ
ผู้บริหารการศึกษา ต่อสมรรถภาพของครูประถมศึกษา

ค่าคะแนนเฉลี่ย ตัวแปร	$\bar{X}_1$	$\bar{X}_2$	$\bar{X}_3$	$\bar{X}_4$	$\bar{X}_5$
ครู	๔.๑๔	๓.๘๖	๔.๒๔	๔.๐๗	๔.๑๒
นักเรียน	๓.๕๒	๓.๘๐	๓.๕๗	๓.๘๑	๓.๘๖
ผู้ปกครอง	๔.๐๘	๓.๘๕	๔.๒๒	๔.๐๗	๔.๐๕
ผู้บริหารการศึกษา	๔.๑๗	๓.๘๒	๔.๒๓	๔.๒๒	๔.๑๕

จากตารางที่ ๒ ผลการประเมินค่าเฉลี่ยปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มต้องการสมรรถภาพ
ด้านวิชาการมาก ส่วนสมรรถภาพด้านการสอน ด้านการแนะแนว และปกครองชั้นเรียน ด้านมนุษยสัมพันธ์
และด้านการเป็นผู้นำนั้น กลุ่มครู ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษา ต้องการมากที่สุด แต่กลุ่มนักเรียน
ต้องการมาก

สำหรับการวิเคราะห์สมรรถภาพของครูประถมศึกษาที่นำมาสอบถามความต้องการ จำนวน
๖๕ สมรรถภาพเป็นรายสมรรถภาพ โดยพิจารณาทีละกลุ่มตัวอย่างนั้น ปรากฏผลว่า สมรรถภาพของครู
ประถมศึกษาที่กลุ่มครูต้องการมากมีจำนวน ๒๗ สมรรถภาพ และต้องการมากที่สุดมีจำนวน ๓๕ สมรรถภาพ
สมรรถภาพของครูประถมศึกษาที่กลุ่มนักเรียนต้องการมากมีจำนวน ๔๕ สมรรถภาพ และต้องการ
มากที่สุดมีจำนวน ๒๐ สมรรถภาพ
สมรรถภาพของครูประถมศึกษาที่กลุ่มผู้ปกครองต้องการมากมีจำนวน ๒๕ สมรรถภาพ และต้องการ
มากที่สุดมีจำนวน ๓๖ สมรรถภาพ
สมรรถภาพของครูประถมศึกษาที่กลุ่มผู้บริหารการศึกษาต้องการมีจำนวน ๑๕ สมรรถภาพ และ
ต้องการมากที่สุดมีจำนวน ๔๖ สมรรถภาพ

ส่วนผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด ซึ่งครู นักเรียน และผู้บริหารการศึกษา ได้ตอบในแบบสอบถามชุดที่ ๑ จำนวน ๓๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๐๓ ของผู้ตอบแบบสอบถาม ชุดที่ ๑ ทั้งหมดนั้น ปรากฏว่าสมรรถภาพของครูประถมศึกษาที่ต้องการเพิ่มเติมมีดังนี้

๑. ความสามารถในการปรับตัว เพื่อประพจน์ตนให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของสังคมชนบท
๒. การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับนักเรียน
๓. ปฏิบัติงานด้านการสอนตรงตามเวลา
๔. แต่งกายสุภาพเรียบร้อยและพูกจาไพเราะ
๕. มีความกระตือรือร้นในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักเรียน
๖. สามารถกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักรับผิดชอบในหน้าที่ของตนที่มอบหมาย
๗. มีความสามัคคีในคณะครู
๘. รับผิดชอบในหน้าที่การงานของตน โดยพยายามปฏิบัติงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์
๙. สามารถปลูกฝังเจตคติที่ดีแก่นักเรียน

ตาราง ๓ ค่าคะแนนเฉลี่ยและลำดับความสำคัญของความต้องการของกลุ่มครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษา ต่อสมรรถภาพของครูประถมศึกษา

สมรรถภาพ	ครู		นักเรียน		ผู้ปกครอง		ผู้บริหารการศึกษา	
	$\bar{X}$	R	$\bar{X}$	R	$\bar{X}$	R	$\bar{X}$	R
สอน	๓.๖๑	๒	๓.๙๔	๑	๓.๖๖	๑	๓.๕๑	๑
วิชาการ	๓.๙๒	๑	๓.๓๖	๒	๓.๓๔	๒	๓.๓๕	๒
แนะแนว	๒.๔๕	๔	๒.๕๓	๓	๒.๔๗	๕	๒.๖๒	๔
มนุษยสัมพันธ์	๒.๓๔	๕	๒.๑๕	๕	๒.๖๔	๔	๒.๔๗	๕
ผู้นำ	๒.๔๓	๓	๒.๔๒	๔	๓.๐๖	๓	๒.๖๔	๓

จากตารางที่ ๓ แสดงให้เห็นว่ากลุ่มนักเรียน ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษาจัดลำดับความสำคัญของความต้องการที่มีต่อสมรรถภาพด้านการสอนเป็นอันดับหนึ่ง และสมรรถภาพด้านวิชาการเป็นอันดับสอง ซึ่งต่างจากกลุ่มครูที่จัดลำดับความสำคัญของความต้องการที่มีต่อสมรรถภาพด้านการสอนเป็นอันดับสอง รองจากสมรรถภาพด้านวิชาการที่เป็นอันดับหนึ่ง

ส่วนความต้องการต่อสมรรถภาพที่จัดเป็นลำดับสุดท้ายนั้น กลุ่มครู นักเรียน และผู้บริหารการศึกษา เลือกสมรรถภาพด้านมนุษยสัมพันธ์เหมือนกัน เว้นแต่กลุ่มผู้ปกครองที่เลือกสมรรถภาพด้านการแนะแนวและปกครองชั้นเรียน

ตอนที่ ๒ การเปรียบเทียบความแตกต่างของความต้องการระหว่างกลุ่มครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษาเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูประถมศึกษา

สมมติฐานการวิจัย ครู นักเรียน ผู้ปกครองและผู้บริหารการศึกษา มีความต้องการเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูประถมศึกษาแตกต่างกัน

ตาราง ๔ เปรียบเทียบความแตกต่างของความต้องการระหว่างกลุ่มครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษา ต่อสมรรถภาพด้านการสอนของครูประถมศึกษา

Source of Variation	SS	df	MS	F
Between	๑๖๓๗.๐๓	๓	๕๔๕.๐๑	๓.๘๕ *
Within	๓๐๔๘๘.๘๒	๕๓๘	๕๖.๓๖	
Total	๓๒๑๒๕.๘๕	๕๔๒		

F.๐๕ (๓, ๕๓๘) = ๒.๖๒ * ค่า F มีนัยสำคัญระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔ ปรากฏว่าความต้องการในสมรรถภาพด้านการสอนของครูประถมศึกษา ระหว่าง กลุ่มครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นที่ .๐๕

และจากผลวิเคราะห์ข้างต้น แสดงว่า กลุ่มครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษา มีความต้องการต่อสมรรถภาพด้านการสอนของครูประถมศึกษาแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ เพื่อตรวจสอบว่าการเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มต่าง ๆ เพื่อหาว่ากลุ่มใด มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการที่เรียกว่า Post - hoc Comparision หรือที่เรียกว่า S - Method ดังต่อไปนี้

ตาราง ๕ เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการระหว่างกลุ่มครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษา ต่อสมรรถภาพด้านการสอนของครูประถมศึกษา

Contrast	$\bar{\psi} / \sigma \bar{\psi}$	Absolute Value
$\mu_1 - \mu_2$	๔.๓๖๗ / ๑.๐๒๗	๔.๒๕
$\mu_1 - \mu_3$	๑.๐๑๕ / ๑.๐๒๗	๐.๘๘
$\mu_1 - \mu_4$	- ๐.๗๑๕ / ๑.๓๒๖	- ๐.๕๔
$\mu_2 - \mu_3$	- ๓.๓๕๒ / ๑.๐๖๑	- ๓.๑๖
$\mu_2 - \mu_4$	- ๕.๐๘๒ / ๑.๓๕๒	- ๓.๗๖
$\mu_3 - \mu_4$	- ๑.๗๓๐ / ๑.๓๕๒	- ๑.๒๘

เมื่อพิจารณาค่าสมบูรณ์ (Absolute Value) ด้วยการนำมาเปรียบเทียบกับค่าของเกณฑ์เปรียบเทียบซึ่งมีค่าเท่ากับ ๒.๘๐ พบว่า กลุ่มนักเรียนมีความต้องการแตกต่างกับกลุ่มครู ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นที่ .๐๕

สำหรับสมรรถภาพด้านการสอนของครูประถมศึกษา ที่กลุ่มนักเรียนมีความต้องการแตกต่างกับ
กลุ่มครู ผู้ปกครองและผู้บริหารการศึกษานั้น ได้แก่สมรรถภาพดังต่อไปนี้

๑. สมรรถภาพด้านการเตรียมการสอน

๑.๑ เตรียมการสอนโดยทำโครงการสอน บันทึกการสอนได้อย่างชัดเจน
และปฏิบัติได้จริง

๑.๒ เปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมวางแผนงานในการเรียนการสอน

๑.๓ รู้จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาของชาติ และสามารถเขียนจุดมุ่งหมาย
เชิงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาชาติ

๒. สมรรถภาพระหว่างทำการสอน

๒.๑ มีความสามารถในการเขียนและพูดภาษาไทยกลาง

๒.๒ สามารถเล่านิทานให้เกิดความสนุกสนาน น่าสนใจ

๒.๓ สามารถใช้ภาษาถิ่นอธิบายให้นักเรียนเข้าใจในบางครั้ง

๒.๔ สามารถสอดแทรกการอบรม จรรยาบรรณในขณะสอน โดยให้สอดคล้อง
กับเนื้อหาที่กำลังเรียน

๒.๕ มีความสามารถในการตั้งคำถามเพื่อให้นักเรียนได้ใช้ความคิดในระดับสูง

๒.๖ สามารถสอนเนื้อหาตามที่เราไว้ในหลักสูตรทุกประการ

๒.๗ ยอมรับผิดเมื่อตนเองสอนผิดพลาด

๒.๘ สามารถดัดแปลงและสัมพันธ์เนื้อหาวิชาให้เหมาะกับนักเรียน และความต้องการ
ของท้องถิ่น

๒.๙ สามารถเล่นบทเรียนและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นที่สนใจของ
นักเรียน เพื่อให้เด็กมีเจตคติที่ดีต่อวิชาที่เรียน

๓. สมรรถภาพด้านการวัดผล ประเมินผล

๓.๑ มีการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนทุกครั้ง

๓.๒ แจกผลการทดสอบให้นักเรียนทราบอย่างรวดเร็ว

- ๓.๓ สามารถวิเคราะห์พฤติกรรมของนักเรียนซึ่งแสดงออกในขณะที่กำลังเรียน
- ๓.๔ มีเทคนิค กลวิธี การวินิจฉัย และสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนบางคน
๔. สมรรถภาพด้านการทำ การใช้อุปกรณ์การสอน
- ๔.๑ สามารถเขียนกระดานคำด้วยลายมือที่อ่านง่าย สวยงาม
- ๔.๒ สามารถผลิตอุปกรณ์การสอนโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น
- ๔.๓ สามารถใช้สื่อทัศนวัสดุจำพวกเครื่องฉายภาพนิ่ง ภาพยนตร์ประกอบการสอน
- ๔.๔ ใช้อุปกรณ์การสอนได้เหมาะสมกับลักษณะวิชา และสภาพการเรียนการสอน

ตาราง ๖ เปรียบเทียบความแตกต่างของความต้องการระหว่างกลุ่มครู นักเรียน
ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษา ต่อสมรรถภาพด้านวิชาการของครู
ประถมศึกษา

Source of Variation	SS	df	MS	F
Between	๖๑.๕๖	๓	๒๐.๖๕	.๓๔
Within	๒๕๐๒๒.๙๖	๔๓๔	๕๘.๓๒	
Total	๒๕๐๘๔.๕๒	๔๓๗		

$$F_{.๐๕} (๓, ๔๓๔) = ๒.๖๒$$

จากตารางที่ ๖ ปรากฏว่าความต้องการในสมรรถภาพด้านวิชาการของครูประถมศึกษา
ระหว่างกลุ่มครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ
ทางสถิติระดับความเชื่อมั่นที่ .๐๕

และจากผลวิเคราะห์ข้างต้นแสดงว่ากลุ่มครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษา
มีความต้องการต่อสมรรถภาพด้านวิชาการของครูประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน

สำหรับสมรรถภาพด้านวิชาการของครูประถมศึกษา ที่กลุ่มครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษามีความต้องการไม่แตกต่างกันนั้น ได้แก่สมรรถภาพดังต่อไปนี้ :-

๑. สมรรถภาพด้านวิชาสามัญ

๑.๑ มีความรู้ในวิชาสามัญเพียงพอที่จะสอนทุกวิชาในระดับชั้นประถมศึกษา

๑.๒ สามารถอ่านข้อความภาษาอังกฤษง่าย ๆ ให้เข้าใจ

๒. สมรรถภาพด้านวิชาชีพครู

๒.๑ มีความรู้ในระเบียบงานที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ครู

๒.๒ มีความรู้ความสามารถใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ให้เป็นประโยชน์ในการเรียนการสอน

๒.๓ สามารถใช้ความรู้ทางสถิติเบื้องต้นในการตัดสินใจแก้ไขปัญหา

๒.๔ สามารถสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

๓. สมรรถภาพด้านวิชาพิเศษ

๓.๑ มีความรู้ทางด้านบรรณารักษ์

๓.๒ มีความถนัดพิเศษในทางใดทางหนึ่ง เช่น กนตรี นาฏศิลป์ ศิลปะ กีฬา

๓.๓ สามารถแนะนำ การบำรุงดิน การระบายน้ำ การใช้ปุ๋ยแก่นักเรียน และชาวบ้าน

๓.๔ สามารถแนะนำในการเลี้ยง คัดพันธุ์ และผสมพันธุ์สัตว์ แก่ชาวบ้าน

๓.๕ สามารถร้องเพลงไทยเดิมง่าย ๆ ได้

๔. สมรรถภาพด้านความรู้ทั่วไป

๔.๑ ติดตามความเคลื่อนไหวและความก้าวหน้าทางวิชาการอยู่เสมอ

๔.๒ ควรมีวุฒิสูงกว่า ป.กศ. หรือ พ.กศ.

๔.๓ สามารถอธิบายถึงสถานการณ์ทางการเมืองในปัจจุบัน

๔.๔ มีความรู้ในลัทธิการปกครองต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง

ตาราง ๓ เปรียบเทียบความแตกต่างของความต้องการระหว่างกลุ่มครู นักเรียน
 ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษา ต่อสมรรถภาพด้านการแนะแนวและปกครอง
 นักเรียนของครูประถมศึกษา

Source of Variation	SS	df	MS	F
Between	๕๕๘.๑๕	๓	๑๘๙.๓๘	๑๐.๒๕*
Within	๘๕๐๓.๓๖	๔๓๕	๑๙.๓๗	
Total	๙๐๖๑.๕๑	๔๓๘		

$F_{.05} (3, 435) = 2.62$ * ค่า F มีนัยสำคัญระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๓ ปรากฏว่าความต้องการในสมรรถภาพด้านการแนะแนวและปกครองชั้นเรียน
 ของครูประถมศึกษา ระหว่างกลุ่มครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษา มีความแตกต่างกัน
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับความเชื่อมั่นที่ .๐๕

และจากผลวิเคราะห์ข้างต้นแสดงว่า กลุ่มครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษา
 มีความต้องการต่อสมรรถภาพด้านการแนะแนวและปกครองชั้นเรียนของครูประถมศึกษาแตกต่างกัน
 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

เพื่อตรวจสอบว่าการเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มต่าง ๆ เพื่อหาว่ากลุ่มใดมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการที่เรียกว่า Post - hoc Comparision หรือที่เรียกว่า S - Method ดังต่อไปนี้

ตาราง ๔ เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการระหว่างกลุ่มครู, นักเรียน, ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษาต่อสมรรถภาพด้านการแนะแนว และปกครองชั้นเรียนของครูประถมศึกษา

Contrast	$\hat{\psi} / \hat{\sigma} \hat{\psi}$	Absolute Value
$\mu_1 - \mu_2$	๒.๖๔๒ / ๐.๕๓๔	๔.๙๐
$\mu_1 - \mu_3$	๐.๑๔๖ / ๐.๕๓๔	๐.๒๗
$\mu_1 - \mu_4$	๐.๐๓๕ / ๐.๖๔๕	๐.๐๕
$\mu_2 - \mu_3$	- ๒.๔๙๖ / ๐.๕๔๖	- ๔.๕๔
$\mu_2 - \mu_4$	- ๒.๖๐๗ / ๐.๗๐๔	- ๓.๖๘
$\mu_3 - \mu_4$	- ๐.๑๑๑ / ๐.๗๐๔	- ๐.๑๖

เมื่อพิจารณาค่าสมบูรณ์ (Absolute Value) ด้วยการนำมาเปรียบเทียบกับค่าของเกณฑ์เปรียบเทียบซึ่งมีค่าเท่ากับ ๒.๘๐ พบว่า กลุ่มนักเรียนมีความต้องการแตกต่างกับกลุ่มครู, ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับความเชื่อมั่นที่ .๐๕

สำหรับสมรรถภาพด้านการแนะแนวและปกครองชั้นเรียนของครูประถมศึกษา ซึ่งกลุ่มนักเรียน มีความต้องการแตกต่างกับกลุ่มครู ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษานั้น ได้แก่ สมรรถภาพ ดังต่อไปนี้ :-

๑. สมรรถภาพด้านการแนะแนว

- ๑.๑ สามารถกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักช่วยเหลือตนเอง
- ๑.๒ รับฟังความคิดเห็นของนักเรียนด้วยความเต็มใจ
- ๑.๓ สามารถช่วยเหลือนักเรียนในการวางแผนการเรียน
- ๑.๔ สามารถรักษาความลับของครูและนักเรียนได้
- ๑.๕ สามารถตัดสินใจเฉพาะหน้าได้ดี

๒. สมรรถภาพด้านการปกครองชั้นเรียน

- ๒.๑ พิจารณาตัดสินและลงโทษนักเรียนอย่างยุติธรรม
- ๒.๒ เข้าใจกระบวนการวิธีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
- ๒.๓ ตักเตือนและชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจ เมื่อนักเรียนกระทำความผิด
- ๒.๔ ปกครองชั้นโดยยึดหยุ่นตามสภาพการเรียนการสอน
- ๒.๕ สามารถควบคุม ดูแล ส่งเสริมนักเรียน ในการทำกิจกรรมตามวัตถุประสงค์

ของการเรียนการสอน

ตาราง ๕ เปรียบเทียบความแตกต่างของความต้องการระหว่างกลุ่มครู นักเรียน
 ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษา ต่อสมรรถภาพด้านมนุษยสัมพันธ์ของครู
 ประถมศึกษา

Source of Variation	SS	df	MS	F
Between	๘๔๔.๓๖	๓	๒๘๑.๔๕	๑๓.๕๐ *
Within	๕๒๒๑.๘๑	๕๓๕	๒๑.๐๑	
Total	๖๐๖๖.๑๗	๕๓๘		

$F_{(๓, ๕๓๕)} = ๒.๖๒$ * ค่า F มีนัยสำคัญระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๕ ปรากฏว่าความต้องการในสมรรถภาพด้านมนุษยสัมพันธ์ของครูประถมศึกษา
 ระหว่างกลุ่มครู นักเรียน ผู้ปกครองและผู้บริหารการศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
 ระดับความเชื่อมั่นที่ .๐๕

และจากผลวิเคราะห์ข้างต้นแสดงว่ากลุ่มครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษา
 มีความต้องการต่อสมรรถภาพด้านมนุษยสัมพันธ์ของครูประถมศึกษาแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐาน
 ที่ตั้งไว้

เพื่อตรวจสอบว่าการเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มต่าง ๆ เพื่อหาว่ากลุ่ม ๒ กลุ่มใดมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการที่เรียกว่า Post - hoc Comparision หรือที่เรียกว่า S - Method ดังต่อไปนี้

ตาราง ๑๐ เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการระหว่างกลุ่มครู นักเรียน
ผู้บริหารและผู้บริหารการศึกษาต่อสมรรถภาพด้านมนุษยสัมพันธ์ของครูประถมศึกษา

Contrast	$\bar{y} / \delta \bar{y}$	Absolute Value
$\mu_1 - \mu_2$	๒.๖๓๗ / ๐.๕๖๑	๔.๗๐
$\mu_1 - \mu_3$	๐.๐๒๑ / ๐.๕๖๑	๐.๐๔
$\mu_1 - \mu_4$	- ๑.๔๖๕ / ๐.๗๒๔	- ๒.๐๒
$\mu_2 - \mu_3$	- ๒.๖๑๖ / ๐.๕๗๕	- ๔.๕๒
$\mu_2 - \mu_4$	- ๔.๑๐๒ / ๐.๗๓๔	- ๕.๕๖
$\mu_3 - \mu_4$	- ๑.๔๘๖ / ๐.๗๓๔	- ๒.๐๑

เมื่อพิจารณาค่าสมบูรณ์ (Absolute Value) ด้วยการนำมาเปรียบเทียบกับค่าของเกณฑ์เปรียบเทียบซึ่งมีค่าเท่ากับ ๒.๒๐ พบว่า กลุ่มนักเรียนมีความต้องการแตกต่างกับกลุ่มครู ผู้ปกครองและผู้บริหารการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับความเชื่อมั่นที่ .๐๕

สำหรับสมรรถภาพด้านมนุษยสัมพันธ์ของครูประถมศึกษา ซึ่งกลุ่มนักเรียนมีความต้องการแตกต่างกับกลุ่มครู ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษานั้น ได้แก่ สมรรถภาพดังต่อไปนี้ :-

๑. สมรรถภาพด้านมนุษยสัมพันธ์กับนักเรียน ครู และชุมชน
 - ๑.๑ มีความสัมพันธ์อันดีกับประชาชนในท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น
 - ๑.๒ ช่วยเหลือแนะนำเพื่อนครูทั้งในด้านวิชาการและส่วนตัว
 - ๑.๓ สนใจความเป็นอยู่ของนักเรียนและครอบครัวของนักเรียน
 - ๑.๔ เคารพในสิทธิความเป็นบุคคลของนักเรียน
 - ๑.๕ สนใจให้ความร่วมมือและช่วยเหลืองานของหมู่บ้าน
 - ๑.๖ สามารถใช้ความรู้ ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาของชุมชน
๒. สมรรถภาพด้านมนุษยสัมพันธ์ที่เป็นบุคลิกลักษณะเฉพาะตัว
 - ๒.๑ ให้อารมณ์ต้อนรับและ เป็นกันเองกับผู้มีมาติดต่อด้วย
 - ๒.๒ สามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ดี
 - ๒.๓ ยินดีรับฟังคำวิจารณ์เกี่ยวกับข้อบกพร่องของตน
 - ๒.๔ คำนึงถึงความสำคัญและคุณค่าของตัวบุคคลมากกว่าวัตถุสิ่งของ

ตาราง ๑๑ เปรียบเทียบความแตกต่างของความต้อการระหว่างกลุ่มครู นักเรียน
 ผู้ปกครองและผู้บริหารการศึกษา ต่อสมรรถภาพด้านการ เป็นผู้นำของครู
 ประถมศึกษา

Source of Variation	SS	df	MS	F
Between	๖๕๐.๑๒	๓	๒๑๖.๗๑	๑๖.๗๕ *
Within	๕๖๗๕.๒๔	๔๓๕	๑๒.๙๕	
Total	๖๓๒๕.๔๐	๔๔๒		

$F_{.๐๕}(๓,๔๓๕) = ๒.๖๒$ * ค่า F มีนัยสำคัญระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๑๑ ปรากฏว่าความต้อการในสมรรถภาพด้านการ เป็นผู้นำของครู ประถมศึกษา
 ระหว่างกลุ่มครู นักเรียน ผู้ปกครองและผู้บริหารการศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
 ระดับความเชื่อมั่นที่ .๐๕

และจากผลวิเคราะห์ข้างต้นแสดงว่ากลุ่มครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้บริหารมีความต้อการ
 ต่อสมรรถภาพด้านการ เป็นผู้นำของครู ประถมศึกษาแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

เพื่อตรวจสอบว่าการ เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มต่าง ๆ เพื่อว่ากลุ่ม ๒ กลุ่มใด มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการซึ่งเรียกว่า Post - hoc Comparision หรือที่เรียกว่า S - Method ดังต่อไปนี้

ตาราง ๑๒ เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้อการระหว่างกลุ่มครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษา ต่อสมรรถภาพด้านการเป็นผู้นำของครู ประถมศึกษา

Contrast	$\bar{y} / \delta \bar{y}$	Absolute Value
$\mu_1 - \mu_2$	๒.๕๕๖ / ๐.๔๔๐	๕.๘๐
$\mu_1 - \mu_3$	๐.๒๘๒ / ๐.๔๔๐	๐.๖๖
$\mu_1 - \mu_4$	- ๐.๗๓๑ / ๐.๕๖๔	- ๑.๒๘
$\mu_2 - \mu_3$	- ๒.๓๐๔ / ๐.๔๔๔	- ๕.๐๘
$\mu_2 - \mu_4$	- ๓.๓๒๗ / ๐.๕๗๔	- ๕.๗๕
$\mu_3 - \mu_4$	- ๑.๐๒๓ / ๐.๕๗๔	- ๑.๗๗

เมื่อพิจารณาค่าสมบูรณ์ (Absolute Value) ด้วยการนำมาเปรียบเทียบกับค่าของเกณฑ์ เปรียบเทียบซึ่งมีค่าเท่ากับ ๒.๔๐ พบว่า กลุ่มนักเรียนมีความต้อการแตกต่างกับกลุ่มครู ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับความเชื่อมั่นที่ .๐๕

สำหรับสมรรถภาพด้านการ เป็นผู้นำของครูประถมศึกษา ซึ่งกลุ่มนักเรียนมีความต้องการ
แตกต่างกับกลุ่มครู ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษานั้น ได้แก่สมรรถภาพดังต่อไปนี้ :-

๑. สมรรถภาพด้านการ เป็นผู้นำแบบอัตตาธิปไตยและแบบประชาธิปไตย
 - ๑.๑ กล้าที่จะแสดงความคิดเห็น
 - ๑.๒ สามารถให้เหตุผลเพื่อโน้มน้าวกลุ่มในการตัดสินใจ
 - ๑.๓ สามารถเป็นผู้นำกลุ่มในการทำงาน
 - ๑.๔ สามารถวินิจฉัยสั่งงานด้วยตนเอง
 - ๑.๕ สามารถกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานได้เอง
๒. สมรรถภาพด้านการ เป็นผู้นำที่เป็นบุคลิกภาพเฉพาะตัว
 - ๒.๑ สามารถทำได้ในสิ่งที่พูดและลงมือปฏิบัติให้เป็นตัวอย่างได้
 - ๒.๒ มีความรับผิดชอบสูง
 - ๒.๓ สามารถชักนำบุคคลอื่นให้เข้าร่วมกิจกรรมของหมู่คณะ
 - ๒.๔ มีศรัทธาต่ออาชีพครูและสามารถรักษาความลับของทางราชการ
 - ๒.๕ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ตาราง ๑๓ เปรียบเทียบความแตกต่างของความต้อการระหว่างกลุ่มครู นักเรียน
 ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษา ในการจัดลำดับความสำคัญของสมรรถภาพ
 ของครูประถมศึกษา

สมรรถภาพ	การจัดลำดับความสำคัญ			
	ครู	นักเรียน	ผู้ปกครอง	ผู้บริหารการศึกษา
สอน	๒	๑	๑	๑
วิชาการ	๑	๒	๒	๒
แนะแนว	๔	๓	๕	๔
มนุษยสัมพันธ์	๕	๕	๔	๕
ผู้นำ	๓	๔	๓	๓

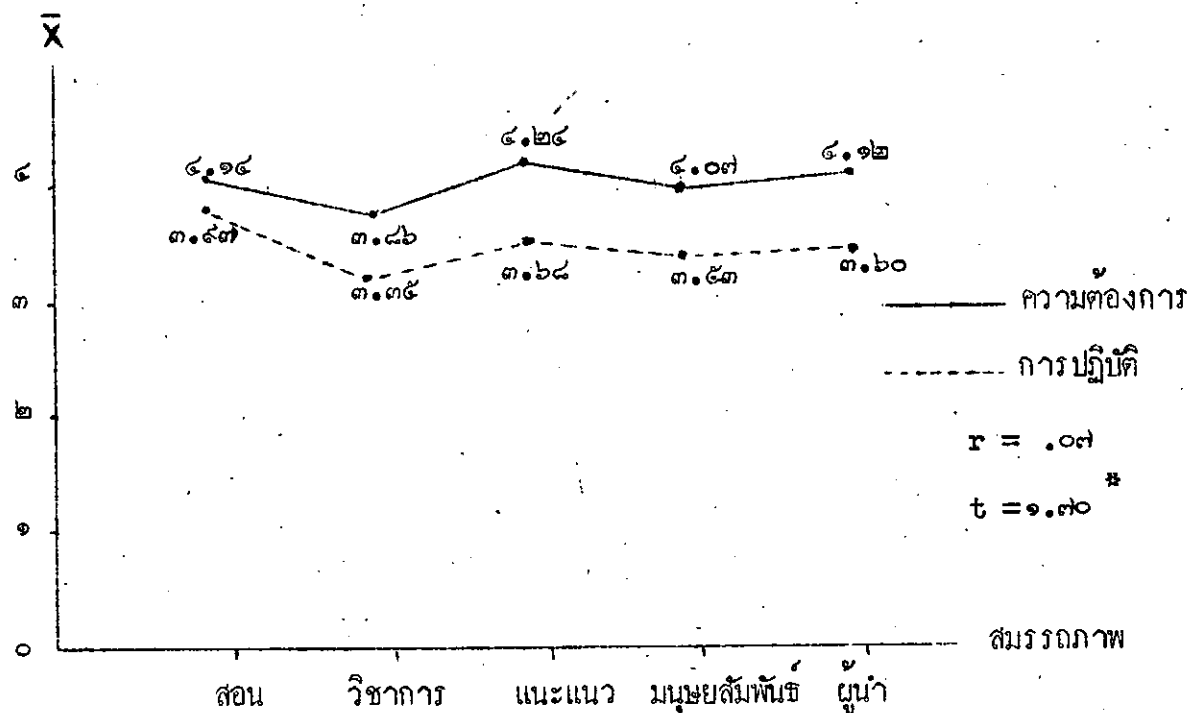
จากตารางที่ ๑๓ แสดงให้เห็นว่าสมรรถภาพด้านการสอนได้รับการจัดลำดับความสำคัญของความต้อการเป็นอันดับหนึ่ง และสมรรถภาพด้านวิชาการเป็นอันดับสอง ในกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่ม เว้นแต่กลุ่มครูที่ต้อการสมรรถภาพด้านวิชาการ เป็นอันดับหนึ่ง และสมรรถภาพด้านการสอนเป็นอันดับสอง

ส่วนสมรรถภาพด้านการแนะแนวและปกครองชั้นเรียนนั้นมีความสำคัญของความต้อการ เป็นอันดับสี่ ในความเห็นของกลุ่มครูและผู้บริหารการศึกษา แต่เป็นอันดับสามและอันดับห้า ในความเห็นของกลุ่มนักเรียนและผู้ปกครอง ตามลำดับ

สำหรับสมรรถภาพด้านการเป็นผู้นำเป็นสมรรถภาพที่กลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่ม ยกเว้นกลุ่มนักเรียน จัดลำดับความสำคัญของความต้อการ เป็นอันดับสาม และสมรรถภาพด้านมนุษยสัมพันธ์ เป็นสมรรถภาพที่ทุกกลุ่มมีความต้อการ เป็นอันดับสุดท้าย เว้นแต่กลุ่มผู้ปกครองที่ต้อการ เป็นอันดับสี่

ตอนที่ ๓ การเปรียบเทียบสมรรถภาพของครูประถมศึกษาที่ครูต้องการกับการปฏิบัติของครู

สมมติฐานการวิจัย สมรรถภาพของครูประถมศึกษาที่ครูต้องการกับการปฏิบัติของครูแตกต่างกัน

$$t_{(.๐๕, ๕)} = .๘๘ \quad * \text{ ค่า } t \text{ มีนัยสำคัญระดับ } .๐๕$$

ภาพประกอบที่ ๒ คะแนนเฉลี่ยของสมรรถภาพของครูประถมศึกษาที่ครูต้องการกับการปฏิบัติของครู

จากภาพประกอบที่ ๒ การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์ของสหสัมพันธ์ และทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์ของสหสัมพันธ์ แสดงว่า สมรรถภาพของครูประถมศึกษาที่ครูต้องการกับการปฏิบัติของครู มีสหสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับความเชื่อมั่นที่ .๐๕ ซึ่งหมายความว่าสมรรถภาพของครูประถมศึกษาที่ครูต้องการกับการปฏิบัติของครูไม่แตกต่างกัน

ตาราง ๑๔ เปรียบเทียบความแตกต่างของการจัดลำดับความสำคัญระหว่างการปฏิบัติ
ของครู กับสมรรถภาพของครูประถมศึกษาที่ครูต้องการ

สมรรถภาพ	การปฏิบัติของครู		ความต้องการของครู	
	$\bar{X}$	R	$\bar{X}$	R
สอน	๓.๕๒	๑	๓.๖๑	๒
วิชาการ	๓.๒๗	๒	๓.๗๓	๑
แนะแนว	๒.๘๔	๔	๒.๔๕	๔
มนุษยสัมพันธ์	๒.๕๘	๕	๒.๓๘	๕
ผู้นำ	๒.๙๐	๓	๒.๘๓	๓

จากตารางที่ ๑๔ แสดงให้เห็นว่าสมรรถภาพของครูประถมศึกษาที่ครูต้องการ กับการปฏิบัติ
ของครูแตกต่างกันในการจัดลำดับความสำคัญ อันดับหนึ่ง และอันดับสอง แต่ไม่แตกต่างกันในการจัด
ลำดับความสำคัญ อันดับสาม สี่ และห้า ตามลำดับ (สำหรับคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติของครูนั้นได้มา
จากการประเมินโดยกลุ่มครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษา)

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายในการศึกษา

๑. เพื่อศึกษาความต้องการของกลุ่มคนในจังหวัดสกลนครและนครพนม เกี่ยวกับสมรรถภาพของครูประถมศึกษาที่ต้องการ
๒. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูประถมศึกษาระหว่างกลุ่มบุคคลเหล่านี้คือ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษา
๓. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถภาพของครูประถมศึกษาที่ครูต้องการกับการปฏิบัติของครู

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษาในจังหวัดสกลนครและนครพนม จำนวน ๔๔๔ คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ๒ ชุด ได้แก่

๑. แบบสอบถามความต้องการเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูประถมศึกษา
๒. แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติของครูประถมศึกษา

แบบสอบถามทั้ง ๒ ชุด แยกเป็น ๓ ตอนคือ

ตอนที่ ๑ ถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ

ตอนที่ ๒ แบ่งเป็น ๒ ลักษณะคือ

ลักษณะที่ ๑ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า และให้ผู้ตอบทำ

เครื่องหมายที่คำตอบที่ตรงกับความเห็นของตน

ลักษณะที่ ๒ เป็นคำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็น หรือ

ความต้องการอย่างเสรี

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามแบบให้จัดลำดับความสำคัญ โดยให้ผู้ตอบลำดับสมรรถภาพของครูประถมศึกษาที่ต้องการ หรือที่เห็นว่าครูประถมศึกษาปฏิบัติจากมากไปหาน้อย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ได้ใช้วิธีการทางสถิติ คำนวณหาสิ่งต่อไปนี้

๑. หาค่าสถิติพื้นฐานคือ คะแนนเฉลี่ย ความแปรปรวนและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
๒. ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความคิดเห็นของ Likert ประเมินความต้องการของครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษา ว่าอยู่ในระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และไม่ต้องการ
๓. วิเคราะห์ความต้องการของครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษาในการจัดลำดับความสำคัญ จากการกำหนดมาตราส่วนประมาณค่าของอันดับเป็นน้ำหนักคะแนน
๔. ใช้ F - test ทดสอบความแตกต่างของกลุ่ม
๕. ใช้ S - Method ทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม
๖. เปรียบเทียบสมรรถภาพของครูประถมศึกษาที่ครูต้องการ กับการปฏิบัติของครู โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูประถมศึกษาที่สังคมต้องการ ในจังหวัดสกลนคร และนครพนม สรุปได้ดังนี้

ตอนที่ ๑ ความต้องการของกลุ่มครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษาเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูประถมศึกษา

✓๑.๑ กลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มต้องการสมรรถภาพของครูประถมศึกษา จำนวน ๒๕
สมรรถภาพที่นำมาสอบถามในระดับต้องการมาก หรือต้องการมากที่สุด

ในที่นี้ขอยกตัวอย่างสมรรถภาพของครูประถมศึกษา ที่กลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มต้องการ
ในระดับต้องการมากที่สุด มาประกอบข้อสรุป ๑๐ สมรรถภาพ ดังนี้ :-

๑. สามารถกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักช่วยตัวเอง ✓
๒. พิจารณาทัศนและลงโทษนักเรียนอย่างยุติธรรม
๓. เตรียมการสอนโดยทำโครงการสอนบันทึกการสอนได้อย่างชัดเจนและ
ปฏิบัติได้จริง

๔. กล้าที่จะแสดงความคิดเห็น
๕. มีการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนทุกครั้ง
๖. รับฟังความคิดเห็นของนักเรียนด้วยความเต็มใจ ✓
๗. ยอมรับผิดเมื่อตนเองสอนผิดพลาด ✓
๘. สามารถควบคุม คุมดูแล ส่งเสริมนักเรียน ในการทำกิจกรรมตาม

วัตถุประสงค์ของการ เรียนกวีรสอน

๙. สามารถเสนอทเรียนและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นที่สนใจ ✓
ของนักเรียน เพื่อให้เด็กเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาที่เรียน

๑๐. ใช้อุปกรณ์การสอนได้เหมาะสมกับลักษณะวิชาและสภาพการเรียนการสอน ✓

✓ ส่วนสมรรถภาพของครูประถมศึกษา ที่กลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มต้องการในระดับต้องการมาก
นั้นนั้น ขอยกตัวอย่างมาประกอบข้อสรุป ๑๐ สมรรถภาพ เช่นเดียวกัน

๑. มีความรู้ทางท้านบรรณารักษ์
๒. ช่วยเหลือแนะนำเพื่อนครูทั้งในด้านวิชาการและส่วนตัว
๓. สามารถอ่านข้อความภาษาอังกฤษง่าย ๆ ให้เข้าใจ
๔. มีความถนัดพิเศษในทางใดทางหนึ่ง เช่น กนตรี นาฏศิลป์ ศิลปะ กีฬา
๕. เปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมวางแผนงานในการเรียนการสอน

๖. สามารถแนะนำ การบำรุงดิน การระบายน้ำ การใช้ปุ๋ยแก่นักเรียน

และชาวบ้าน

๗. สามารถอธิบายถึงสถานการณ์ทางการเมืองในปัจจุบัน

๘. สามารถใช้สื่อดัดแปลงวัสดุ จำพวกเครื่องฉายภาพนิ่ง ภาพยนตร์ประกอบการสอน

๙. สามารถสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

๑๐. สามารถร้องเพลงไทยเดิมง่าย ๆ ได้

สำหรับสมรรถภาพของครูประถมศึกษาที่กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มมีความต้องการในระดับค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุดหาอันดับสุดท้าย หรือเป็นสมรรถภาพที่กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มมีความต้องการน้อยที่สุดในจำนวน ๖๕ สมรรถภาพนั้น ขอนำมาเสนอ ดังนี้ :-

สมรรถภาพของครูประถมศึกษาที่กลุ่มครูมีความต้องการในระดับค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุดหาอันดับสุดท้าย ได้แก่ :-

๑. มีความรู้ทางด้านบรรณารักษ์ ($\bar{X} = ๓.๒๔$)

๒. การมีวุฒิสูงกว่า ป.กศ. หรือ พ.กศ. ($\bar{X} = ๓.๔๒$)

๓. สามารถใช้สื่อดัดแปลงวัสดุจำพวกเครื่องฉายภาพนิ่ง ภาพยนตร์ประกอบการสอน

($\bar{X} = ๓.๕๗$)

๔. มีความรู้ในหลักการปกครองต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ($\bar{X} = ๓.๕๘$)

๕. สามารถแนะนำ การบำรุงดิน การระบายน้ำ การใช้ปุ๋ยแก่นักเรียน

และชาวบ้าน ($\bar{X} = ๓.๖๔$)

สมรรถภาพของครูประถมศึกษาที่กลุ่มนักเรียนมีความต้องการในระดับค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุดหาอันดับสุดท้าย ได้แก่ :-

๑. เปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมวางแผนงานในการเรียนการสอน ($\bar{X} = ๓.๓๑$)

๒. สามารถรักษาความลับของครูและนักเรียนได้ ($\bar{X} = ๓.๓๔$)

๓. สามารถเล่นกีฬาให้เกิดความสนุกสนานน่าสนใจ ($\bar{X} = ๓.๓๗$)

๔. สามารถแนะนำในการเลี้ยง คัดพันธุ์และผสมพันธุ์สัตว์แก่ชาวบ้าน ($\bar{X} = ๓.๓๘$)

๕. มีความรู้ทางด้านบรรณารักษ์ ($\bar{X} = ๓.๔๒$)

สมรรถภาพของครูประถมศึกษาที่กลุ่มผู้ปกครองมีความต้องการในระดับค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุดหาอันดับสุดท้าย ได้แก่ :-

๑. ควรมีความรู้สูงกว่า ป.กศ. หรือ พ.กศ. ($\bar{X} = ๓.๒๑$)
๒. มีความรู้ทางด้านบรรณารักษ์ ($\bar{X} = ๓.๒๑$)
๓. ช่วยเหลือแนะนำเพื่อนครูทั้งในด้านการวิชาการและส่วนตัว ($\bar{X} = ๓.๔๔$)
๔. เปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมวางแผนงานในการเรียนการสอน ($\bar{X} = ๓.๖๑$)
๕. มีความรู้ในหลักการปกครองต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ($\bar{X} = ๓.๖๖$)

สมรรถภาพของครูประถมศึกษาที่กลุ่มผู้บริหารการศึกษาที่มีความต้องการในระดับค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุดหาอันดับสุดท้าย ได้แก่ :-

๑. มีความรู้ในหลักการปกครองต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ($\bar{X} = ๓.๒๐$)
๒. ควรมีความรู้สูงกว่า ป.กศ. หรือ พ.กศ. ($\bar{X} = ๓.๒๕$)
๓. มีความรู้ทางด้านบรรณารักษ์ ($\bar{X} = ๓.๒๕$)
๔. สามารถใช้สื่อดัดแปลงวัสดุจากพวกเครื่องฉายภาพนิ่ง ภาพยนตร์ประกอบ
การสอน ($\bar{X} = ๓.๔๔$)
๕. มีความถนัดพิเศษในทางใดทางหนึ่ง เช่น ดนตรี นาฏศิลป์ ศิลปะ
กีฬา ($\bar{X} = ๓.๖๐$)

๑.๒ สมรรถภาพของครูประถมศึกษาที่กลุ่มตัวอย่างต้องการ เพิ่มเติมนอกเหนือจาก

๖๕ สมรรถภาพที่กำหนดไว้ มีดังนี้

- ๑.๒.๑ ความสามารถในการปรับตัว เพื่อประพฤติดนให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม
ของสังคมชนบท
- ๑.๒.๒ การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของชุมชน ในด้านการแต่งกาย การพูดจา
และการปฏิบัติงานตามหน้าที่
- ๑.๒.๓ มีความกระตือรือร้นในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักเรียน และสามารถ
กระตุ้นให้นักเรียนรู้จักรับผิดชอบในหน้าที่ที่มอบครอบครั

✓๑.๓ กลุ่มนักเรียน ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษา จัดลำดับความสำคัญ
 ของความต้องการที่มีต่อสมรรถภาพด้านการสอนเป็นอันดับหนึ่ง และสมรรถภาพด้านวิชาการเป็นอันดับสอง
 ซึ่งต่างจากกลุ่มครูที่จัดลำดับความสำคัญของความต้องการที่มีต่อสมรรถภาพด้านการสอนเป็นอันดับสอง
 รองจากสมรรถภาพด้านวิชาการที่เป็นอันดับหนึ่ง

✓ ส่วนความต้องการต่อสมรรถภาพที่จัดเป็นลำดับสุดท้ายนั้น กลุ่มครู นักเรียน
 และผู้บริหารการศึกษา เลือกสมรรถภาพด้านมนุษยสัมพันธ์เหมือนกัน เว้นแต่กลุ่มผู้ปกครองที่เลือก
 สมรรถภาพด้านการแนะแนวและปกครองชั้นเรียน

ตอนที่ ๒ การเปรียบเทียบความแตกต่างของความต้องการระหว่างกลุ่มครู นักเรียน
 ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษาเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูประถมศึกษา

๒.๑ ในด้านความต้องการต่อสมรรถภาพด้านการสอนของครูประถมศึกษา
 กลุ่มนักเรียน มีความต้องการแตกต่างกับกลุ่มครู ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญ
 ทางสถิติระดับความเชื่อมั่นที่ .๐๕

๒.๒ ในด้านความต้องการต่อสมรรถภาพด้านวิชาการของครูประถมศึกษา
 กลุ่มครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษา มีความต้องการไม่แตกต่างกัน

๒.๓ ในด้านความต้องการต่อสมรรถภาพด้านการแนะแนวและปกครองชั้นเรียน
 ของครูประถมศึกษา กลุ่มนักเรียนมีความต้องการแตกต่างกับกลุ่มครู ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษา
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับความเชื่อมั่นที่ .๐๕

๒.๔ ในด้านความต้องการต่อสมรรถภาพด้านมนุษยสัมพันธ์ของครูประถมศึกษา
 กลุ่มนักเรียนมีความต้องการแตกต่างกับกลุ่มครู ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญ
 ทางสถิติระดับความเชื่อมั่นที่ .๐๕

๒.๕ ในด้านความต้องการต่อสมรรถภาพด้านการเป็นผู้นำของครูประถมศึกษา
 กลุ่มนักเรียน มีความต้องการแตกต่างกับกลุ่มครู ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญ
 ทางสถิติระดับความเชื่อมั่นที่ .๐๕

✓ ๒.๖ ในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการ ปรากฏว่าสมรรถภาพ
 ด้านการสอนได้รับการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการเป็นอันดับหนึ่ง และสมรรถภาพด้านวิชาการ
 เป็นอันดับสอง ในกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่ม เว้นแต่กลุ่มครูต้องการสมรรถภาพด้านวิชาการ เป็นอันดับหนึ่ง
 และสมรรถภาพด้านการสอนเป็นอันดับสอง

ส่วนสมรรถภาพด้านการแนะแนวและปกครองชั้นเรียนนั้นมีความสำคัญของ
 ความต้องการ เป็นอันดับสี่ในความเห็นของกลุ่มครูและผู้บริหารการศึกษา แต่เป็นอันดับสามและอันดับห้า
 ในความเห็นของกลุ่มนักเรียน และผู้ปกครอง ตามลำดับ

สำหรับสมรรถภาพด้านการเป็นผู้นำ เป็นสมรรถภาพที่กลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มยกเว้น
 กลุ่มนักเรียนจัดลำดับความสำคัญของความต้องการเป็นอันดับสาม และสมรรถภาพด้านมนุษยสัมพันธ์ เป็น
 สมรรถภาพที่ทุกกลุ่มต้องการ เป็นอันดับสุดท้าย เว้นแต่กลุ่มผู้ปกครองที่ต้องการ เป็นอันดับสี่

✓ ตอนที่ ๓ การเปรียบเทียบสมรรถภาพของครูประถมศึกษาที่ครูต้องการกับการปฏิบัติของครู

๓.๑ สมรรถภาพของครูประถมศึกษาที่ครูต้องการกับการปฏิบัติของครู มีสหสัมพันธ์
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับความเชื่อมั่นที่ .๐๕

๓.๒ สมรรถภาพของครูประถมศึกษาที่ครูต้องการกับการปฏิบัติของครูแตกต่างกัน
 ในการจัดลำดับความสำคัญ อันดับหนึ่ง และอันดับสอง แต่ไม่แตกต่างกันในการจัดลำดับความสำคัญ
 อันดับสาม สี่ และห้า ตามลำดับ

อภิปรายผล

๑. เกี่ยวกับสมรรถภาพของครูประถมศึกษาที่กลุ่มตัวอย่างต้องการ

จากการวิจัยซึ่งพบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งหมดต้องการสมรรถภาพของครูประถมศึกษาที่นำมา
 สอบถามทั้ง ๖๕ สมรรถภาพ ในระดับต้องการมากหรือต้องการมากที่สุดนั้น อาจเป็นเพราะสมรรถภาพ
 ที่ได้นำมาสอบถาม เป็นสมรรถภาพที่ผู้วิจัยได้พิจารณาคัดเลือก รวบรวมมาจากการงานวิจัย บทความ และ
 การอภิปรายที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของครูที่ดี นอกจากนั้นแล้วขั้นตอนของการสร้างเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้
 ก็ประกอบด้วยขั้นตอนหลายขั้นตอน ซึ่งมีผลให้สมรรถภาพที่มีขอบกว้าง ถูกคัดเลือกออกไปจากแบบสอบถามได้

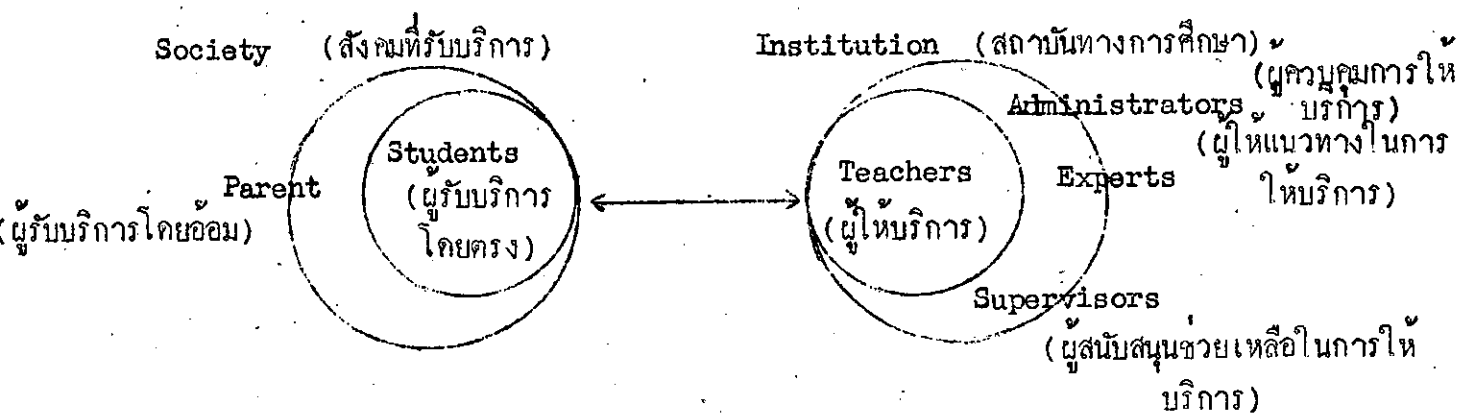
ส่วนผลสรุปของการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการต่อสมรรถภาพของครู
ประถมศึกษาชั้นนั้น ทำให้เห็นว่าครูประถมศึกษา นอกจากจะต้องมีสมรรถภาพด้านการสอนแล้ว สมรรถภาพ
ด้านอื่น ๆ เช่น สมรรถภาพด้านวิชาการ สมรรถภาพด้านการแนะแนว และปกครองชั้นเรียน
สมรรถภาพด้านมนุษยสัมพันธ์ สมรรถภาพด้านการเป็นผู้นำ ก็เป็นสมรรถภาพที่ครูพึงมีด้วย ในความเห็น
ของสังคม ซึ่งผลสรุปนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ มัชฌิมา ปิยะมาตา (มัชฌิมา ปิยะมาตา,
๒๕๐๕ : ๔๔) วลีลี หลีสันติพงศ์ (วลีลี หลีสันติพงศ์, ๒๕๐๕ : ๒๖) และบุญสนอง ไกรเนตร
(บุญสนอง ไกรเนตร, ๒๕๑๖ : ๓๔) อย่างไรก็ตามสมรรถภาพด้านการสอน และด้านวิชาการ
ก็เป็นสมรรถภาพที่สังคมต้องการ เป็นอันดับแรกก่อนสมรรถภาพด้านอื่น ๆ

๒. เกี่ยวกับการเปรียบเทียบความแตกต่างของความต้องการต่อสมรรถภาพของครูประถมศึกษา
กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความต้องการเหมือนกันเกี่ยวกับสมรรถภาพด้านวิชาการ ซึ่งสอดคล้อง
กับงานวิจัยของวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา (วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, ๒๕๐๔ : ๔๖-๔๗)
แต่สำหรับสมรรถภาพด้านการสอน สมรรถภาพด้านการแนะแนว และปกครองชั้นเรียน สมรรถภาพด้าน
มนุษยสัมพันธ์ สมรรถภาพด้านการเป็นผู้นำนั้น ปรากฏว่ากลุ่มนักเรียนมีความต้องการแตกต่างกับกลุ่มครู
ผู้ปกครอง และผู้บริหารการศึกษา ซึ่งขัดแย้งกับผลสรุปการวิจัยของวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
ซึ่งพบว่า กลุ่มนักเรียนมีความต้องการสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มครู ผู้ปกครองและผู้ทรงคุณวุฒิ
เกี่ยวกับคุณลักษณะของครู ในด้านความสามารถในการสอน ด้านการปกครองนักเรียน ด้านมนุษยสัมพันธ์
ด้านบุคลิกภาพ และด้านความประพฤติ (วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, ๒๕๐๔ : ๔๑) ทั้งนี้
อาจเป็นเพราะว่า

๒.๑ งานวิจัยของวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ใช้กลุ่มตัวอย่างซึ่งจำกัดขอบเขต
เฉพาะกรุงเทพมหานคร แต่งานวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างในเขตจังหวัดสกลนครและนครพนม ซึ่งเป็นจังหวัด
ในส่วนภูมิภาค ซึ่งมีการแทรกซึมเผยแพร่ลัทธิการเมือง และการปฏิบัติการทางอาวุธของผู้ก่อการร้าย
คอมมิวนิสต์

๒.๒ งานวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างนักเรียนเฉพาะนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย
 แต่งานวิจัยของวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ใช้กลุ่มตัวอย่างนักเรียนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาตอนต้น
 จนถึงระดับอุดมศึกษา

๒.๓ ความแตกต่างทางด้านอายุ และลักษณะของการเป็นผู้รับบริการทางการศึกษาโดยตรง
 ของนักเรียน เป็นคุณสมบัติส่วนหนึ่งที่น่าจะเป็นผลให้ความต้องการของนักเรียนแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่าง
 อื่น ๆ ได้ ดังภาพประกอบที่ ๕

ภาพประกอบที่ ๕ องค์ประกอบของการให้และรับบริการทางการศึกษา พิจารณาในแง่โรงเรียน
 เป็นสถาบันให้บริการทางการศึกษา

๓. เกี่ยวกับการเปรียบเทียบสมรรถภาพของครูประถมศึกษาที่ครูต้องการกับการปฏิบัติของครู
 จากการที่สมรรถภาพของครูประถมศึกษาที่ครูต้องการกับการปฏิบัติของครู มีสหสัมพันธ์
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หรือสมรรถภาพของครูประถมศึกษาที่ครูต้องการ ไม่แตกต่างไปจากการปฏิบัติของครูนั้น
 ชี้ให้เห็นว่าความต้องการของกลุ่มครู เป็นความต้องการที่มีรากฐานจากการปฏิบัติจริง ไม่ได้เป็นเพียง
 ความต้องการตามอุดมคติที่ไม่สามารถปฏิบัติได้ และแม้ว่าค่าคะแนนเฉลี่ยของการปฏิบัติของครูจะต่ำกว่า

ค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการของครู แต่เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการแล้ว ปรากฏว่าเหมือนกันในลำดับความสำคัญที่สาม สี่ และห้า คงแตกต่างกันเฉพาะลำดับความสำคัญอันดับหนึ่ง และอันดับสองเท่านั้น ซึ่งความแตกต่างนี้อาจเป็นเพราะงานด้านการสอนเป็นงานประจำของครู จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มประเมินความสำคัญของการปฏิบัติของครูด้านการสอนเป็นอันดับหนึ่งเหนือการปฏิบัติหรือสมรรถภาพด้านอื่น ๆ ของครู ส่วนในด้านความต้องการของกลุ่มครูนั้น สมรรถภาพด้านวิชาการเป็นสมรรถภาพที่จะช่วยส่งเสริมวิทยฐานะ ตลอดจนความภาคภูมิใจของครู (กองการประถมศึกษา กรมสามัญศึกษา, ๒๕๑๕ : ๑๐๗) กลุ่มครูจึงต้องการสมรรถภาพด้านวิชาการเป็นอันดับหนึ่ง แทนสมรรถภาพด้านการสอนซึ่งเป็นงานประจำ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อสถาบันฝึกหัดครู

๑. สถาบันฝึกหัดครูทุกแห่ง ควรร่วมมือและประสานงานกันอย่างใกล้ชิดในการวางแผนหลักสูตรการสอน เพื่อการผลิตครูที่มีคุณภาพ
๒. สถาบันฝึกหัดครูควรปรับปรุงโปรแกรมการจัดการฝึกหัดครูในปัจจุบันด้วยการกำหนดจุดมุ่งหมาย หรือสมรรถภาพในการเป็นครูให้ชัดเจน โดยสำรวจบทบาทหน้าที่ หรือสมรรถภาพของครูที่ชุมชนในเขตรับผิดชอบของสถาบันต้องการ
๓. ในการฝึกฝน นักศึกษาคูและครูประจำการ ให้มีสมรรถภาพของครูที่พึงประสงค์จากการผลิตครูในระบบหรือการฝึกอบรมครูประจำการนั้น สถาบันฝึกหัดครูไม่ควรเน้นเฉพาะสมรรถภาพด้านการสอนและสมรรถภาพด้านวิชาการนั้น แต่ควรให้ความสำคัญแก่สมรรถภาพด้านการแนะแนวและปกครองชั้นเรียน สมรรถภาพด้านมนุษยสัมพันธ์ สมรรถภาพด้านการเป็นผู้นำ ในระดับที่เท่าเทียมกันด้วย เพราะสมรรถภาพทั้งกล่าวนั้นมีความสำคัญเช่นเดียวกันกับสมรรถภาพด้านการสอน และสมรรถภาพด้านวิชาการ

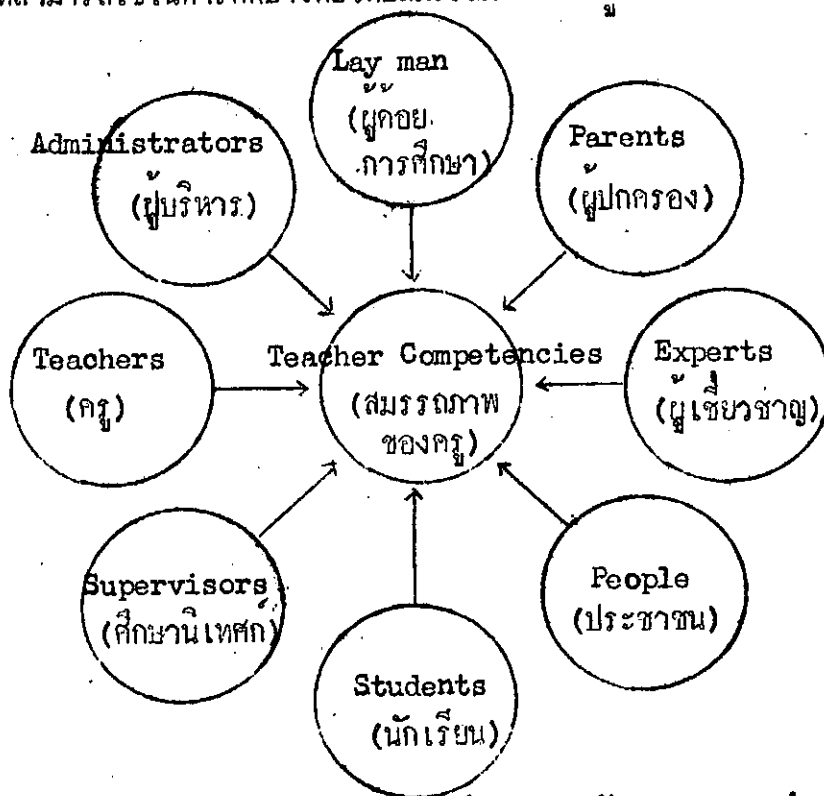
๔. สถาบันฝึกหัดครูควรจัดตั้งหน่วยงานวิจัยเพื่อทำการศึกษาวิจัยในเรื่องต่าง ๆ เช่น อิทธิพลของสังคมที่มีต่อสมรรถภาพของครู กลวิธีการสอน ฯลฯ เพื่อประโยชน์ในด้านการวางแผน ประสานนโยบายการผลิตครูกับสถาบันการศึกษาทุกระดับ โดยคำนึงถึงการประหยัดและให้สอดคล้องกับ ความต้องการของท้องถิ่น

๕. สถาบันฝึกหัดครูควรไ้ร่วมมือ และประสานงานกับโรงเรียนอย่างใกล้ชิดในการ ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และจัดหลักสูตรฝึกหัดครู

๖. สถาบันฝึกหัดครูควรได้พิจารณาในเรื่องการส่งเสริมวิทยะฐานะ และการฝึกหัดครู ประจำการ ให้มีสมรรถภาพของครูที่พึงประสงค์ โดยหาวิธีการที่มีประสิทธิภาพนอกเหนือจากการจัดอบรมวิชาชุดครูหรือการจัดสอบวิชาชุดครูที่กระทำอยู่แล้วในปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะโดยทั่วไป

๑. ในการวิจัยเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูที่สังคมต้องการ ในลำดับต่อไปนั้น ควรได้ เพิ่มกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อความสมบูรณ์ของผลสรุปของการวิจัย พิจารณา กลุ่มตัวอย่างที่สามารถใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับสมรรถภาพของครู ดังภาพประกอบที่ ๑๐

ภาพประกอบที่ ๑๐ กลุ่มตัวอย่างที่สามารถใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับสมรรถภาพของครู

๒. เพื่อเป็นการเตรียมการจัดการฝึกหัดครูแบบสมรรถฐาน ของไทยในอนาคต นักการศึกษา อาจารย์ในคณะครุศาสตร์ และศึกษาศาสตร์ นิสิตนักศึกษาในระดับบัณฑิตวิทยาลัย ควรได้สนใจทดลองสร้างหน่วยการสอน ตามสมรรถภาพของครูที่ได้จากการสำรวจแล้วนำมาทดลองสอน เพื่อทำการวิจัยเปรียบเทียบกับการจัดการเรียนการสอนในระบบการจัดการฝึกหัดครูแบบเดิม.

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- การประชุมศึกษา, กอง กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ สภาพการทำงานและการศึกษา
ของครูที่ไปศึกษานอกเวลาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โรงพิมพ์คุรุสภา ๒๕๑๕, ๑๕๔ หน้า.
- การฝึกหัดครู, กรม และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ การติดตามผลการฝึกหัดครู
เอราวัณการพิมพ์ ๒๕๑๕, ๒๑๓ หน้า.
- การฝึกหัดครู, กรม นโยบายและเป้าหมายการศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ ๓
(พ.ศ. ๒๕๑๕ - ๒๕๑๙) โรงพิมพ์คุรุสภา ๒๕๑๕, ๑๕ หน้า.
- การฝึกหัดครู, กรม ผลงานครบรอบ ๑๖ ปี ของกรมการฝึกหัดครู โรงพิมพ์คุรุสภา ๒๕๑๔,
๒๒๑ หน้า.
- การฝึกหัดครู, กรม หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๑๕ เอกสารโรเนียว
๒๕๑๔, ๗๖ หน้า.
- การฝึกหัดครู, สภา หลักสูตรการฝึกหัดครู พุทธศักราช ๒๕๑๕ เอกสารโรเนียว ๒๕๑๔,
๒๔๒ หน้า.
- การวิจัย, กอง กรมวิชาการ "สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับการผลิตครูฯ ปี. กศ." การวิจัยทางการศึกษา
๑๐ : ๔๔ - ๕๑ กันยายน ๒๕๑๕.
- กอสวัสดิ์พาณิชย์ "คำบรรยายของรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในการประชุมครูใหญ่
อาจารย์ใหญ่ และผู้อำนวยการสถานศึกษาในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดใกล้เคียง" วิทยาสาร
๒๕ : ๒๕ สิงหาคม ๒๕๑๗.
- คณิง จันทวงศ์ ความคิดเห็นของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น เกี่ยวกับ
ประสิทธิภาพของครูที่สำเร็จการศึกษา จากสถาบันฝึกหัดครู ปรินซิพัลแพนธ์ ค.บ. คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๑๖, ๑๒๗ หน้า.

จิตรนาถ กীরติเสวี ความสัมพันธ์ระหว่างมีน้ำใจของครู ความรู้สึกกับนิคชอบ พฤติกรรมความเป็นผู้นำ
แรงจูงใจไปสู่สัมฤทธิ์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการฝึกสอนของนักเรียนระดับชั้นปีที่ ๒
วิทยาลัยครูสงขลา ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร
๒๕๑๖, ๗๖ หน้า.

จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ เอกสารการจัดการศึกษาในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระ
พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว คณะกรรมการจัดงานฉลองวันเฉลิมถวัลยราชสมบัติ ครบ ๑๐๐ ปี
ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ๒๕๑๑, ๒๔๓ หน้า.

ชนพันธุ์ ภูษธร ณ.อยุธยา "การวิจัยเพื่อปรับปรุงหลักสูตรฝึกหัดครู" การวิจัย การศึกษา อดีต ปัจจุบัน
และอนาคต กองวิจัยการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ โรงพิมพ์การศาสนา
๒๕๑๔, ๑๖๔ หน้า.

ชนพันธุ์ ภูษธร ณ.อยุธยา "แนวโน้มในการจัดการฝึกหัดครู" วารสารการฝึกหัดครู คุรุปริทัศน์ ปีที่ ๑
ฉบับที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๑๔, ๖๐ หน้า.

บุญถิ่น ชัดดากร "แนวนโยบายการผลิตครูในอนาคต" เอกสารชุดเผยแพร่การศึกษา
๑๐ : ๑ - ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๔.

บุญส่ง นิลแก้ว เปรียบเทียบความรู้ในวิชาชีพ และความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะที่ดีของนักเรียน
ป.กศ. และ ป.ป. ในสถาบันฝึกหัดครูส่วนกลาง ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา
ประสานมิตร ๒๕๑๓, ๔๓ หน้า.

บ้านสมเด็จเจ้าพระยา, วิทยาลัยครู ลักษณะของครูที่สังคมต้องการ โรงพิมพ์สามมิตร
๒๕๑๔, ๑๒๗ หน้า.

ประยูร ศรีประสาน "วิเคราะห์วิจัยเกี่ยวกับการฝึกหัดครูในประเทศไทย"
วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ ๒ : ๒๔ - ๓๓ กันยายน ๒๕๑๕.

ประหยัศ ทรงคุณ ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพบางประการของครูกับผลสัมฤทธิ์ในวิชาภาษาไทย
คณิตศาสตร์ และความถนัดทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗ ในเขต
ภาคการศึกษา ๒ ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร
๒๕๑๒, ๑๔๗ หน้า.

ไพบูลย์ อินทวิชา "ครู : แม่พิมพ์ เรือจ้าง หรือกัลยาณมิตร" วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ
๓(๑) : ๔๒ - ๖๔ สิงหาคม ๒๕๑๕.

พัฒนา ความสนใจ การสำรวจคุณลักษณะของครูโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ปริญญาณิพนธ์ ค.ม. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๑๓.

กัญญา สาทร "หลักการศึกษาก" เอกสารชุดเผยแพร่การศึกษา ๑๑ : ๓๓ - ๓๔
พฤศจิกายน ๒๕๑๕.

มณฑนา ปิยะมาตา การสำรวจคุณลักษณะของครูในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม.
วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ๒๕๐๘, ๒๔๔ หน้า.

ดวงรัษฎ ศตะนาวัน ตามรอยพระบรมครู โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม ๒๕๑๓, ๑๖๒ หน้า.

ธีระ สุมิตร การฝึกหัดครู บัณฑิต และโอกาส สำนักพิมพ์บรรณกิจ ๒๕๑๔, ๒๒๕ หน้า.

ธีระ สุมิตร การฝึกหัดครูต่อพื้นฐานความสามารถ ระบบวิธีการสู่การวางแผนออกแบบโครงการ
สำนักพิมพ์บรรณกิจ تهران ๒๕๑๕, ๒๒๓ หน้า.

ระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก, สถาบัน การวิจัยหลักสูตรประถมศึกษาตอนต้น โครงการ
หลักสูตรประถมศึกษา ๒๕๐๖ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ สถาบันระหว่างชาติ
สำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก ๒๕๐๘, ๓๕๕ หน้า.

ละเอียต บุญเกิด คุณลักษณะของครูกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม.
วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ๒๕๑๓, ๕๕ หน้า.

ล้วน สายยศ และอังคณา คันติรัตนานนท์ สถิติวิทยาการศึกษา วัฒนาพานิช ๒๕๑๕, ๒๔๐ หน้า.

วนิดา พงษ์ไชย ทัศนคติของนัชายที่มีต่อการเป็นครู ปริญญาณิพนธ์ ค.บ. คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีนาคม ๒๕๑๑.

วิช วรณรัตน์ การศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะบางประการของครูประจำการกับนักเรียนครูที่ยังไม่เคยเป็นครูประจำการ ปรินูณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ๒๕๑๔, ๑๐๕ หน้า.

วิชาการศึกษา, วิทยาลัย คู่มือนิสิต นักศึกษา และอาจารย์ วิทยาลัยวิชาการศึกษา พ.ศ. ๒๕๑๒ วิทยาลัยวิชาการศึกษา ๒๕๑๒.

วัลลี หลีสันติพงษ์ การศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพของครูกับนักบัญชี ปรินูณิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ๒๕๑๕, ๑๖๒ หน้า.

ศรีนครินทรวิโรฒ, มหาวิทยาลัย หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต พ.ศ. ๒๕๑๔ โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น ๒๕๑๔, ๒๐๒ หน้า.

ศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ, องค์การ กองแผนงาน สำนักงานกระทรวงศึกษาธิการ (ผู้แปล) การพัฒนาการศึกษาในเอเชีย โรงพิมพ์คุรุสภา ๒๕๑๖, ๒๐๑ หน้า.

ศึกษา, กระทรวง แผนพัฒนาการศึกษามัธยมศึกษา ๒๕๑๕ - ๒๕๑๙ โรงพิมพ์การศาสนา ๒๕๑๔, ๔๐๔ หน้า.

ส.ศิริรักษ์ "ครูที่ควรยกย่อง" วิทยาสาร ๓ : ๔๖ - ๔๘, ๒๕๑๓.

สกลนคร, วิทยาลัยครู เอกสารประกอบการประชุมตามโครงการพัฒนาบุคลากรอาจารย์ ครั้งที่ ๒/๒๕๑๔ ผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ในประเทศไทย เอกสารโรเนียว ๒๕๑๕, ๒๐ หน้า.

สวัสดิ์ ทรัพย์จาง เอกสารการนิเทศการศึกษา ฉบับที่ ๑๖๐ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู การดำเนินงานโครงการฝึกหัดครูชนบท โรงพิมพ์คุรุสภา ๒๕๑๔, ๑๕๑ หน้า.

สามัญศึกษา, กรม กระทรวงศึกษาธิการ รายงานการวิจัย อันคัย ๔ ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ เมื่อเทียบกับหลักสูตร พิมพ์ครั้งที่ ๑ โรงพิมพ์คุรุสภา ๒๕๑๑, ๒๒๕ หน้า.

สาโรช บัวศรี "การศึกษากับความมั่นคงของชาติ" รายงานการประชุมใหญ่ทางวิชาการ ครั้งที่ ๒ ยุทธนาการพิมพ์ ๒๕๑๔, ๒๓๒ หน้า.

- สายสมร ศรีสวัสดิ์ ความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพครูของนักเรียนฝึกหัดครูชั้นปีที่ ๒ ในวิทยาลัยครูสวนกุหลาบ
พ.ศ. ๒๕๑๖ ปรินญาณพนธ์ ค.ม. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๑๗, ๕๒ หน้า.
- สายหยุด จำปาทอง และบุญถิ่น อัตถากร การผลิตครู โรงพิมพ์บรรณหาร ๒๕๐๕, ๔๕ หน้า.
- สิริม ไชยศรี ลักษณะครูที่ดีในทัศนะของนักเรียนชายมัธยมต้น โรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย
ปีการศึกษา ๒๕๑๐ ปรินญาณพนธ์ ค.ม. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๑๑.
- สุมิตร คุณานุการ หลักสูตรและการสอน โรงพิมพ์ชวนพิมพ์ ๒๕๑๔, ๒๕๕ หน้า.

Anderson, Dan W., and Others, Competency - Based Teacher Education I : Problems and Prospects for the Decade Ahead, McCutcha, Berkeley, 1973, 123 pp.

Asian Institute for Teacher Educators, Integration and Modernization of Teacher Education Curriculum, final report of the second sub-regional workshop on teacher education, Asian Institute for Teacher Educator, University of the Philippines, Quezon City, 1972.

Beck, William R. "Pupils' Perceptions of Teacher Merit : A Factor Analysis of Five Postulated Dimensions" in The Journal of Educational Research, 61 : 127 - 128, November, 1967.

Benjamin, Rosner, and Others, The Power of Competency - Based Teacher Education, Allyn and Bacon, Inc., Boston, 1972, 280 pp.

Biddle, J. Bruce, "Methods and Concepts in Classroom Research in Review of Educational Research, 37 : 346 - 374, June, 1967.

Burdin, Joel L., and Lanzillotti, Kaliopee, A Reader's Guide to the Comprehensive Models for Preparing Elementary Teachers, ERIC Clearinghouse on Teacher Education and the American Association of College for Teacher Education, Washington, D.C., 1969, 342 pp.

Cane, Brian, Research in to Teacher Education, National Foundation for Education Research in England and Wales, The Mera, Upton Park, Slough, Bucks, 1968, 36 pp.

Chomphan Kunjara Na Ayudhya, A Competency - Based Approach to Designing the Preservice Professional Education of Secondary School Teachers at the Bachelor's Degree Level in Thailand, Doctor's Thesis, Teachers College, Columbia University, 1975, 293 pp.

- Commonwealth Conference on Teacher Education, Nairobi, 1973, Teacher Education in A Changing Society, Comonwealty Secretariat, London, 1974, 33 pp.
- Dodl, Norman R., Final Report : A Feasibility Study of the Florida State University Model for the Preparation of Elementary School Teachers, Florida State University, Tallahassee, Florida, 1970, 203 pp.
- Ebel, Robert L., "Measurement Application in Teacher Education" in Journal of Teacher Education, 1 : 15 - 25, Spring, 1966.
- Edwards, Allenlouis, Statistical Analysis, Rinehart, New York, 1958, 234 pp.
- Edward, Kelly J., Hermanowicy, Henry J., and Smith, Herbert A., Teacher Education in Thailand : Problems And Prospects, Education Planning Service, University of Northern Colorado, Greeley, Colorado, 1971, 121 pp.
- Ferguson, George A., Statistical Analysis in Psychology and Education, McGraw - Hill, Inc., 1968, 446 pp.
- Ferrero, Grace Winton, "A Suggested List of Competencies for Student Teachers in Elementary Education at the University of Pittsburgh as Determing Through the Use of the Critical Incident Technique" in Dissertation Abstracts, March : 5085 - A, 1972.
- Fuller, General Ross, "The Relationship of Characteristics of prospective Student Teachers and Student Teaching Effectiveness in Agricultural Education" in Dissertation Abstracts, 24 : 2799 - 2800, 1964.
- Gage, N.L., and Winner, Philip H., "Performance - Based Teacher Education" in Teacher Education : The Seventy - fourth Yearbook of the National Society for the Study of Education Part II, 1975, pp. 146 - 172, University of Chicago Press, Chicago, 1975.
- Garrett, Henry E., Statistics in Psychology and Eduction, Bombay - 1, India, 1973, 491 pp.
- Glass, Gene V., and Stanley, Julian C., Statistical Methods in Education and Psychology, Prentice - Hall, Inc., New Jersey 1970, 596 pp.
- Goodnough, Eva, "The Force Choice Technique As a Method for Discovering Effective Teacher Personality" in The Journal of Educational Research, XXVII : 51, September, 1957.
- Gregersen, Gayle F., and Travers, Robert M.W., "A Study of the Child's Concept of the Teacher" in The Journal of Educational Research, 61 : 324 - 326, March, 1965.

Hargreavers, John, Teacher - Training, Oxford University Press, London, 1950, 92 pp.

Haberman, Martin and Stinnett, T.M., Teacher Education and the Profession of Teaching, McCutchan, Berkeley, 1973, 257 pp.

Holt, Lillahelle, "Identification of the Competencies Needed by the Classroom Teacher in Programs of Resident Outdoor Education" in Dissertation Abstracts, June, 7624.- A; 1974.

Houston, W. Robert, Performance Education : Strategies and Resource for Developing A Competency - Based Teacher Education Program, New York State Education Department Division of Teacher Education and Certification, and Multi - State Consortium on Performance - Based Teacher Education, 1972, 137 pp.

Johnson, G.E., Shearron, G.F., and Payne, D.A., Specifying Assumptions, Goals and Objective for Competency Based Teacher Education Program : A Proficiency Module, Georgia Education Models, College of Education, University of Georgia, 1972.

Joyce, Bruce R., The Teacher - Innovator : A Program to Prepare Teacher, U.S. Government Printing Office, Washington, 1968, 559 pp.

Karch, Robert R., and Estrabrook, E.C., 250 Teaching Techniques, The Bruce Publishing company, Milwaukee, 1956, 131 pp.

Kelly, Clande, "The Qualification Determining Selection and Promotion of College Teacher's of Education 1950 - 1951" in Thesis Abstracts No. 5 : 67 - 72, 1954.

Leeds, C.H., "A Scale for Measuring Teacher - Pupil Attitudes and Teacher Pupil Rapport" in Psychological Monograms, 6 : 64, 1950.

Minum, Edward W., Statistical Reasoning in Psychology and Education John Wiley & Sons, Inc., New York, 1970, 465 pp.

Myers, Roger A., "Faculty Perceptions of Student Success in Teacher Education" in Journal of Educational Psychology, 51 : 235 - 239, August, 1960.

Peik, W.E. and associates, "Qualities of a Good Teacher" in School and Society, 68 : 37 - 38, July, 1949.

Ryan, Kevin, ed., Teacher Education : The Seventy - fourth Yearbook of the National Society for the Study of Education Part II.. 1975, University of Chicago Press, Chicago, 1975, 336 pp.

- Sipkens, John Folkert, and Turkovich, Tony Frank, "Competency Based Teacher Education and Its Characteristic" in Dissertation Abstracts, February : 4972 - A, 1974.
- Stickland, B.F., "A Study of Factors Effecting Teacher Morale in Selected Administrative Units of North Carolina" in Dissertation Abstracts, 23 - 12 : 4598 - 4599, 1963.
- Stogdill, R.M., "Personal Factors Associated With Leadership" in Survey of Literature in Leadership pp. 91 - 133, C.A. Gibb, Penguin Books, Inc., Maryland, 1969.
- Stratemeyer, Florence B., and Margart Lindsey, Working With Student Teachers, Bureau of Publications Teacher, Columbia University, New York, 1958, 520 pp.
- Unesco Asian Centre of Education Innovation for Development Technical Working Groups Meeting, Kathmandu, 21 - 30, October 1975, Alternative Structures and Methods in Teacher Education, Report (of the Meeting) Unesco Regional office for Education in Asia, Bangkok, 1975, 91 pp.
- Vogt, John Edwin, "A Study of the Teaching Competencies of a Selected Group of Teaching Education Graduates from the Associated Colleges of Central Kansas", in Dissertation Abstracts, December : 2781 - A, 1970.
- Witty, Paul, "An Analysis of the Personality Traits of the Effective Teacher" in Journal of Educational Research, 27 : 662 - 668, May, 1947.
- Zenobia Verner, Associate Professor University of Houston Department of Curriculum and Instruction Spring, Generic Competencies ... Secondary, 1973.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

ฉบับ ก.

แบบสอบถามความคิดเห็น
เกี่ยวกับสมรรถภาพของครูประถมศึกษาที่สังกัดกองการ

ตอนที่ ๑ : ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบ

คำชี้แจง

โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

๑. ท่านตอบในฐานะ

☐ นักเรียน	☐ ผู้ปกครอง
☐ ครู	☐ ครูใหญ่
☐ ศึกษาธิการ	☐ ผู้บริหารการศึกษา
๒. สถานศึกษาที่เรียนอยู่ในปัจจุบัน หรือสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องโดยตรง (สำหรับผู้ตอบในฐานะ
นักเรียน หรือผู้ปกครอง)
 สถานศึกษาที่รับราชการหรือสอนประจำ (สำหรับผู้ตอบในฐานะ ครู ครูใหญ่
 ศึกษาธิการ หรือผู้บริหารการศึกษา)

☐ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด
☐ สังกัดกรมสามัญศึกษา
☐ สังกัดเทศบาล
☐ โรงเรียนราษฎร์

ตอนที่ ๒ : สมรรถภาพของครูประถมศึกษา

คำชี้แจง ข้อความในข้อนี้เกี่ยวกับสมรรถภาพของครูประถมศึกษา ขอให้ท่านได้โปรดพิจารณาข้อความแต่ละข้อ ว่าท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้นมากน้อยเพียงใด คำตอบของท่านไม่มีถูกผิด เพียงแต่เป็นความรู้สึกของท่านเท่านั้น

โปรดเขียน ○ (วงกลม) ล้อมรอบหมายเลขที่ตรงกับความรู้สึกของท่าน

หมายเลข ๑ หมายถึง ท่านไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้นอย่างสิ้นเชิง โดยไม่มีข้อแม้ใด ๆ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง)

หมายเลข ๒ หมายถึง ท่านไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้นโดยทั่ว ๆ ไป (ไม่เห็นด้วย)

หมายเลข ๓ หมายถึง ท่านตัดสินใจเด็ดขาดลงไปไม่ได้ว่า ท่านเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย (ปานกลาง)

หมายเลข ๔ หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้นโดยทั่ว ๆ ไป (เห็นด้วย)

หมายเลข ๕ หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้นอย่างแท้จริง โดยไม่มีข้อแม้ใด ๆ (เห็นด้วยอย่างยิ่ง)

ตัวอย่าง

โปรดแสดงความคิดเห็นต่อสมรรถภาพของครูประถมศึกษาต่อไปนี้ โดยเขียนวงกลมรอบตัวเลขเพียงตัวเดียว	1 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	2 ไม่เห็นด้วย	3 ปานกลาง	4 เห็นด้วย	5 เห็นด้วยอย่างยิ่ง
(๐) ครูควรพูดจาตลกได้ทุกเวลาขณะสอน	๑	๒	๓	๔	๕
(๐๐) ครูควรมีความเชื่อมั่นในตนเอง	๑	๒	๓	๔	๕

จากตัวอย่างข้างบนนี้ แสดงว่าท่านมีความเห็นว่า ท่านไม่เห็นด้วยกับข้อความในข้อ (๐) โดยทั่ว ๆ ไป (ไม่เห็นด้วย) ส่วนข้อ (๐๐) ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้นอย่างสิ้นเชิง (เห็นด้วยอย่างยิ่ง) จึงได้เขียนวงกลมรอบตัวเลข ๒ และ ๕ ตามลำดับ

โปรดแสดงความคิดเห็นต่อสมรรถภาพของครูประถมศึกษาต่อไปนี้
โดยเขียนวงกลมรอบตัวเลขเพียงตัวเดียว

	ไม่ เห็นด้วยอย่าง ยิ่ง	ไม่ เห็นด้วย	ปานกลาง	เห็น ด้วย	เห็น ด้วยอย่าง ยิ่ง
ครูประถมศึกษาควรมีสมรรถภาพดังต่อไปนี้ :-					
๑. มีความรู้ในวิชาสามัญเพียงพอที่จะสอนทุกวิชาในระดับชั้นประถมศึกษา ✓	๑	๒	๓	๔	๕
๒. สามารถกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักช่วยตนเอง	๑	๒	๓	๔	๕
๓. มีความรู้ในระเบียบงานที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ครู	๑	๒	๓	๔	๕
๔. พิจารณาตัดสินและลงโทษนักเรียนอย่างยุติธรรม	๑	๒	๓	๔	๕
๕. มีความรู้ทางก้านบรรณารักษ์	๑	๒	๓	๔	๕
๖. มีความสัมพันธ์อันดีกับประชาชนในท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น	๑	๒	๓	๔	๕
๗. เตรียมการสอนโดยทำโครงการสอน บันทึกการสอน ได้อย่างชัดเจน และปฏิบัติได้จริง	๑	๒	๓	๔	๕
๘. ช่วยเหลือแนะนำเพื่อนครูทั้งในด้านวิชาการและส่วนตัว	๑	๒	๓	๔	๕
๙. มีความสามารถในการเขียนและพูดภาษาไทยกลาง	๑	๒	๓	๔	๕
๑๐. กล้าที่จะแสดงความคิดเห็น	๑	๒	๓	๔	๕
๑๑. สามารถเล่านิทานให้เกิดความสนุกสนาน น่าสนใจ	๑	๒	๓	๔	๕
๑๒. สามารถทำได้ในสิ่งที่พูดและลงมือปฏิบัติให้เป็นตัวอย่างได้	๑	๒	๓	๔	๕
๑๓. มีการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนทุกครั้ง	๑	๒	๓	๔	๕
๑๔. สามารถอ่านข้อความภาษาอังกฤษง่าย ๆ ให้เข้าใจ	๑	๒	๓	๔	๕
๑๕. รับฟังความคิดเห็นของนักเรียนด้วยความเต็มใจ	๑	๒	๓	๔	๕

โปรดแสดงความคิดเห็นต่อสมรรถภาพของครูประจำภาคต่อไปนี้
โดยเขียนวงกลมรอบตัวเลขเพียงตัวเดียว

	ไม่ เห็นด้วย เลย	ไม่ เห็นด้วย	ปานกลาง	เห็น ด้วย	เห็น ด้วย มาก
๑๖. มีความถนัดพิเศษในทางใดทางหนึ่ง เช่น คนตรี นาฏศิลป์ ศิลปะ กีฬา	๑	๒	๓	๔	๕
๑๗. เข้าใจกระบวนการวิธีการปกครองในระบบประชาธิปไตย	๑	๒	๓	๔	๕
๑๘. ติดตามความเคลื่อนไหวและความก้าวหน้าทางวิชาการอยู่เสมอ	๑	๒	๓	๔	๕
๑๙. สนใจความเป็นอยู่ของนักเรียนและครอบครัวของนักเรียน	๑	๒	๓	๔	๕
๒๐. เปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมวางแผนงานในการเรียนการสอน	๑	๒	๓	๔	๕
๒๑. ให้การต้อนรับและเป็นกันเองกับผู้มาติดต่อด้วย	๑	๒	๓	๔	๕
๒๒. สามารถชี้แนะทางอธิบายให้นักเรียนเข้าใจในบางครั้ง	๑	๒	๓	๔	๕
๒๓. สามารถให้เหตุผลเพื่อโน้มน้าวกลุ่มในการตัดสินใจ	๑	๒	๓	๔	๕
๒๔. สามารถสอดแทรกการอบรม จรรยาบรรณในขณะสอน โดยให้ สอดคล้องกับเนื้อหาที่กำลังเรียน	๑	๒	๓	๔	๕
๒๕. มีความรับผิดชอบสูง	๑	๒	๓	๔	๕
๒๖. สามารถเขียนกระดานคำด้วยลายมือที่อ่านง่าย สวยงาม	๑	๒	๓	๔	๕
๒๗. มีความรู้ความสามารถใช้เทคนิคการเรียนรู้ให้เป็นประโยชน์ ในการเรียนการสอน	๑	๒	๓	๔	๕
๒๘. สามารถช่วยเหลือนักเรียนในการวางแผนการเรียน	๑	๒	๓	๔	๕
๒๙. สามารถแนะนำ การบำรุงดิน การระบายน้ำ การใช้ปุ๋ยแก่ นักเรียนและชาวบ้าน	๑	๒	๓	๔	๕
๓๐. ตักเตือนและชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจ เมื่อนักเรียนกระทำผิด	๑	๒	๓	๔	๕

โปรดแสดงความคิดเห็นต่อสมรรถภาพของครูประจำชั้นต่อไปนี้
โดยเขียนวงกลมรอบตัว เลขเพียงตัวเดียว

	1	2	3	4	5
๓๑. ความมีวุฒิสูงกว่า ป.ศ. หรือ พ.ศ.	๑	๒	๓	๔	๕
๓๒. การพินิจเห็นความเป็นบุคคลของนักเรียน	๑	๒	๓	๔	๕
๓๓. รู้จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาของชาติและสามารถเขียน จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการจัด การศึกษาชาติ	๑	๒	๓	๔	๕
๓๔. สามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ดี	๑	๒	๓	๔	๕
๓๕. มีความสามารถในการตั้งคำถามเพื่อให้นักเรียนได้ใช้ความคิด ในระดับสูง	๑	๒	๓	๔	๕
๓๖. สามารถเป็นผู้นำกลุ่มในการทำงาน	๑	๒	๓	๔	๕
๓๗. แจ้งผลการทดสอบให้นักเรียนทราบอย่างรวดเร็ว	๑	๒	๓	๔	๕
๓๘. สามารถชักนำบุคคลอื่นให้เข้าร่วมกิจกรรมของหมู่คณะ	๑	๒	๓	๔	๕
๓๙. สามารถผลิตอุปกรณ์การสอนโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น	๑	๒	๓	๔	๕
๔๐. สามารถใช้ความรู้ทางสถิติเบื้องต้นในการตัดสินใจแก้ไขปัญหา	๑	๒	๓	๔	๕
๔๑. สามารถรักษาความลับของครูและนักเรียนได้	๑	๒	๓	๔	๕
๔๒. สามารถแนะนำในการเลี้ยง ทัศนียภาพ และผสมพันธุ์สัตว์แก่ชาวบ้าน	๑	๒	๓	๔	๕
๔๓. ปกครองชั้นโดยยึดหยุ่นตามสภาพการ เรียนการสอน	๑	๒	๓	๔	๕
๔๔. สามารถอธิบายถึงสถานการณ์ทางการเมืองในปัจจุบัน	๑	๒	๓	๔	๕
๔๕. สนใจให้ความร่วมมือและช่วยเหลืองานของหมู่บ้าน	๑	๒	๓	๔	๕

โปรดแสดงความคิดเห็นต่อสมรรถภาพของครูประจำชั้นต่อไปนี้
โดยเขียนวงกลมรอบตัวเลขเพียงตัวเดียว

	1	2	3	4	5
๔๖. สามารถสอนเนื้อหาตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรทุกประการ	๑	๒	๓	๔	๕
๔๗. ยินดีรับฟังคำวิจารณ์เกี่ยวกับข้อบกพร่องของตน	๑	๒	๓	๔	๕
๔๘. ยอมรับผิดเมื่อตนเองสอนผิดพลาด	๑	๒	๓	๔	๕
๔๙. สามารถวินิจฉัยสั่งงานด้วยตนเอง	๑	๒	๓	๔	๕
๕๐. สามารถวิเคราะห์พฤติกรรมของนักเรียนซึ่งแสดงออกในขณะที่กำลังเรียน	๑	๒	๓	๔	๕
๕๑. มีศรัทธาต่ออาชีพครูและสามารถรักษาความลับของทางราชการ	๑	๒	๓	๔	๕
๕๒. สามารถใช้สื่อทัศนวัสดุจำพวกเครื่องฉายภาพนิ่ง ภาพยนตร์ ประกอบการสอน	๑	๒	๓	๔	๕
๕๓. สามารถสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	๑	๒	๓	๔	๕
๕๔. สามารถตัดสินใจปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี	๑	๒	๓	๔	๕
๕๕. สามารถร้องเพลงไทยเดิมง่าย ๆ ได้	๑	๒	๓	๔	๕
๕๖. สามารถควบคุม ดูแล ส่งเสริมนักเรียน ในการทำกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน	๑	๒	๓	๔	๕
๕๗. มีความรู้ในหลักการปกครองต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง	๑	๒	๓	๔	๕
๕๘. สามารถใช้ความรู้ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหของชุมชน	๑	๒	๓	๔	๕
๕๙. สามารถเสนอบทเรียนและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นที่สนใจของนักเรียน เพื่อให้ นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาที่เรียน	๑	๒	๓	๔	๕

โปรดแสดงความคิดเห็นต่อสมรรถภาพของครูประจำชั้นต่อไปนี้ โดยเขียนวงกลมรอบตัวเลขเพียงตัวเดียว	ครูประจำชั้น	ครูประจำชั้น	นาย	นาง	นางสาว
๖๐. คำนึงถึงความสำคัญและคุณค่าของตัวบุคคลมากกว่าวัตถุสิ่งของ	๑	๒	๓	๔	๕
๖๑. สามารถคิดเปลี่ยนแปลงและสัมพันธ์เนื้อหาวิชาให้เหมาะกับนักเรียน และความต้องการของท้องถิ่น	๑	๒	๓	๔	๕
๖๒. สามารถกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานได้เอง ✓	๑	๒	๓	๔	๕
๖๓. มีเทคนิค กลวิธี การวินิจฉัย และสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนบางคน	๑	๒	๓	๔	๕
๖๔. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ✓	๑	๒	๓	๔	๕
๖๕. ใช้อุปกรณ์การสอนได้เหมาะสมกับลักษณะวิชาและสภาพการเรียนการสอน	๑	๒	๓	๔	๕

สมรรถภาพของครูประจำชั้นที่ท่านต้องการนอกเหนือจากที่ได้กำหนดให้

ตอนที่ ๓ : การจัดลำดับความสำคัญ

คำชี้แจง

โปรดพิจารณาสมรรถภาพของครูประจำชั้นข้างล่างนี้ และเรียงลำดับสมรรถภาพที่ท่านต้องการจากมากไปหาน้อย สมรรถภาพด้านใดที่ท่านต้องการมากที่สุดให้ใส่หมายเลข ๑ ส่วนสมรรถภาพด้านใดที่ท่านต้องการรองลงมาให้ใส่หมายเลข ๒, ๓, ๔, ๕ ตามลำดับ ลงในช่อง ☐

- ☐ สมรรถภาพด้านการเป็นผู้นำ
- ☐ สมรรถภาพด้านวิชาการ
- ☐ สมรรถภาพด้านการแนะแนวและปกครองชั้นเรียน
- ☐ สมรรถภาพด้านการสอน
- ☐ สมรรถภาพด้านมนุษยสัมพันธ์

ขอขอบคุณอย่างสูงที่กรุณาแสดงความคิดเห็น

แบบสอบถามความคิดเห็น
เกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านวิชาชีพครูของครูประถมศึกษา

ตอนที่ ๑ : ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบ

คำชี้แจง

โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

๑. ท่านตอบในฐานะ

☐ นักเรียน	☐ ผู้ปกครอง
☐ ครู	☐ ครูใหญ่
☐ ศึกษานิเทศก์	☐ ผู้บริหารการศึกษา
๒. สถานศึกษาที่ท่านเรียนอยู่ในปัจจุบันหรือสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องโดยตรง (สำหรับผู้ตอบในฐานะนักเรียนหรือผู้ปกครอง)
 สถานศึกษาที่รับราชการหรือสอนประจำ (สำหรับผู้ตอบในฐานะครู ครูใหญ่ ศึกษานิเทศก์หรือผู้บริหารการศึกษา)

☐ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด
☐ สังกัดกรมสามัญศึกษา
☐ สังกัดเทศบาล
☐ โรงเรียนราษฎร์

ตอนที่ ๒ : การปฏิบัติงานด้านวิชาชีพครู

คำชี้แจง

ขอท่านได้โปรดพิจารณาข้อความแต่ละข้อที่กำหนดไว้ ว่าข้อความนั้นครูประถมศึกษาส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติในชีวิตประจำวัน มากน้อยเพียงใด โดยเขียนเครื่องหมายวงกลมล้อมรอบหมายเลข ที่ท่านเห็นว่าตรงกับข้อเท็จจริงมากที่สุด

หมายเลข ๑ หมายถึง ครูประถมศึกษาที่มีคุณลักษณะตามข้อความนั้นน้อยที่สุด หรือไม่เคยปฏิบัติตามข้อความนั้นเลย (น้อยที่สุด)

หมายเลข ๒ หมายถึง ครูประถมศึกษาที่มีคุณลักษณะตามข้อความนั้นน้อย หรือได้ปฏิบัติตามข้อความนั้นน้อยครั้ง (น้อย)

หมายเลข ๓ หมายถึง ครูประถมศึกษาที่มีคุณลักษณะ หรือได้ปฏิบัติเพียงปานกลาง (ปานกลาง)

หมายเลข ๔ หมายถึง ครูประถมศึกษาที่มีคุณลักษณะตามข้อความนั้นมากหรือได้ปฏิบัติตามข้อความนั้นบ่อยครั้ง (มาก)

หมายเลข ๕ หมายถึง ครูประถมศึกษาที่มีคุณลักษณะตามข้อความนั้นมากที่สุด หรือได้ปฏิบัติตามข้อความนั้นโดยสม่ำเสมอ (มากที่สุด)

คำตอบทุกข้อของท่านจะถือเป็นความลับ และนำไปใช้เฉพาะเพื่อการวิจัยเท่านั้น

ตัวอย่าง

โปรดแสดงความคิดเห็นต่อสมรรถภาพของครูประถมศึกษาต่อไปนี้ โดยเขียนวงกลมรอบตัวเลขเพียงตัวเดียว	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
(๐) ครูควรพูดจาตลกได้ทุกเวลาขณะสอน	๑	๒	๓	๔	๕
(๐๐) ครูควรมีความเชื่อมั่นในตนเอง	๑	๒	๓	๔	๕

จากตัวอย่างข้างบนนี้ แสดงว่าท่านมีความเห็นว่าครูประถมศึกษาส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติตามข้อความในข้อ (๐) น้อย ส่วนข้อ (๐๐) ท่านเห็นครูประถมศึกษาส่วนใหญ่มีคุณลักษณะตามข้อความนั้นมากที่สุด จึงได้เขียนวงกลมรอบตัวเลข ๒ และ ๕ ตามลำดับ

โปรดแสดงความคิดเห็นต่อสมรรถภาพของครู ประถมศึกษาต่อไปนี้ โดยเขียนวงกลมรอบตัวเลขเพียงตัวเดียว	๑ น้อยที่สุด	๒ น้อย	๓ ปานกลาง	๔ มาก	๕ มากที่สุด
ครูประถมศึกษาที่มีคุณลักษณะหรือได้ปฏิบัติตามข้อความต่อไปนี้ มากน้อยเพียงใด :-					
๑. มีความรู้ในวิชาสามัญเพียงพอที่จะสอนทุกวิชาในระดับชั้นประถมศึกษา	๑	๒	๓	๔	๕
✓๒. สามารถกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักช่วยตนเอง	๑	๒	๓	๔	๕
๓. มีความรู้ในระเบียบงานที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ครู	๑	๒	๓	๔	๕
✓๔. พิจารณาทัศนคติและลงโทษนักเรียนอย่างยุติธรรม	๑	๒	๓	๔	๕
๕. มีความรู้ทางก้านบรรณารักษ์	๑	๒	๓	๔	๕
๖. มีความสัมพันธ์อันดีกับประชาชนในท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น	๑	๒	๓	๔	๕
๗. เตรียมการสอนโดยหาการสอน บันทึกการสอนได้อย่างชัดเจน และปฏิบัติได้จริง	๑	๒	๓	๔	๕
๘. ช่วยเหลือและแนะนำเพื่อนครูทั้งในก้านวิชาการและส่วนตัว	๑	๒	๓	๔	๕
๙. มีความสามารถในการเขียนและพูดภาษาไทยกลาง	๑	๒	๓	๔	๕
✓๑๐. กล้าที่จะแสดงความคิดเห็น	๑	๒	๓	๔	๕
๑๑. สามารถเล่านิทานให้เกิดความสนุกสนาน น่าสนใจ	๑	๒	๓	๔	๕
๑๒. สามารถทำได้ในสิ่งที่พูดและลงมือปฏิบัติให้เป็นตัวอย่างได้	๑	๒	๓	๔	๕
✓๑๓. มีการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนทุกครั้ง	๑	๒	๓	๔	๕
๑๔. สามารถอ่านข้อความภาษาอังกฤษง่าย ๆ ให้เข้าใจ	๑	๒	๓	๔	๕
✓๑๕. รับฟังความคิดเห็นของนักเรียนด้วยความเต็มใจ	๑	๒	๓	๔	๕

โปรดแสดงความคิดเห็นต่อสมรรถภาพของครู ประถมศึกษาต่อไปนี้
โดยเขียนวงกลมรอบตัวเลขเพียงตัวเดียว

	หนึ่ง	สอง	สาม	สี่	ห้า
๑๖. มีความถนัดพิเศษในทางใดทางหนึ่ง เช่น กวี นวนิพนธ์ ศิลปะ กีฬา	๑	๒	๓	๔	๕
✓๑๗. เข้าใจกระบวนการวิธีการปกครองในระบบประชาธิปไตย	๑	๒	๓	๔	๕
✓๑๘. ติดตามความเคลื่อนไหวและความก้าวหน้าทางวิชาการอยู่เสมอ	๑	๒	๓	๔	๕
✓๑๙. สนใจความเป็นอยู่ของนักเรียนและครอบครัวของนักเรียน	๑	๒	๓	๔	๕
✓๒๐. เปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมวางแผนงานในการเรียนการสอน	๑	๒	๓	๔	๕
✓๒๑. ให้การต้อนรับและเป็นกันเองกับผู้มาติดต่อด้วย	๑	๒	๓	๔	๕
๒๒. สามารถใช้ภาษาถิ่นอธิบายให้นักเรียนเข้าใจในบางครั้ง	๑	๒	๓	๔	๕
๒๓. สามารถให้เหตุผลเพื่อโน้มน้าวกลุ่มในการตัดสินใจ	๑	๒	๓	๔	๕
๒๔. สามารถสอดแทรกการอบรม จรรยาบรรณในขณะสอน โดยให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่กำลังเรียน	๑	๒	๓	๔	๕
๒๕. มีความรับผิดชอบสูง	๑	๒	๓	๔	๕
๒๖. สามารถเขียนกระดานคำด้วยลายมือที่อ่านง่าย สวยงาม	๑	๒	๓	๔	๕
๒๗. มีความรู้ความสามารถใช้ทักษะการเรียนรู้ให้เป็นประโยชน์ ในการเรียนการสอน	๑	๒	๓	๔	๕
๒๘. สามารถช่วยเหลือนักเรียนในการวางแผนการเรียน	๑	๒	๓	๔	๕
๒๙. สามารถแนะนำ การบำรุงดิน การระบายน้ำ การใช้ปุ๋ย แก่นักเรียนและชาวบ้าน	๑	๒	๓	๔	๕
✓๓๐. ตักเตือนและชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจเมื่อนักเรียนกระทำผิด	๑	๒	๓	๔	๕

โปรดแสดงความคิดเห็นต่อสมรรถภาพของครูประถมศึกษาต่อไปนี้
โดยเขียนวงกลมรอบตัวเลขเพียงตัวเดียว

	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
๓๑. ครูมีวุฒิสูงกว่า ป.กศ. หรือ พ.กศ.	๑	๒	๓	๔	๕
๓๒. เคารพในสิทธิความเป็นบุคคลของนักเรียน	๑	๒	๓	๔	๕
๓๓. รู้จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาของชาติและสามารถเขียนจุดมุ่งหมาย เชิงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาชาติ	๑	๒	๓	๔	๕
๓๔. สามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ดี	๑	๒	๓	๔	๕
๓๕. มีความสามารถในการตั้งคำถามเพื่อให้นักเรียนได้ใช้ความคิด ในระดับสูง	๑	๒	๓	๔	๕
๓๖. สามารถเป็นผู้นำกลุ่มในการทำงาน	๑	๒	๓	๔	๕
๓๗. แจ้งผลการทดสอบให้นักเรียนทราบอย่างรวดเร็ว	๑	๒	๓	๔	๕
๓๘. ✓ สามารถชักนำบุคคลอื่นให้เข้าร่วมกิจกรรมของหมู่คณะ	๑	๒	๓	๔	๕
๓๙. สามารถผลิตอุปกรณ์การสอนโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น	๑	๒	๓	๔	๕
๔๐. สามารถใช้ความรู้ทางสถิติเบื้องต้นในการตัดสินใจแก้ไขปัญหา	๑	๒	๓	๔	๕
✓๔๑. สามารถรักษาความลับของครูและนักเรียนได้	๑	๒	๓	๔	๕
๔๒. สามารถแนะนำในการเลี้ยง ทัศนียภาพ และผสมพันธุ์สัตว์แก่ชาวบ้าน	๑	๒	๓	๔	๕
๔๓. ✓ ปกครองชั้นโดยยึดหยุ่นตามสภาพการ เรียนการสอน	๑	๒	๓	๔	๕
๔๔. สามารถอธิบายถึงสถานการณ์ทางการเมืองในปัจจุบัน	๑	๒	๓	๔	๕
๔๕. ✓ สนใจให้ความร่วมมือและช่วยเหลืองานของหมู่บ้าน	๑	๒	๓	๔	๕

โปรดแสดงความคิดเห็นต่อสมรรถภาพของครูประจำชั้นต่อไปนี้ โดยเขียนวงกลมรอบตัวเลขเพียงตัวเดียว	ดีมาก	พอ	ปานกลาง	แย่	แย่มาก
๔๖. สามารถสอนเนื้อหาตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรทุกประการ	๑	๒	๓	๔	๕
✓๔๗. ยินดีรับฟังคำวิจารณ์เกี่ยวกับข้อบกพร่องของตน	๑	๒	๓	๔	๕
๔๘. ยอมรับผิดเมื่อตนเองสอนผิดพลาด	๑	๒	๓	๔	๕
✓๔๙. สามารถวินิจฉัยสั่งงานด้วยตนเอง	๑	๒	๓	๔	๕
๕๐. สามารถวิเคราะห์พฤติกรรมของนักเรียนซึ่งแสดงออกในขณะที่กำลังเรียน	๑	๒	๓	๔	๕
✓๕๑. มีศรัทธาต่ออาชีพครูและสามารถรักษาความลับของทางราชการ	๑	๒	๓	๔	๕
✓๕๒. สามารถใช้สื่อทัศนวัสดุจำพวก เครื่องฉายภาพนิ่ง ภาพยนตร์ ประกอบการสอน	๑	๒	๓	๔	๕
✓๕๓. สามารถสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	๑	๒	๓	๔	๕
๕๔. สามารถชักชวนปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี	๑	๒	๓	๔	๕
๕๕. สามารถร้องเพลงไทยเดิมง่าย ๆ ได้	๑	๒	๓	๔	๕
๕๖. สามารถควบคุม ดูแล ส่งเสริมนักเรียนในการทำกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน	๑	๒	๓	๔	๕
๕๗. มีความรู้ในหลักการปกครองต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง	๑	๒	๓	๔	๕
๕๘. สามารถใช้ความรู้ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหามุมชน	๑	๒	๓	๔	๕
๕๙. สามารถเสนอบทเรียนและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นที่สนใจของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาที่เรียน	๑	๒	๓	๔	๕

โปรดแสดงความคิดเห็นต่อสมรรถภาพของครูประจำชั้นต่อไปนี้ โดยเขียนวงกลมรอบตัวเลขเพียงตัวเดียว	ไม่พอ ๑	พอ ๒	พอสมควร ๓	มาก ๔	มากเกินไป ๕
๖๐. คำนึงถึงความสำคัญและคุณค่าของตัวบุคคลมากกว่าวัตถุสิ่งของ	๑	๒	๓	๔	๕
☒ ๖๑. สามารถดัดแปลงและสัมพันธ์เนื้อหาวิชาให้เหมาะกับนักเรียน และความต้องการของท้องถิ่น	๑	๒	๓	๔	๕
๖๒. สามารถกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานได้เอง	๑	๒	๓	๔	๕
๖๓. มีเทคนิค กลวิธี การวินิจฉัย และสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียน บางคน	๑	๒	๓	๔	๕
๖๔. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	๑	๒	๓	๔	๕
☒ ๖๕. ใช้อุปกรณ์การสอนได้เหมาะสมกับลักษณะวิชาและสภาพการเรียน การสอน	๑	๒	๓	๔	๕

ตอนที่ ๓ : การจัดทำกับความสำเร็จ

คำชี้แจง

โปรดพิจารณาข้อความข้างล่างนี้ และเรียงลำดับตามที่ท่านเห็นว่าครูประถมศึกษาส่วนใหญ่มีคุณลักษณะตามข้อความนั้น จากมากไปหาน้อย ข้อความใดที่ท่านเห็นว่าครูประถมศึกษาส่วนใหญ่มีคุณลักษณะแบบนั้นมากที่สุด ให้ใส่หมายเลข ๑ ส่วนข้อความใดที่ครูประถมศึกษาส่วนใหญ่มีคุณลักษณะแบบนั้นน้อยรองลงมา ให้ใส่หมายเลข ๒, ๓, ๔, ๕ ตามลำดับ ลงในช่อง ☐

- ☐ สมรรถภาพด้านการเป็นผู้นำ
- ☐ สมรรถภาพด้านวิชาการ
- ☐ สมรรถภาพด้านการแนะแนวและปกครองชั้นเรียน
- ☐ สมรรถภาพด้านการสอน
- ☐ สมรรถภาพด้านมนุษยสัมพันธ์

ขอขอบคุณอย่างสูงที่กรุณาให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ข.

สมรรถภาพของครู ประถมศึกษาที่นำมาสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มคนในจังหวัดสกลนครและ

นครพนม

สมรรถภาพทางด้านการสอน มี ๒๐ สมรรถภาพคือ

๑. เตรียมการสอนโดยทำโครงการสอน บันทึกการสอนได้อย่างชัดเจนและปฏิบัติได้จริง ✓
๒. เปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมวางแผนงานในการเรียนการสอน ✓
๓. รู้จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาของชาติและสามารถเขียนจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาชาติ
๔. มีความสามารถในการเขียนและพูดภาษาไทยกลาง
๕. สามารถเจ้านิทานให้เกิดความสนุกสนาน น่าสนใจ
๖. สามารถใช้ภาษาอธิบายให้นักเรียนเข้าใจในบางครั้ง ✕
๗. สามารถสอดแทรกการอบรม จรรยาบรรณในขณะสอนได้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่กำลังเรียน
๘. มีความสามารถในการตั้งคำถามเพื่อให้นักเรียนได้ใช้ความคิดในระดับสูง
๙. สามารถสอดเนื้อหาตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรทุกประการ
๑๐. ยอมรับผิดเมื่อตนเองสอนผิดพลาด
๑๑. สามารถเสนอบทเรียนและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นที่น่าสนใจของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาที่เรียน
๑๒. สามารถดัดแปลงและสัมพันธ์เนื้อหาวิชาให้เหมาะกับนักเรียนและความต้องการของท้องถิ่น
๑๓. มีการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนทุกครั้ง
๑๔. แจ้งผลการทดสอบให้นักเรียนทราบอย่างรวดเร็ว
๑๕. สามารถวิเคราะห์พฤติกรรมของนักเรียนซึ่งแสดงออกในขณะที่กำลังเรียน
๑๖. มีเทคนิคกลวิธี การวินิจฉัยและสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนบางคน
๑๗. สามารถเขียนกระดานคำด้วยลายมือที่อ่านง่าย สวยงาม
๑๘. สามารถผลิตอุปกรณ์การสอนโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น
๑๙. สามารถใช้สื่อทัศนวัสดุจำพวกเครื่องฉายภาพนิ่ง ภาพยนตร์ประกอบการสอน
๒๐. ใช้อุปกรณ์การสอนได้เหมาะสมกับลักษณะและสภาพการเรียนการสอน

สมรรถภาพทางด้านวิชาการมี ๕ สมรรถภาพคือ

๑. มีความรู้ในวิชาสามัญเพียงพอที่จะสอนทุกวิชาในระดับชั้นประถมศึกษา ✓
๒. สามารถอ่านข้อความภาษาอังกฤษง่าย ๆ ให้เข้าใจ ✓
๓. มีความรู้ในระเบียบงานที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ครู ✓
๔. มีความรู้ความสามารถใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ให้เป็นประโยชน์ในการเรียนการสอน ✓
๕. สามารถใช้ความรู้ทางสถิติเบื้องต้นในการตัดสินใจแก้ปัญหา
๖. สามารถสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ✓
๗. มีความรู้ทางด้านบรรณารักษ์ ✓
๘. มีความถนัดพิเศษในทางใดทางหนึ่ง เช่น ดนตรี นาฏศิลป์ ศิลปะ กีฬา ✓
๙. สามารถแนะนำ การบำรุงดิน การระบายน้ำ การใช้ปุ๋ย แก่นักเรียนและชาวบ้าน
๑๐. สามารถแนะนำในการเลี้ยง ด้วพันธุ์ และผสมพันธุ์สัตว์แก่ชาวบ้าน
๑๑. สามารถร้องเพลงไทยเดิมง่าย ๆ ได้
๑๒. ติดตามความเคลื่อนไหวและความก้าวหน้าทางวิชาการอยู่เสมอ ✓
๑๓. ควรมีวุฒิสูงกว่า ป.ศ. หรือ พ.ศ. ✓
๑๔. สามารถอธิบายถึงสถานการณ์ทางการเมืองในปัจจุบัน ✓
๑๕. มีความรู้ในลัทธิการปกครองต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ✓

สมรรถภาพด้านการแนะแนวและปกครองชั้นเรียน มี ๑๐ สมรรถภาพคือ

๑. สามารถกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักช่วยตนเอง
๒. รับฟังความคิดเห็นของนักเรียนด้วยความเต็มใจ
๓. สามารถช่วยเหลือนักเรียนในการวางแผนการเรียน
๔. สามารถรักษาความลับของครูและนักเรียนได้
๕. สามารถตัดสินใจปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี
๖. พิจารณาตัดสินและลงโทษนักเรียนอย่างยุติธรรม

๗. เข้าใจกระบวนการวิธีการปกครองในระดับประชาธิปไตย
๘. ตักเตือนและชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจเมื่อนักเรียนกระทำผิด
๙. ปกครองชั้นโดยยึดหยุ่นตามสภาพการ เรียนการสอน
๑๐. สามารถควบคุม คุมดูแล ส่งเสริมนักเรียน ในการทำกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ของการ เรียนการสอน

สมรรถภาพด้านมนุษยสัมพันธ์ มี ๑๐ สมรรถภาพ คือ

๑. ช่วยเหลือแนะนำเพื่อนครูทั้งในด้านการ และส่วนตัว
๒. มีความสัมพันธ์กันดีกับประชาชนในท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น
๓. สนใจความเป็นอยู่ของนักเรียนและครอบครัวของนักเรียน
๔. เคารพในสิทธิความเป็นบุคคลของนักเรียน
๕. สนใจให้ความร่วมมือและช่วยเหลืองานของหมู่บ้าน
๖. สามารถใช้ความรู้ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาของชุมชน
๗. สามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ดี
๘. ยินดีรับฟังคำวิจารณ์เกี่ยวกับข้อบกพร่องของตน
๙. ใ้ให้การต้อนรับและเป็นกันเองกับผู้มาติดต่อด้วย
๑๐. คำนึงถึงความสำคัญและคุณค่าของตัวบุคคลมากกว่าวัตถุสิ่งของ

สมรรถภาพด้านการเป็นผู้นำ มี ๑๐ สมรรถภาพคือ

๑. กล้าที่จะแสดงความคิดเห็น
๒. สามารถให้เหตุผลเพื่อโน้มน้าวกลุ่มในการตัดสินใจ
๓. สามารถเป็นผู้นำกลุ่มในการทำงาน
๔. สามารถวินิจฉัยสั่งงานด้วยตนเอง
๕. สามารถกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานได้เอง

๖. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
๗. มีศรัทธาต่ออาชีพครู และสามารถรักษาความลับของทางราชการ
๘. สามารถชักนำบุคคลอื่นให้เข้าร่วมกิจกรรมของหมู่คณะ
๙. มีความรับผิดชอบสูง
๑๐. สามารถทำไ้ในสิ่งพูด และลงมือปฏิบัติให้เป็นตัวอย่างได้

การเรียงสมรรถภาพต่าง ๆ ของแบบสอบถามสมรรถภาพของครูประถมศึกษาในตอนที่ ๒ ของ
แบบสอบถามทั้ง ๒ ชุด

ถ้าให้ ๑ แทน สมรรถภาพด้านการสอน

- ๑.๑ แทน สมรรถภาพด้านการเตรียมการสอน
- ๑.๒ แทน สมรรถภาพระหว่างทำการสอน
- ๑.๓ แทน สมรรถภาพด้านการวัดผลประเมินผล
- ๑.๔ แทน สมรรถภาพด้านการทำ การใช้อุปกรณ์การสอน

๒ แทน สมรรถภาพด้านวิชาการ

- ๒.๑ แทน สมรรถภาพด้านวิชาสามัญ
- ๒.๒ แทน สมรรถภาพด้านวิชาอาชีพครู
- ๒.๓ แทน สมรรถภาพด้านวิชาพิเศษ
- ๒.๔ แทน สมรรถภาพด้านความรู้ทั่ว ๆ ไป

๓ แทน สมรรถภาพด้านการแนะแนวและปกครองชั้นเรียน

- ๓.๑ แทน สมรรถภาพด้านการแนะแนว
- ๓.๒ แทน สมรรถภาพด้านการปกครองชั้นเรียน

๔ แทน สมรรถภาพด้านมนุษยสัมพันธ์

- ๔.๑ แทน สมรรถภาพด้านมนุษยสัมพันธ์กับนักเรียน ครู และชุมชน
- ๔.๒ แทน สมรรถภาพด้านมนุษยสัมพันธ์ที่เป็นบุคลิกลักษณะเฉพาะตัว

๕. แผน สมรรถภาพด้านการเป็นผู้นำ

๕.๑ แผน สมรรถภาพด้านการเป็นผู้นำแบบอิตาลีปโตและแบบประชาธิปไตย

๕.๒ แผน สมรรถภาพด้านการเป็นผู้นำที่เป็นบุคลิกภาพเฉพาะตัว

(๑) ๒.๑	(๒) ๓.๑	(๓) ๒.๒	(๔) ๓.๒	(๕) ๒.๓
(๖) ๔.๑	(๗) ๑.๑	(๘) ๔.๑	(๙) ๑.๒	(๑๐) ๕.๑
(๑๑) ๑.๒	(๑๒) ๕.๒	(๑๓) ๑.๓	(๑๔) ๒.๑	(๑๕) ๓.๑
(๑๖) ๒.๓	(๑๗) ๓.๒	(๑๘) ๒.๔	(๑๙) ๔.๑	(๒๐) ๑.๑
(๒๑) ๔.๒	(๒๒) ๑.๒	(๒๓) ๕.๑	(๒๔) ๑.๒	(๒๕) ๕.๒
(๒๖) ๑.๔	(๒๗) ๒.๒	(๒๘) ๓.๑	(๒๙) ๒.๓	(๓๐) ๓.๒
(๓๑) ๒.๔	(๓๒) ๔.๑	(๓๓) ๑.๑	(๓๔) ๔.๒	(๓๕) ๑.๒
(๓๖) ๕.๑	(๓๗) ๑.๓	(๓๘) ๕.๒	(๓๙) ๑.๔	(๔๐) ๒.๒
(๔๑) ๓.๑	(๔๒) ๒.๓	(๔๓) ๓.๒	(๔๔) ๒.๔	(๔๕) ๔.๑
(๔๖) ๑.๒	(๔๗) ๔.๒	(๔๘) ๑.๒	(๔๙) ๕.๑	(๕๐) ๑.๓
(๕๑) ๕.๒	(๕๒) ๑.๔	(๕๓) ๒.๒	(๕๔) ๓.๑	(๕๕) ๒.๓
(๕๖) ๓.๒	(๕๗) ๒.๔	(๕๘) ๔.๑	(๕๙) ๑.๒	(๖๐) ๔.๒
(๖๑) ๑.๒	(๖๒) ๕.๑	(๖๓) ๑.๓	(๖๔) ๕.๒	(๖๕) ๑.๔

ตารางที่ (๑) ค่าคะแนนเฉลี่ยของความถี่ของการของกลุ่มครู นักเรียน ผู้ปกครองและผู้บริหารการศึกษา
ต่อสมรรถภาพของครูประถมศึกษา พิจารณาเป็นรายข้อ

ข้อ	ครู	นักเรียน	ผู้ปกครอง	ผู้บริหาร	ข้อ	ครู	นักเรียน	ผู้ปกครอง	ผู้บริหาร
๑	๔.๔๔	๓.๘๓	๔.๑๒	๔.๑๓	๒๑	๔.๒๔	๓.๕๔	๔.๑๔	๔.๓๕
๒	๔.๓๐	๔.๒๔	๔.๓๓	๔.๑๖	๒๒	๔.๐๕	๓.๕๐	๓.๘๖	๔.๑๕
๓	๑.๕๓	๔.๐๑	๔.๓๐	๔.๔๒	๒๓	๓.๓๓	๓.๕๖	๓.๓๖	๓.๘๓
๔	๔.๔๕	๔.๓๐	๔.๔๓	๔.๔๒	๒๔	๔.๔๓	๔.๐๖	๔.๔๔	๔.๕๕
๕	๓.๒๔	๓.๔๒	๓.๒๑	๓.๒๕	๒๕	๔.๐๓	๓.๘๕	๔.๐๖	๔.๑๕
๖	๔.๓๓	๓.๕๐	๔.๕๒	๔.๕๑	๒๖	๔.๑๔	๓.๘๘	๓.๕๐	๔.๒๕
๗	๔.๓๕	๔.๓๐	๔.๔๔	๔.๔๔	๒๗	๔.๑๖	๔.๐๒	๔.๐๓	๔.๓๓
๘	๓.๘๘	๓.๖๘	๓.๔๔	๓.๕๖	๒๘	๓.๘๒	๓.๓๕	๓.๕๕	๔.๐๕
๙	๔.๔๔	๔.๐๕	๔.๒๒	๔.๔๓	๒๙	๓.๖๔	๓.๖๕	๓.๕๖	๓.๘๓
๑๐	๔.๓๕	๔.๓๘	๔.๓๘	๔.๓๕	๓๐	๔.๔๑	๔.๔๘	๔.๕๐	๔.๔๔
๑๑	๓.๕๓	๓.๓๓	๓.๖๘	๔.๑๖	๓๑	๓.๔๒	๓.๓๕	๓.๒๑	๓.๒๕
๑๒	๔.๒๓	๔.๑๔	๔.๔๓	๔.๑๕	๓๒	๓.๓๘	๓.๓๕	๓.๓๐	๓.๕๑
๑๓	๔.๔๓	๔.๒๔	๔.๒๒	๔.๑๑	๓๓	๓.๕๒	๓.๕๓	๔.๑๕	๔.๑๑
๑๔	๓.๘๑	๓.๘๒	๓.๓๒	๓.๕๔	๓๔	๔.๓๐	๔.๐๖	๔.๓๔	๔.๖๒
๑๕	๔.๓๘	๔.๑๔	๔.๔๕	๔.๐๕	๓๕	๓.๘๕	๓.๓๓	๓.๘๓	๓.๘๔
๑๖	๓.๓๘	๓.๕๕	๓.๘๕	๓.๖๐	๓๖	๔.๐๕	๓.๘๔	๔.๑๒	๔.๒๒
๑๗	๔.๑๕	๓.๕๓	๔.๑๓	๔.๒๕	๓๗	๔.๐๐	๓.๘๑	๓.๓๓	๔.๓๑
๑๘	๔.๓๔	๔.๐๒	๔.๓๘	๔.๕๑	๓๘	๔.๐๑	๓.๕๕	๓.๕๕	๔.๑๓
๑๙	๓.๕๕	๓.๕๕	๔.๑๑	๔.๒๔	๓๙	๔.๓๐	๓.๘๒	๔.๕๑	๔.๓๕
๒๐	๓.๓๕	๓.๓๑	๓.๖๑	๓.๓๑	๔๐	๓.๘๐	๓.๓๓	๓.๘๔	๓.๓๖

ข้อ	ครู	นักเรียน	ผู้ปกครอง	ผู้บริหาร	ข้อ	ครู	นักเรียน	ผู้ปกครอง	ผู้บริหาร
๔๑	๔.๓๒	๓.๓๔	๔.๒๖	๔.๒๗	๕๔	๔.๒๕	๓.๓๕	๔.๐๒	๔.๑๔
๔๒	๓.๔๔	๓.๓๕	๓.๔๖	๓.๖๕	๕๕	๓.๔๕	๓.๓๖	๓.๓๔	๓.๔๒
๔๓	๔.๐๔	๓.๖๕	๓.๔๒	๔.๐๓	๕๖	๔.๑๖	๔.๒๑	๔.๒๖	๔.๒๒
๔๔	๓.๔๕	๓.๔๖	๓.๔๖	๓.๓๑	๕๗	๓.๕๕	๓.๖๕	๓.๖๖	๓.๒๐
๔๕	๓.๕๔	๓.๖๗	๔.๑๐	๔.๒๔	๕๘	๓.๓๕	๓.๖๗	๔.๑๐	๓.๔๕
๔๖	๔.๐๔	๔.๐๑	๓.๔๒	๔.๑๖	๕๙	๔.๓๓	๔.๒๔	๔.๔๒	๔.๓๖
๔๗	๔.๓๔	๔.๐๖	๔.๖๓	๔.๔๒	๖๐	๓.๕๖	๓.๓๕	๓.๕๑	๔.๐๔
๔๘	๔.๕๕	๔.๒๑	๔.๕๔	๔.๕๓	๖๑	๔.๒๒	๓.๓๑	๔.๒๕	๔.๒๗
๔๙	๓.๕๕	๓.๓๖	๓.๓๕	๔.๑๔	๖๒	๓.๕๖	๓.๕๒	๓.๓๐	๓.๖๕
๕๐	๔.๐๓	๓.๕๓	๔.๑๓	๔.๑๑	๖๓	๓.๕๓	๓.๔๒	๓.๕๓	๔.๐๔
๕๑	๔.๓๕	๓.๔๑	๔.๕๓	๔.๓๔	๖๔	๔.๓๐	๓.๓๔	๔.๓๔	๔.๕๔
๕๒	๓.๕๓	๓.๖๖	๓.๓๐	๓.๕๕	๖๕	๔.๓๖	๔.๑๕	๔.๕๕	๔.๕๕
๕๓	๓.๓๖	๓.๔๓	๓.๕๐	๓.๖๒					

ตารางที่ (๒) กลุ่มตัวอย่างโรงเรียนประถมศึกษาแยกตามจังหวัด อำเภอและจังหวัด

จังหวัด	อำเภอ	สังกัด	โรงเรียน
สกลนคร	เมือง	เทศบาล เทศบาล กรมสามัญศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด โรงเรียน ราษฎร โรงเรียน ราษฎร โรงเรียน ราษฎร	เทศบาล ๑ เทศบาล ๒ สกลนคร พิ่งขว้างวัฒนศิลป์ บ้านนาดอกไม้ผดุงวิทยา ดงมะไฟเจริญศิลป์ บ้านพานสรวง ราษฎรบำรุง บ้านคอนเชียงบาล ราษฎรผดุงศิลป์ ท่าแร่วิทยา บ้านหนองผือ ราษฎรบำรุงวิทยา บ้านนาอ้อยประชาอนุกุล บ้านศรีวิชาคุรุ ราษฎรอุทิศ บ้านนาคำวิทยาคาร สกล ราษฎรอนุกุล นิรมลวิทยา เซนต์ยอแซฟ
	พิ่งโคน	องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด โรงเรียน ราษฎร	บ้านดงม่วงไข่ บ้านผ้าขาว บ้านนาเหมือน พิ่งโคนอานวยวิทย
	วานรนิวาส	กรมสามัญศึกษา	วานรนิวาส

จังหวัด	อำเภอ	สังกัด	โรงเรียน
	พรหมานิกม	องค์การบริหารส่วนจังหวัด โรงเรียนราษฎร	ม่วงไข่โพธิ์ชัยวิทยา เมธาศึกษา
	วาริชภูมิ	กรมสามัญศึกษา	วาริชภูมิ
นครพนม	เมือง	เทศบาล เทศบาล กรมสามัญศึกษา โรงเรียนราษฎร โรงเรียนราษฎร	เทศบาล ๒ เทศบาล ๓ ถนนสุนทรวิจิตร "บำรุงวิทยา" สันตยานันท์ ส่งเสริมวิทยา
	นาแก	กรมสามัญศึกษา โรงเรียนราษฎร	นาแก ศรีมงคลวิทยา
	เรณูนคร	องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด	เรณูวิทยาคาร โพหนองวิทยาคาร

ตารางที่ (๗) การทำ Post - hoc Comparision

Step I

Group	Sample mean	N	
1	82.703	138	
2	78.336	125	$MS_W = 70.36$
3	81.683	125	
4	83.418	55	

Step II

Contrast	Estimate of Contrast $\hat{\psi}$	Estimate of Variance of Contrast $\hat{\sigma}^2 \psi^2$
$\mu_1 - \mu_2$	4.367	$70.36 \left(\frac{1}{138} + \frac{1}{125} \right) = 1.055$
$\mu_1 - \mu_3$	1.015	$70.36 \left(\frac{1}{138} + \frac{1}{125} \right) = 1.055$
$\mu_1 - \mu_4$	- 0.715	$70.36 \left(\frac{1}{138} + \frac{1}{55} \right) = 1.759$
$\mu_2 - \mu_3$	- 3.352	$70.36 \left(\frac{1}{125} + \frac{1}{125} \right) = 1.126$
$\mu_2 - \mu_4$	- 5.082	$70.36 \left(\frac{1}{125} + \frac{1}{55} \right) = 1.829$
$\mu_3 - \mu_4$	- 1.730	$70.36 \left(\frac{1}{125} + \frac{1}{55} \right) = 1.829$

Step III

Contrast	$\hat{\varphi} / \hat{\sigma} \hat{\varphi}$	Absolute Value
$\mu_1 - \mu_2$	4.367 / 1.027	4.25
$\mu_1 - \mu_3$	1.015 / 1.027	0.99
$\mu_1 - \mu_4$	- 0.715 / 1.026	- 0.55
$\mu_2 - \mu_3$	- 3.352 / 1.061	- 3.16
$\mu_2 - \mu_4$	- 5.082 / 1.352	- 3.76
$\mu_3 - \mu_4$	- 1.730 / 1.352	- 1.28

การหาค่าของเกณฑ์เปรียบเทียบ

$$\text{ค่าของเกณฑ์เปรียบเทียบ} = \sqrt{(J - 1) F_{1-2, J-1, N-J}}$$

เมื่อ J แทน จำนวนกลุ่ม
 N แทน จำนวนประชากร

ในกรณีนี้ $J = 4$
 $N = 443$
 $\therefore J-1 = 3$

$$F_{.05} (3, 439) = 2.62$$

$$\begin{aligned} \text{ค่าของเกณฑ์เปรียบเทียบ} &= \sqrt{3 \times 2.62} \\ &= \sqrt{7.860} \\ &= 2.803 \end{aligned}$$